

Załącznik do uchwały Nr ...
Rady Miasta Legionowo
z dnia
w sprawie przyjęcia Strategii
Rozwiązywania Problemów
Społecznych Gminy Miejskiej
Legionowo na lata 2021-2026

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Legionowo na lata 2021-2026

Spis treści

1	Wstęp.....	3
2	Zgodność z innymi dokumentami strategicznymi.....	6
3	III. Społeczno - gospodarcze uwarunkowania strategii.....	7
3.1	Charakterystyka Gminy Miejskiej Legionowo.....	7
3.2	Podmioty gospodarcze.....	7
3.3	Poziom życia ludności.....	7
3.4	Rodziny.....	8
3.5	Zasoby i warunki mieszkaniowe.....	8
3.6	Prognoza demograficzna.....	9
3.7	Rynek pracy.....	9
3.8	Ochrona zdrowia.....	9
3.9	Edukacja i wychowanie.....	11
3.10	Sport i rekreacja.....	18
3.10.1	Arena Legionowo.....	18
3.10.2	Pływalnia Miejska Legionowo.....	19
3.11	Organizacje pozarządowe.....	20
3.12	Kultura.....	22
3.12.1	Miejska Biblioteka Publiczna w Legionowie.....	22
3.12.2	Miejski Ośrodek Kultury im. Ch. Chaplina (MOK).....	23
3.12.3	Muzeum Historyczne w Legionowie.....	25
3.12.4	Powiatowa Instytucja Kultury (PIK).....	25
3.13	Charakterystyka systemu pomocy społecznej.....	26
3.13.1	Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych.....	26
3.13.1.1	Ośrodek Pomocy Społecznej w Legionowie (OPS).....	26
3.13.1.2	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.....	27
3.13.1.3	Powiatowy Urząd Pracy.....	28
3.13.2	Infrastruktura w zakresie pomocy osobom pozostającym w kryzysie.....	29
3.13.2.1	Podmioty oferujące wsparcie w przypadku przemocy domowej.....	29
3.13.2.1.1	Ośrodek Pomocy Społecznej.....	29
3.13.2.1.2	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	30
3.13.2.1.3	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.....	30
3.13.2.1.4	Punkt konsultacyjny prowadzony przez Fundację Pasja życia.....	31
3.13.2.1.5	Centrum Profilaktyki – punkt konsultacyjny prowadzony przez Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej.....	31
3.13.2.1.6	Punkt konsultacji psychologicznych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, prowadzony przez Fundację Psyche – Strefa Pozytywnych Myśli.....	31
1.	Infrastruktura w zakresie pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym.....	32
3.13.2.1.7	Powiatowe Centrum Integracji Społecznej.....	32
3.13.2.1.8	Centrum Wolontariatu.....	32
3.14	Bezpieczeństwo publiczne.....	33
3.14.1	Komenda Powiatowa Policji.....	33
3.14.2	Prokuratura Rejonowa w Legionowie.....	34
3.14.3	Straż Miejska w Legionowie.....	34
4	Diagnoza sytuacji społecznej.....	34
4.1	Programy służące zdiagnozowaniu i rozwiązywaniu problemów.....	34
4.1.1	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Innych Uzależnień i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miejskiej Legionowo.....	34
4.1.2	Miejski Program Promocji Zdrowia.....	35
4.1.3	Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2025.....	36
4.1.4	Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Miejskiej Legionowo na lata 2018 - 2022.....	36
4.1.5	Program Współpracy Gminy Miejskiej Legionowo w 2021 roku z Organizacjami Pozarządowymi oraz Innymi Podmiotami Prowadzącymi Działalność Pożytku Publicznego.....	36
4.2	Charakterystyka wybranych problemów społecznych.....	38
4.2.1	Bezdomność.....	38
	Opis zjawiska.....	38
	Infrastruktura w zakresie pomocy osobom bezdomnym.....	40
4.2.2	Bezrobocie.....	42

4.2.3	Niepełnosprawność.....	44
	Opis zjawiska.....	44
	Diagnoza demograficzna i struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w Legionowie.....	45
4.2.4	Przemoc w rodzinie.....	47
	Opis zjawiska.....	47
	Charakterystykę osób stosujących przemoc, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty” oraz osób wobec, których stosowano przemoc w rodzinie.....	50
4.2.5	Niewydolność opiekuńczo-wychowawcza.....	51
4.2.6	Uzależnienia.....	55
	Opis zjawiska.....	55
	Planowane działania.....	62
4.2.7	Ludność w wieku poprodukcyjnym.....	63
	Seniorzy.....	63
	Infrastruktura w zakresie pomocy osobom starszym i organizacje działające na rzecz seniorów ..	63
	4.2.7.1.1 Dom Dziennego Pobytu dla osób starszych.....	63
	4.2.7.1.2 Domy Pomocy Społecznej.....	64
	4.2.7.1.3 Środowiskowe formy wsparcia.....	64
	4.2.7.1.4 Opieka medyczna.....	65
4.2.8	Integracja mniejszości – Romowie.....	66
4.2.9	Bezpieczeństwo.....	67
	Służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.....	67
4.2.10	Współpraca Straży Miejskiej z Policją.....	71
	Mapa zagrożeń.....	72
	4.2.10.1.1 Sektor I.....	72
	4.2.10.1.2 Sektor II.....	72
	4.2.10.1.3 Sektor III.....	73
	4.2.10.1.4 Sektor IV.....	73
	Charakterystyka sektorów w mapie zagrożeń.....	74
	4.2.10.1.5 Sektor I.....	74
	4.2.10.1.6 Sektor II.....	74
	4.2.10.1.7 Sektor III.....	74
	4.2.10.1.8 Sektor IV.....	75
5	Cele Strategii.....	75
5.1	Cele strategiczne.....	75
	5.1.1 Cel strategiczny I Rodzina.....	76
	5.1.2 Cel strategiczny II Niepełnosprawność, długotrwała choroba i osoby starsze.....	76
	5.1.3 Cel strategiczny III Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.....	77
	5.1.4 Cel strategiczny IV: Problem przemocy w rodzinie.....	78
5.2	Cele operacyjne.....	79
	5.2.1 Cel operacyjny 1: Skuteczne wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej.....	79
	5.2.2 Cel operacyjny 2: Zmniejszenie skali ubóstwa rodzin.....	80
	5.2.3 Cel operacyjny 3: Wsparcie dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym.....	81
	5.2.4 Cel operacyjny 4: Stworzenie sprawnego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.....	82
	5.2.5 Cel operacyjny 5: Zmniejszenie skali bezrobocia.....	83
	5.2.6 Cel operacyjny 6: Zacieśnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi i rozwój służb społecznych.....	84
	5.2.7 Cel operacyjny 7: Poprawa warunków bytowych członków społeczności romskiej.....	85
	5.2.8 Cel operacyjny 8: Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie.....	85
	5.2.9 Cel operacyjny 9: Prowadzenie zintegrowanej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy w rodzinie.....	86

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Legionowo na lata 2021-2026

1 Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Legionowo na lata 2021-2026 jest dokumentem wskazującym zasadnicze kierunki działania w odniesieniu do problemów społecznych występujących na obszarze Legionowa. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, które w znaczny sposób przyczynią się do rozwiązania bądź zminimalizowania, wielu problemów społecznych i ich skutki w postaci marginalizacji czy wykluczenia społecznego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Legionowo na lata 2021- 2026 jest wieloletnim dokumentem programowym, na bazie którego w perspektywie pięciu lat będzie realizowana polityka społeczna miasta. Jako cel główny zakłada ona wyrównywanie jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem czy też wykluczonych społecznie. Działania te realizowane będą z wykorzystaniem usług aktywnej integracji o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym i zdrowotnym. Wykonanie zadań z tego zakresu wymaga ścisłej współpracy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej miasta i powiatu, a także podmiotów ekonomii społecznej i organizacji pozarządowych.

Zakłada się wzrost zaangażowania mieszkańców w sprawy miasta, wzrost poczucia odpowiedzialności społecznej, a także poprawę zasadniczych warunków życia mieszkańców: ekonomicznych, społecznych i kulturowych, jak i lepsze bezpośrednie zaspokojenie ich potrzeb. Planowanie strategiczne obejmuje następujące obszary tematyczne (priorytety):

1. Kapitał społeczny i aktywność obywatelska;
2. Wsparcie;
3. Bezpieczeństwo;
4. Mieszkalnictwo;
5. Zdrowie;
6. Praca.

Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców Legionowa.

Przyjęta w niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych misja koresponduje z wizją rozwoju miasta przyjętą w Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Legionowo do roku 2030. Misja ta opiera się na trzech zasadniczych wartościach:

- otwartość – wolność myśli i działań, zaczynająca się od samopoznania i dążąca do tworzenia otwartej wspólnoty;
- współodpowiedzialność – będąca istotą otwartości; to wspólne zobowiązanie i zgodność dążeń, a także odpowiedzialność za słabszych czy wykluczonych;
- współtworzenie – wspólne dążenia do poprawy sytuacji społecznej musi być oparte na wzajemnym zaufaniu, dialogu i kreatywności.

Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Legionowo do roku 2030 stanowi merytoryczną podstawę do prowadzenia przez lokalny samorząd długookresowej polityki rozwoju społeczno - gospodarczego, zmierzającej do zapewnienia jak najlepszych warunków życia mieszkańców. Jej operacyjne koncentrują się przede wszystkim na działaniach zmierzających do wzrostu:

- atrakcyjności miasta dla mieszkańców;
- atrakcyjności miasta dla aktywności ekonomicznej;
- atrakcyjności miasta dla przyjezdnych korzystających z dostępnych w mieście usług,

i korespondują z celami niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Legionowo na lata 2021-2026 tworzy się z dyspozycji art. 16 b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który wymaga by zawierała ona w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie: celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii, ram finansowych oraz wskaźników realizacji działań.

Jednocześnie art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej stanowi, że do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Przy czym fakt, iż obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z ustawy nie oznacza, że powinna skupiać się ona wyłącznie na rozwiązywaniu problemów z zakresu pomocy społecznej. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Legionowo na lata 2021-2026 obejmuje wszystkie obszary polityki społecznej, mające wpływ na poprawę funkcjonowania lokalnej społeczności. Z tej przyczyny na jej treść i realizację mają wpływ także inne akty prawne, w szczególności:

- 1) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 713 późn. zm.),
- 2) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.),
- 3) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050),
- 4) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2020 r. poz. 685),
- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r. poz. 218, z późn. zm.),
- 6) ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 111, z późn. zm.),
- 7) ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.),
- 8) ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.),

- 9) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.),
- 10) ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 176),
- 11) ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2021 r., poz. 573),
- 12) ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 2133 z późn. zm.),
- 13) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.).

Realizacja Strategii będzie wymagała także odwoływania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

Perspektywa czasowa obowiązywania niniejszego dokumentu została skomunikowana z głównymi dokumentami strategicznymi wyznaczającymi działania i stwarzającymi możliwość ubiegania się o środki zewnętrzne.

2 Zgodność z innymi dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Legionowo na lata 2021- 2026 powstała w odpowiedzi nie tylko na realne problemy lokalnej społeczności, ale także w odniesieniu do innych dokumentów strategicznych regulujących działania w przedmiotowym obszarze na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym. Strategia koresponduje z takimi dokumentami jak:

1. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR. Określa ona nowy model rozwoju – suwerenną wizję strategiczną, zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym w perspektywie do 2030 r. Wyznacza trzy obszary strategiczne, w ramach których można wyróżnić następujące cele i kierunki interwencji znajdujące odniesienie w Strategii:
 - I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna);
 - II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie);
 - III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE)
 - IV. oraz obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii: Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo Narodowe.
2. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 - stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie stoją przed Polską, w zakresie lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i zapewnienia spójności społecznej. Do wyzwań tych należy uczynienie z Polski bardziej atrakcyjnego miejsca do życia, rozwijania wiedzy i podejmowania pracy, a w konsekwencji lokowania inwestycji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Rozwój kapitału ludzkiego i spójności społecznej przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki. Wyzwania, jakie stoją przed Polską w zakresie wzmocnienia kapitału ludzkiego i spójności społecznej obejmują poprawę jakości i efektywności edukacji formalnej i poza formalnej, usprawnienie systemu opieki zdrowotnej, polepszenie sytuacji demograficznej w kierunku zwiększenia dzietności, a jednocześnie zmiany systemu funkcjonowania państwa wynikające z procesu starzenia się społeczeństwa, jak również działania na rzecz przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.
3. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku.- Innowacyjne Mazowsze. Dokument stanowi odpowiedź na wyzwania, którym powinno sprostać województwo, aby podnieść jakość życia, ograniczyć wykluczenie społeczne i bezrobocie, realizować politykę spójności terytorialnej oraz politykę inteligentnego i zrównoważonego rozwoju. Istotą strategii jest wskazanie celów rozwojowych, których realizacja zapewni utrzymanie trwałego rozwoju. Jej cele są spójne z celami niniejszej Strategii, w szczególności:
 - I. Aktywizacja rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej
 - II. Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej

III. Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna

IV. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.

Przedłożony materiał został opracowany przez Zespół opracowujący Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, powołany Zrządzeniem Nr 63/2021 z dnia 4 marca 2021 r., zmienionym Zarządzeniem Nr 113/2021 Prezydenta Miasta Legionowo z dnia 4 maja 2021 r.

3 III. Społeczno - gospodarcze uwarunkowania strategii

3.1 Charakterystyka Gminy Miejskiej Legionowo

Legionowo to jedno z najmłodszych, ale jednocześnie najszybciej rozwijające się miasto województwa mazowieckiego. To miasto powiatowe o powierzchni 13,6 km², położone w centralnej części województwa mazowieckiego - około 20 kilometrów na północ od centrum Warszawy. Wchodzi terytorialnie w skład Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego i pełni jego ważną rolę, gdyż stanowi siedzibę szeregu powiatowych instytucji, pełni istotne funkcje m.in. edukacyjne, kulturalne, handlowe i komunikacyjne dla terenu powiatu legionowskiego i okalających go gmin.

Legionowo liczy blisko 52 tys. mieszkańców (osiąga gęstość zaludnienia równą 3823 os. na 1 km²).

Przez miasto przebiega kilka ważnych w skali regionu i kraju szlaków komunikacyjnych, są to droga krajowa nr 61 (Warszawa - Augustów), droga wojewódzka nr 632 (Marki - Płońsk) oraz linie kolejowe nr 7 (Warszawa Wschodnia – Gdańsk Główny) i 10 (Legionowo – Tłuszcz).

3.2 Podmioty gospodarcze

Legionowo charakteryzuje się obecnością małych i średnich przedsiębiorców głównie w sektorze usług. Bliskość Warszawy sprawia, że większość mieszkańców pracuje w stolicy. Swoje siedziby mają tu także duże firmy, zapewniające mieszkańcom miejsca pracy.

W Legionowie dominują podmioty sektora prywatnego, a wśród nich osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Drugimi najbardziej licznymi podmiotami są spółki handlowe, na trzecim miejscu są stowarzyszenia i organizacje pozarządowe. W strukturze ekonomicznej miasta dominuje przemysł odzieżowy, spożywczy, metalowy, materiałów budowlanych, drzewny, przemysł chemiczny, zakłady artykułów technicznych i turystycznych, handel i usługi.

3.3 Poziom życia ludności

Poziom życia ludności w mieście Legionowo można ocenić po analizie dokumentów Ośrodka Pomocy Społecznej. Ze sprawozdań z roku 2019 wynika, że:

- 1) 519 rodzin korzystało z systemu pomocy społecznej z uwagi na trudną sytuację materialną. Liczba osób w rodzinie wynosi 837,
- 2) 388 rodzin z z systemu pomocy społecznej z tytułu bezrobocia. Liczba osób w rodzinie 842,
- 3) 654 rodzin korzystało z systemu pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- 4) 465 rodzin korzystało z systemu pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności.

W roku 2020 z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej skorzystało:

- 1) 531 osób z tytułu ubóstwa. Łączna liczba osób w tych rodzinach wynosi 823.
- 2) 389 osób z tytułu bezrobocia. Liczba osób w rodzinach ogółem 791 osób w rodzinie,
- 3) 624 rodzin korzystało z systemu pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- 4) 415 rodzin korzystało z systemu pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności.

Analizując sytuację rodzin w latach 2019 i 2020 można wyciągnąć wnioski, że liczba osób korzystających z wymienionych tytułów z systemu pomocy społecznej w Legionowie, nieznacznie spadła. W roku 2019 było to 3156 rodzin a w roku 2020 - 3023 rodziny.

3.4 Rodziny

Rodziny korzystające z systemu pomocy społecznej, można podzielić na typy rodzin: jednoosobowe, rodziny z dziećmi, rodziny niepełne, i rodziny emerytów i rencistów.

W roku 2019 ogólnie pomocą społeczną objętych było 3156 rodzin, w tym o liczbie w rodzinie:

- 1) 1 osoby - 1266,
- 2) dwie osoby w rodzinie - 802,
- 3) trzy osoby w rodzinie - 644,
- 4) cztery osoby w rodzinie - 284,
- 5) pięć osób w rodzinie - 137,
- 6) 6 i więcej osób w rodzinie - 23.

W grupie tej występują rodziny z dziećmi o liczbie dzieci ogółem 739. Rodzin z jednym dzieckiem było 410, z dwójką dzieci - 196, z trójką - 88, z czwórką - 31 rodzin, z piątką dzieci - 8, z szóstką dzieci - 4, z siódmką i więcej dzieci - 2 rodziny.

Wśród rodzin korzystających z systemu opieki społecznej w 2019 r. było 443 rodzin niepełnych oraz 605 rodzin emerytów i rencistów.

W roku 2020 pomocą społeczną objęto 3023 rodziny, w tym o liczbie 1 osoby - 1192, dwie osoby w rodzinie - 769, trzy osoby w rodzinie - 640, cztery osoby w rodzinie - 271, pięć osób w rodzinie - 126 oraz 6 i więcej osób w rodzinie - 25. W rodzinach tych są rodziny z dziećmi o liczbie dzieci ogółem 662. Rodzin z jednym dzieckiem - 384, z dwójką dzieci - 155, z trójką - 79, z czwórką - 32 rodzin, z piątką dzieci - 6, z szóstką dzieci - 4, z siódmką i więcej dzieci - 2 rodziny.

W roku 2020 objęto pomocą społeczną 401 rodzin niepełnych oraz 528 rodzin emerytów i rencistów.

3.5 Zasoby i warunki mieszkaniowe

Stan lokali mieszkalnych wchodzący w skład Zasobu Mieszkaniowego Gminy Miejskiej Legionowo na dzień 31.07.2021 r. wynosi: 608 lokali komunalnych, w tym 203 lokale usytuowane w budynkach wspólnot mieszkaniowych oraz 318 lokali najmu socjalnego.

Perspektywa stanu lokali komunalnych zależeć będzie w przyszłości od trzech czynników :

- 1) Ewentualnych inwestycji Urzędu Miasta w zakresie budowy nowych lokali mieszkalnych

- 2) Wykupu lokali komunalnych w budynkach wspólnot mieszkaniowych przez ich dotychczasowych najemców.
- 3) Ubytku lokali w wyniku rozbiórek budynków znajdujących się w złym stanie technicznym.

3.6 Prognoza demograficzna

Liczba ludności Legionowa w okresie 2016-2020 zmniejszyła się z 52 661 do 51 436 osób. Przemianom w tym okresie ulegała także struktura demograficzna miasta. Początkowo wzrastający do 2018 r. udział ludności w wieku przedprodukcyjnym, ostatecznie zaczął opadać uzyskując w 2020 r. wartość 21,10%. Większe zmiany dotyczyły kategorii osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Udział ludności w wieku produkcyjnym spadł od 2016 r. o niemal 3% osiągając w 2020 r. wartość 55,48%. Udział osób w wieku poprodukcyjnym analogicznie wzrósł o blisko 3% do 23,42% w 2020 r.

Wskaźnik obciążenia demograficznego (liczony jako ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) wskazuje, że w Legionowie w latach 2016-2020 zachodził proces „starzenia się” społeczeństwa. Wskaźnik wzrósł z wartości 35,03 w 2016 r. do 42,21 w 2020 r.

Wskaźnik feminizacji (liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn) wyniósł zarówno w 2016 r., jak i w 2020 r. 114,1, przy czym wysoki wynik spowodowany jest dużą przewagą liczby kobiet w wieku poprodukcyjnym.

Liczba mieszkańców posiadających zameldowanie na terenie miasta Legionowo na przestrzeni lat 2016 - 2020 nie uległa znacząco zmianie.

W 2019 roku zarejestrowano 1563 zameldowań oraz 885 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wynosi dla Legionowa 778. W tym samym roku 14 osób zarejestrowano wyjazd za granicę. W 2020 r. zarejestrowano 1377 zameldowań oraz 719 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wynosi dla Legionowa 658. W tym samym roku 6 osób zarejestrowano wyjazd za granicę.

3.7 Rynek pracy

W Powiecie Legionowskim jest wysoki odsetek bezrobocia oraz niski wskaźnik zatrudnienia. Stopa bezrobocia wynosi 8,3% (grudzień 2020) i jest o 3,1 punktu procentowego wyższa niż w całym województwie. Głównym powodem bezrobocia - jest brak nowych miejsc pracy, w tym dużych przedsiębiorstw. Dominują małe, rodzinne firmy. Firmy te nie zwiększają zatrudnienia z uwagi na zbyt wysokie koszty pracy.

3.8 Ochrona zdrowia

Liczba i rodzaj placówek medycznych działających na terenie Gminy bezpośrednio przekłada się na problematykę dostępności do podstawowych usług i świadczeń medycznych oraz, w kontekście Strategii, przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zjawisko przemocy domowej kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi ponieważ bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego oraz występują poważne uszkodzenia zdrowia psychicznego. W dziedzinie pomocy ofiarom przemocy domowej, oprócz zadań podstawowych, takich jak np. udzielenie pomocy medycznej, obowiązkiem placówek medycznych jest przede wszystkim wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” i współdziałanie z przedstawicielami jednostek organizacyjnych pomocy

społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty z oraz tzw. zespołem interdyscyplinarnym, którego głównym zadaniem jest koordynowanie działań poszczególnych podmiotów zaangażowanych w procedurę „Niebieskiej Karty”.

Ponadto, bardzo istotne jest:

- rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć;
- umiejętność przeprowadzenia rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania;
- poinformowanie ofiar o możliwościach szukania pomocy;
- bezpłatne wystawienie na prośbę poszkodowanych zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach;
- poinformowanie ofiar o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji;
- w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę poszkodowanych powiadomienie innych służb, np. pomocy społecznej, policji, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- w przypadku stwierdzenia podczas badania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa np. ciężkiego uszkodzenia ciała lub wykorzystania seksualnego powiadomienie organów ścigania.

Z danych Wydziału Zdrowia Publicznego i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Legionowo wynika, że na terenie Legionowa, podstawową opiekę zdrowotną świadczą:

- 1) ZOZ „Legionowo” Sp. z o.o. ul. gen. Józefa Sowińskiego 4,
- 2) Wojskowa Specjalistyczna Przychodnia Lekarska SP ZOZ, ul. Zegrzyńska 8,
- 3) „ZDROWIE-LEGIONOWO” Sp. z o.o. ul. gen. Józefa Sowińskiego 15A,
- 4) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDIQ” ul. marsz. Józefa Piłsudskiego 20,
- 5) „EL-MED” Marcinkowscy Spółka Jawna ul. Zygmunta Krasińskiego 70,
- 6) „LEGIO-MED” Spółka Cywilna ul. Husarska 14,
- 7) „PULS” V. Perzyna i Wspólnicy Spółka Jawna ul. Zegrzyńska 27,
- 8) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „SANITAS” Sp. z o.o., Filia ul. Suwalna 9B,
- 9) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICA MONITOR”, ul. Władysława Reymonta 5,
- 10) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICA PERFECT”, ul. Zwycięstwa 1,
- 11) Gabinet Internistyczny „GABINTER” Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska, ul. Zygmunta Krasińskiego 64.

Nocna i świąteczna opieka zdrowotna w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej udzielana jest przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Legionowo położony przy ul. gen. Józefa Sowińskiego 4.

Na terenie miasta opiekę stomatologiczną i specjalistyczną zapewniają publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oraz osoby realizujące indywidualną specjalistyczną praktykę lekarską,

na zasadach przyjętych w ramach kontraktów dotyczących świadczeń medycznych zawartych z Mazowieckim Wojewódzkim Oddziałem Narodowego Funduszu Zdrowia oraz na zasadach wolnorynkowych. Zgodnie z danymi pozyskanymi z bazy NFZ, w Legionowie działa 9 podmiotów leczniczych świadczących usługi stomatologiczne (z kontraktami NFZ) oraz funkcjonują 22 apteki, z czego 1 działająca całodobowo (Apteka „Z uśmiechem” przy ul. marsz. Józefa Piłsudskiego 13).

Z punktu widzenia problematyki uzależnień należy także wspomnieć, że przy Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej LEGIONOWO oraz przy Przychodni Lekarzy Specjalistów EL-MED funkcjonują dwie Poradnie Terapii Uzależnień dla osób uzależnionych i ich rodzin.

3.9 Edukacja i wychowanie

Tabela 1: Infrastruktura w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3

Lp.	Nazwa żłobka	Adres	Liczba miejsc	Dostosowanie do potrzeb dzieci niepełnosprawnych lub wymagających szczególnej opieki
1	Żłobek Miejski „Motylkowy Świat”	ul. E. Dietricha 1, 05-120 Legionowo	192	tak
2	Filia Żłobka Miejskiego Motylkowy Świat	ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 2B, 05-120 Legionowo	64	tak
3	Niepubliczny Żłobek Integracyjny Magiczny Świat Dziecka	ul. Strużańska 2f, 05-119 Legionowo	32	tak
4	Niepubliczny Żłobek Tropiele Zagadek	ul. Hetmańska 52, 05-120 Legionowo	28	tak
5	Żłobek Tęczowa Akademia	ul. Husarska 16/307, 05-120 Legionowo	18	tak
6	Żłobek Uliczka Kwiatowa	ul. Kwiatowa 147, 05-120 Legionowo	22	tak
7	Klub Malucha "Konwaliowy Domek II"	ul. Sobieskiego 63, 05-120 Legionowo	28	tak

Tabela 2: Wykaz szkół prowadzonych przez Gminę Legionowo

Lp.	Nazwa szkoły	Adres	Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych stan na 30.09.2020	Liczba uczniów w klasach I – VIII/ liczba uczniów liceum stan na 30.09.2020
1	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Mikołaja Kopernika	ul. Zakopiańska 4, 05-120 Legionowo	23	880
2.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Zespole	ul. Jagiellońska 67, 05-120	25	949

Lp.	Nazwa szkoły	Adres	Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych stan na 30.09.2020	Liczba uczniów w klasach I – VIII/ liczba uczniów liceum <i>stan na 30.09.2020</i>
	Szkolno – Przedszkolnym nr 2	Legionowo		
3.	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Janusza Kusocińskiego	ul. Broniewskiego 7, 05-120 Legionowo	23	558
4.	Szkoła Podstawowa nr 4 w Zespole Szkolno – Przedszkolnym im. Legionów polskich 1914-1918	ul. Jana Pawła I nr 2, 05-120 Legionowo	22	549
5.	Szkoła Podstawowa nr 7 im. VII Obwodu Obroża AK	ul. Królowej Jadwigi 7, 05-120 Legionowo	23	1068
6.	Szkoła Podstawowa nr 8 im. 1 Warszawskiej Dywizji Piechoty	ul. Zegrzyńska 3, 05-119 Legionowo	30	946
7.	II Liceum Ogólnokształcące im. Króla Jana III Sobieskiego	ul. Królowej Jadwigi 11, 05-120 Legionowo	nie dotyczy	534

Tabela 3: Wykaz przedszkoli prowadzonych przez Gminę Legionowo

Lp.	Nazwa przedszkola	Adres	Liczba dzieci <i>stan na 30.09.2020</i>
1	Przedszkole Miejskie nr 1 im. Marii Kownackiej	ul. Olszankowa E, 05-119 Legionowo	118
2	Przedszkole Miejskie nr 2 im. Doroty Gellner w Zespole Szkolno - Przedszkolnym nr 2	ul. Jagiellońska 67, 05-120 Legionowo	169
3	Przedszkole Miejskie nr 3 im. Koszałka Opałka	ul. Zegrzyńska 71, 05-119 Legionowo	149
4	Przedszkole Miejskie Integracyjne nr 5 im. Misia Uszatka	ul. Kwiatowa 80, 05-120 Legionowo	163
5	Przedszkole Miejskie nr 6 Tęczowa Szóstka	ul. Wł. Broniewskiego 3, 05-120 Legionowo	148
6	Przedszkole Miejskie z Oddziałami Integracyjnymi nr 7 im. Janusza Korczaka	ul. Husarska 18 A, 05-120 Legionowo	202
7	Przedszkole Miejskie nr 9 Akademia Przygody	ul. Królowej Jadwigi 11, 05-120 Legionowo	124
8	Przedszkole Miejskie nr 10 im. Wandy Tomczyńskiej	ul. Wł. Broniewskiego 6, 05-120 Legionowo	166
9	Przedszkole Miejskie nr 11 Akademia	ul. Zegrzyńska 9, 05-119 Legionowo	96

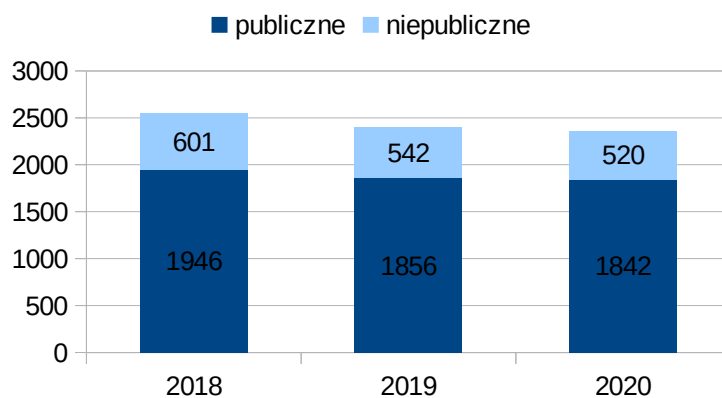
Lp.	Nazwa przedszkola	Adres	Liczba dzieci <i>stan na 30.09.2020</i>
	Uśmiechu		
10	Przedszkole Miejskie nr 12 im. Króla Maciusia w Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 3	ul. Królowej Jadwigi 7, 05-120 Legionowo	243
11	Przedszkole Miejskie nr 14 Kraina Marzeń w Zespole Szkolno - Przedszkolnym	ul. Jana Pawła I nr 2, 05-120 Legionowo	118

Tabela 4: Wykaz placówek niepublicznych dotowanych przez Gminę Legionowo

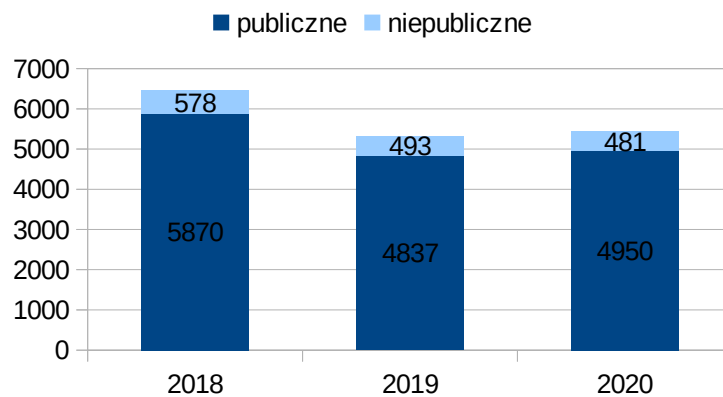
Nazwa placówki	Adres siedziby	Liczba uczniów (stan na 30.09.2020 r.)
Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Zespole Szkolno-Przedszkolnym „Milenium”	05-120 Legionowo, ul. marsz. J. Piłsudskiego 47	224
Salezańska Szkoła Podstawowa	05-120 Legionowo, ul. Adama Mickiewicza 35A	126
Społeczna Szkoła Podstawowa nr 35 im. Noblistów Polskich Społecznego Towarzystwa Oświatowego	05-120 Legionowo, ul. Targowa 22	131
Oddział przedszkolny Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Zespole Szkolno-Przedszkolnym „Milenium”	05-120 Legionowo, ul. marsz. J. Piłsudskiego 47	5
Niepubliczne Przedszkole S.S. Misjonarek Świętej Rodziny	05-120 Legionowo, ul. Sowińskiego 17	35
Niepubliczne Przedszkole „Chatka Puchatka” w Zespole Szkolno-Przedszkolnym „Milenium”	05-120 Legionowo, ul. mrsz. J. Piłsudskiego 47	70
Niepubliczne Przedszkole „Wesołe Sówki”	05-120 Legionowo, ul. Jagiellońska 40, Legionowo	117
Niepubliczne Przedszkole „Akademia Zucha”	05-120 Legionowo, ul. Husarska 19	26
Niepubliczne Przedszkole Sióstr Urszulanek	05-120 Legionowo, ul. Ks. Józefa Schabowskiego 4	53
Niepubliczne Przedszkole MINI-EINSTEIN	05-120 Legionowo, ul. Kazimierza Wielkiego 10	51
Niepubliczne Przedszkole „Bąbel”	05-119 Legionowo, ul. Zegrzyńska 81a	38
Niepubliczne Przedszkole Integracyjne Magiczny Świat Dziecka	05-119 Legionowo, ul. Strużańska 2F	30
Niepubliczne Przedszkole Tęczowa Akademia	ul. Husarska 16/307, 05-120 Legionowo	5
Punkt Przedszkolny „Drugi Dom”	05-120 Legionowo, ul. Parkowa 13	14

Nazwa placówki	Adres siedziby	Liczba uczniów (stan na 30.09.2020 r.)
Terapeutyczny Punkt Przedszkolny „Drugi Dom II”	05-120 Legionowo, ul. Jagiellońska 62	15
Punkt Przedszkolny „Konwaliowy Domek II”	05-120 Legionowo, ul. Jana III Sobieskiego 63	15
Punkt Przedszkolny „Uliczka Kwiatowa”	05-120 Legionowo, ul. Kwiatowa 147	25
Terapeutyczny Punkt Przedszkolny IN-SENS	05-120 Legionowo, ul. Ks.I.J.Skorupki 28	21

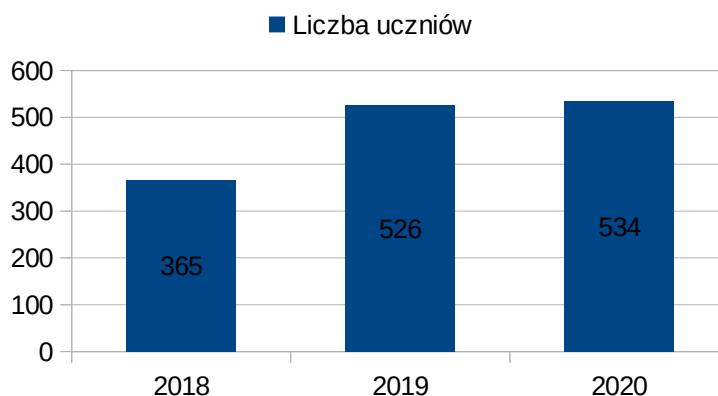
Liczba dzieci objętych edukacją przedszkolną (przedszkola, punkty przedszkolne, oddziały przedszkolne w szkołach) w placówkach publicznych i niepublicznych w latach 2018-2020 (wg stanu na 30.09 każdego roku)

Liczba uczniów objętych edukacją w szkołach publicznych i niepublicznych (szkoły podstawowe bez oddziałów przedszkolnych, gimnazja do 2019 r.)

Gmina Legionowo jest również organem prowadzącym dla II Liceum Ogólnokształcącego im. Króla Jana III Sobieskiego. Liczba uczniów kształcących się w liceum przedstawia się następująco:

Na terenie Gminy Legionowo funkcjonują również szkoły ponadpodstawowe prowadzone przez inne organy tj. Liceum Ogólnokształcące im. M. Konopnickiej, Salezjańskie Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Salezjańskich, Niepubliczne Liceum Językowe Academy of the Future, Powiatowy Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. J. Siwińskiego w ramach którego kształcenie prowadzi Branżowa Szkoła I stopnia (zawód m.in. kucharza, cukiernika, piekarza, fryzjera, elektryka, mechanika lub elektromechanika pojazdów samochodowych, sprzedawcy, monter elektroniki, stolarza, lakiernika) oraz Technikum (technik informatyk, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik organizacji turystyki, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej).

Tabela 5: Liczba uczniów wymagających pomocy psychologicznej – pedagogicznej w szkołach i/lub specjalnej organizacji nauki i metod pracy

	2018/2019		2019/2020	
	liczba	% do ogółu	liczba	% do ogółu
Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego	174	2,93%	182	3,3%
Opinie PPP	1235	20,84%	1197	21,8%
Diagnoza szkolna	619	10,44%	642	11,69%

Tabela 6: Liczba uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na niepełnosprawność w szkołach

Rodzaj niepełnosprawności	2018/2019	2019/2020
niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim	45	45
niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym	1	1
afazja	5	3
zespół Aspergera	33	25

Rodzaj niepełnosprawności	2018/2019	2019/2020
autyzm	35	46
niepełnosprawność sprzężona	10	11
niepełnosprawność ruchowa	4	9
zagrożenie niedostosowaniem społecznym	29	33
niedowidzenie	2	2
niedosłuch	10	7
łącznie	174	182

Tabela 7: Liczba dzieci wymagających pomocy psychologiczno – pedagogicznej w przedszkolach i/lub specjalnej organizacji nauki i metod pracy

	2018/2019		2019/2020	
	liczba	% do ogółu	liczba	% do ogółu
Liczba dzieci z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego	40	3%	51	3%
Liczba dzieci wymagających pomocy psychologiczno - pedagogicznej	811	47%	895	53%

Tabela 8: Liczba dzieci z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na niepełnosprawności w przedszkolach

rodzaj niepełnosprawności	2018/2019	2019/2020
Niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim	18	17
Niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym	2	2
Autyzm, zespół Aspergera	9	13
Niepełnosprawność sprzężona	5	12
Afazja, niepełnosprawność ruchowa	3	3
Słabosłyszenie	3	4
Razem	40	51

3.10 Sport i rekreacja

3.10.1 Arena Legionowo i Stadion Miejski

Arena Legionowo jest usytuowana u zbiegu ulic Jana III Sobieskiego i Bolesława Chrobrego, na terenie działki Stadionu Miejskiego (ul. Bolesława Chrobrego 50B). Do zadań i kompetencji Areny Legionowo należy prowadzenie spraw związanych z realizacją zadań z zakresu kultury fizycznej, rekreacji ruchowej oraz turystyki, a w szczególności dzieci i młodzieży poprzez:

1. udostępnianie bazy sportowej, w tym prowadzenie spraw organizacyjnych związanych z obsługiwaniem punktu informacji turystycznej i obsługi rowerzysty w Arenie Legionowo,
2. organizację zajęć, zawodów, imprez sportowych, rekreacyjnych i turystycznych na rzecz mieszkańców miasta,
3. popularyzację walorów rekreacji ruchowej,
4. współpracę w upowszechnianiu sportu, rekreacji i turystyki z organizacjami, stowarzyszeniami kultury fizycznej, szkołami i związkami sportowymi.

Arena Legionowo zajmuje się także rozwojem sportu i rekreacji, we współpracy z jednostkami oświatowymi, klubami sportowymi oraz organizacjami pozarządowymi w tym:

1. Planuje działalność sportową – sporządza kalendarz imprez rekreacyjno-sportowych.
2. Organizuje i przeprowadza konkursy ofert na realizację zadań publicznych w zakresie sportu i rekreacji ruchowej oraz monitorowanie jakości wykonania zadania.
3. Wspomaga organizacje pozarządowe w podejmowaniu przedsięwzięć w zakresie realizacji zadań z zakresu kultury fizycznej i sportu.
4. Współdziała z Miejskim Szkolnym Związkiem Sportowym w realizacji kalendarza zawodów sportowych w ramach Mistrzostw Legionowa szkół podstawowych i gimnazjów w każdym roku szkolnym.
5. Analizuje bazy sportowe, tereny i urządzenia do rekreacji oraz inicjuje działania na rzecz jej wzbogacania.
6. Współpracuje z dyrektorami szkół w zakresie prawidłowego wykorzystywania obiektów sportowych z zakresu kultury fizycznej.

Arena Legionowo prowadzi także promocję swojej działalności oraz osiągnięć w zakresie sportu, w tym:

- 1) przygotowuje propozycje przyznawania stypendiów za osiągnięcia sportowe,
- 2) przygotowuje propozycje przyznawania nagród dla trenerów i innych osób wyróżniających się w działalności sportowej,
- 3) upowszechnia wyniki i osiągnięcia sportowe.

3.10.2 Pływalnia Miejska Legionowo

Na terenie Gminy Miejskiej Legionowo znajdują się dwie Pływalnie Miejskie.

W roku 2018 oddana do użytku została Pływalnia Miejska „Wodne Piaski”. Znajduje się ona przy ulicy Piaskowej 1A przy Szkole Podstawowej nr 8 w Legionowie.

Pływalnia oferuje:

- 1) basen sportowy
- 2) basen rekreacyjny, na który składają się:
 - a) niecka do nauki pływania
 - b) niecka z atrakcjami wodnymi

- c) zjeżdżalnia.
- 3) brodzik dla małych dzieci
- 4) dwie wanny jacuzzi
- 5) sauna sucha

Druga Pływalnia znajduje się przy ulicy Królowej Jadwigi 11, w budynku II Liceum Ogólnokształcącym im. Króla Jana III Sobieskiego w Legionowie. Oferuje ona basen sportowy. Do dyspozycji mieszkańców są wejścia indywidualne, kursy nauki pływania dla dzieci i dorosłych, aqua aerobiku, zajęcia dla seniorów +55 (aqua aerobik, nauka pływania).

3.11 Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe często bywają nazywane trzecim sektorem. Według teorii podziału nowoczesnego państwa, są sektorem istniejącym obok sektora publicznego (administracji publicznej) i rynkowego (przedsiębiorców).

Definicję organizacji pozarządowej można znaleźć w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Zgodnie z nią „organizacjami pozarządowymi są niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu ustawy o finansach publicznych oraz niedziałające w celu osiągnięcia zysku, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia.

Trzeci sektor wywiera wpływ na rozwój gminy i regionu poprzez silne oddziaływanie oraz kreowanie pozytywnych zmian w środowisku zarówno lokalnym, jak i regionalnym. Organizacje doskonale znają potrzeby mieszkańców i ich otoczenia, pobudzają aktywność obywatelską, uczą dialogu społecznego, a ponadto są łącznikiem pomiędzy mieszkańcami a administracją.

Odbiorcami większości działań organizacji pozarządowych jest społeczność lokalna oraz dzieci i młodzież.

Faktyczną aktywność podmiotów trzeciego sektora gospodarki nie wyraża jednak ich liczba (nawet w przeliczeniu na liczbę mieszkańców), ale ogół prowadzonych działań, które przekładają się na udział tychże podmiotów w życiu lokalnej społeczności.

Obecnie na terenie Legionowa zarejestrowanych jest ponad 180 organizacji pozarządowych:

- 1) Kluby sportowe - 22;
- 2) Fundacje - 42;
- 3) Stowarzyszenie zwykłe - 23;
- 4) Uczniowskie kluby sportowe - 21;
- 5) Stowarzyszenia z osobowością prawną - 72.

Dla Legionowa organizacje pozarządowe są ważnym partnerem w działaniach na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz budowania spójności i kapitału społecznego.

Współpraca Gminy Miejskiej Legionowo z organizacjami pozarządowymi opiera się na corocznie przyjmowanym przez Radę Miasta Legionowo programie współpracy, o którym będzie mowa w pkt 4.1.5 Strategii.

W celu efektywniejszej i popartej na dialogu współpracy Gminy Miejskiej Legionowo z organizacjami pozarządowymi Rada Miasta Legionowo uchwałą Nr XX/321/2020 z dnia 26 sierpnia 2020 r. powołała Miejską Radę Działalności Pożytku Publicznego.

Miejska Rada Działalności Pożytku Publicznego jest organem konsultacyjnym i opiniodawczym Prezydenta Miasta Legionowo. W jej skład wchodzi: trzech przedstawiciele Rady Miasta Legionowo, dwaj przedstawiciele Prezydenta Miasta oraz dziewięciu przedstawicieli organizacji

pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, prowadzących działalność na terenie Gminy Legionowo. Obecnie kadencja Rady trwa 3 lata.

Do zadań Rady należy: występowanie do prezydenta z propozycjami rozwiązań prawnych i działań w sferze pożytku publicznego, opiniowanie projektów strategii miasta, programów w zakresie spraw społecznych, kultury lub innych, aktów prawa miejscowego oraz każdorazowo projektu programu współpracy Gminy Miejskiej Legionowo z organizacjami pozarządowymi i sprawozdań z realizacji programu. Posiedzenia Rady odbywają się w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na kwartał. Pracami Rady kierują przewodniczący, zastępca i sekretarz.

Z punktu widzenia rozwiązywania problemów społecznych, o których mowa w Strategii, organizacje pozarządowe są zarówno źródłem danych o rodzajach i poziomach występujących problemów w społeczności lokalnej jak i partnerem przy realizacji zadań i projektów mających tym problemom przeciwdziałać lub minimalizować ich negatywne skutki.

Z największych i/lub najbardziej aktywnych przy współpracy z Gminą organizacji działających na rzecz mieszkańców Legionowa (działające także poprzez terenowe jednostki organizacyjne zlokalizowane na terenie Gminy) należy wymienić:

- 1) w obszarze ochrony i promocji zdrowia, w tym zdrowia psychicznego oraz promocji zdrowego stylu życia – Polski Czerwony Krzyż, Fundacją Psyche – Strefa Pozytywnych Myśli,
- 2) w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym: Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej, Fundacja Pasja Życia, Fundacja Lupus, Stowarzyszenie Wolontariat Legionowo;
- 3) w obszarze działalności na rzecz seniorów i osób w wieku emerytalnym oraz kombatantów: Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Stowarzyszenie Pomocy Potrzebującym Nadzieja, Legionowskie Stowarzyszenie Amicus, Parafia Matki Bożej Fatimskiej w Legionowie, Stowarzyszenie Rozwoju Edukacji Kulturalnej i Sztuki Artbale, Związek Żołnierzy Wojska Polskiego, Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych;
- 4) w obszarze działań na rzecz osób niepełnosprawnych: Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Fundacja Emanio Arcus.

Dnia 25 czerwca 2014 r. Uchwałą nr XLIV/611/2014 Rady Miasta Legionowo została powołana Miejska Rada Seniorów w Legionowie oraz nadano jej Statut na podstawie art. 5 c ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446 z późn. zm.). Miejska Rada Seniorów powstała w celu zapewnienia seniorom wpływu na sprawy dotyczące społeczności lokalnej oraz reprezentowanie interesów seniorów wobec samorządu Miasta Legionowo. Do zadań Rady należy w szczególności :

- 1) współpraca z organami Gminy Legionowo w obszarach określonych w § 2;
- 2) opiniowanie projektów aktów prawa miejscowego dotyczących problemów ludzi starszych;
- 3) inicjowanie działań na rzecz seniorów;
- 4) konsultowanie i ustalanie priorytetów i zadań realizowanych na rzecz seniorów;
- 5) wydawanie opinii i formułowanie wniosków w sprawach dotyczących seniorów;
- 6) informowanie społeczności lokalnej o działaniach podejmowanych na rzecz środowiska seniorów;
- 7) podejmowanie działań mających na celu wykorzystywanie potencjału i wolnego czasu seniorów do budowania wolontariatu seniorów;
- 8) dążenie do odtworzenia i umocnienia międzypokoleniowych więzi społecznych;

- 9) inicjowanie działań na rzecz samopomocy w środowisku lokalnym;
- 10) współpraca z organizacjami i instytucjami społecznymi, działającymi na terenie Gminy Legionowo oraz wymiana doświadczeń z Radami Seniorów na terenie kraju i Unii Europejskiej;
- 11) budowanie pozytywnego wizerunku seniorów;
- 12) upowszechnianie wiedzy o potrzebach i prawach osób starszych.

W skład Miejskiej Rady Seniorów w Legionowie wchodzi: 2 przedstawicieli Prezydenta Miasta Legionowo, 2 przedstawicieli Rady Miasta Legionowo oraz nie więcej niż 6 przedstawicieli organizacji pozarządowych.

3.12 Kultura

Na terenie Legionowa działają trzy gminne instytucje kultury, a są to:

- 1) Miejska Biblioteka Publiczna w Legionowie,
- 2) Miejski Ośrodek Kultury im. Ch. Chaplina,
- 3) Muzeum Historyczne w Legionowie.

Ponadto w zakresie kultury działają organizacje pozarządowe, których działalność skupia się przede wszystkim na realizacji projektów finansowanych z budżetu gminy (w ramach otwartych konkursów ofert lub małych grantów) oraz Powiatowa Instytucja Kultury.

3.12.1 Miejska Biblioteka Publiczna w Legionowie

Biblioteka jest najdłużej działającą instytucją kultury w mieście. Powstała w 1949 r. na mocy „Dekretu o bibliotekach i opiece nad zbiorami bibliotecznymi z dnia 17 kwietnia 1946 r.”. Początkowy księgozbiór – 700 egzemplarzy książek, został ufundowany przez Ministerstwo Oświaty. W 2021 r. księgozbiór Miejskiej Biblioteki Publicznej wynosił 74 078 woluminy.

Miejska Biblioteka Publiczna w Legionowie łączy obecnie działalność biblioteczną i kulturalno-animacyjną. Oprócz udostępniania bibliotecznych zbiorów czytelnikom (oddziały dla dorosłych oraz dla dzieci i młodzieży, dwie filie oraz punkt biblioteczny), zajmuje się promocją czytelnictwa oraz współtworzy życie kulturalne miasta. Oferta w tym zakresie obejmuje prowadzenie lekcji bibliotecznych, tematycznych, spotkania z ciekawymi ludźmi ze środowiska lokalnego, wystawy i wernisaże, spotkania autorskie, promocje książek, zajęcia dla dzieci i młodzieży umożliwiające rozwijanie zainteresowań twórczych, spektakle teatralne dla dzieci, konkursy literackie, fotograficzne i plastyczne.

Niezwykle ważnym dla działalności biblioteki jak i krzewienia kultury w mieście było uruchomienie w 2016 r. Pocztyalni tj. usytuowanej w budynku dworca Multimedialnej Strefy Pasażera. Na dwóch kondygnacjach o łącznej powierzchni 1692,64 m² znajduje się nie tylko wypożyczalnia książek ale również sala komputerowa (6 zestawów z oprogramowaniem Windows10 i 6 zestawów iMac), audiowizualna, mała sala widowiskowa (mogąca obsłużyć spotkania do około 100 uczestników), stanowiska do gier (konsole 2xXBOX i PS4). Ta inwestycja w nowoczesny sprzęt dała możliwość do organizacji nowych, nie mających do tej pory miejsca w Legionowie, przedsięwzięć i niewątpliwie jest obecnie miejscem tętniącym życiem kulturalnym. Kalendarz imprez Biblioteki wypełniony jest małymi lecz oryginalnymi formami artystycznymi.

3.12.2 Miejski Ośrodek Kultury im. Ch. Chaplina (MOK)

Miejski Ośrodek Kultury (w skrócie zwany MOK), został utworzony w 1979 roku. Jest samorządową instytucją kultury, a jego głównym statutowym celem jest rozpoznanie, zaspokojenie i rozbudzanie różnorodnych potrzeb kulturalnych dzieci, młodzieży i dorosłych.

W skład MOK wchodzi:

1. Miejski Ośrodek Kultury przy ul. Norwida 10, (willi z 1927 roku)
2. Miejski Ośrodek Kultury - Filia przy ul. Targowej 65, (willi z 1997 roku)
3. Sala Widowiskowa Ratusza Miejskiego w budynku Urzędu Miasta Legionowo przy ul. marsz. J. Piłsudskiego 41, (260 miejsc)
4. Galeria Sztuki "Ratusz" w budynku Urzędu Miasta Legionowo przy ul. marsz. J. Piłsudskiego 41 (na dwóch kondygnacjach atrium ratusza znajduje się powierzchnia wystawiennicza, możliwość oglądania mają wszyscy odwiedzający Urząd Miasta i znajdujące się w nim firmy i instytucje).

Działalność kulturalna i edukacyjna MOK realizowana jest przede wszystkim w punktach na Norwida (siedziba główna) i Targowej (filia) ale również w ratuszu w Sali Widowiskowej.

W MOK-u, w siedzibie na Norwida, działają następujące sekcje podzielone według dziedziny sztuki:

1. muzyka:
 - Pracownia Śpiewu Estradowego "Angels`s Voice",
 - Indywidualna nauka śpiewu,
 - Indywidualna nauka gry na fortepianie,
 - Dziecięcy zespół wokalny ECHO,
 - Zespół wokalny- instrumentalny Dwa Kolory,
 - Legionowska Szkoła Bluesa,
 - Studio Tańca i Piosenki Szachraj.
2. teatr:
 - Ewangelizacyjny Teatr Adonai,
 - Ewangelizacyjny Teatr Adonai Junior,
 - Zajęcia teatralne.
3. plastyka: Pracownia Plastyczna "M".

Ponadto, prowadzone są zajęcia: Gimnastyka dla seniorów, Best Brain - trening pamięci, Podstawy programowania - edukacja z Minecraftem, Akademia Młodego Automatyka.

W MOK-u w filii przy ul. Targowej:

1. Zajęcia dla najmłodszych:
 - Klub Malucha,
 - Nauka języka angielskiego dla dzieci,

2. Taniec
 - Balet,
 - Zajęcia taneczno-gimnastyczne dla dzieci i młodzieży,
3. Plastyka
 - Legionowska Szkoła Sztuk Plastycznych – Barbara Retmianiak,
 - Pracownia Ikonopisarstwa,
 - Ceramika.
4. Muzyka
 - Pracownia Śpiewu Estradowego Angel`s Voice,
 - Legionowski Chór Kameralny – Dorota Bonisławska.
5. Teatr: Studio Teatralno-Edukacyjne – różne grupy wiekowe,

Ponadto: Zumba, Klub Seniora, Joga.

Ratusz Miejski – sala widowiskowa, ERIN – zespół wokalny seniorów, Grupa teatralna ETIUDA, Grupa Teatralna GFN

Zarówno w siedzibie głównej, filii jak i sali widowiskowej ratusza odbywają się cykle koordynowane lub przygotowywane przez legionowski MOK, takie jak:

- 1) Niedzielne spotkania z bajką /teatrzyki dla dzieci/
- 2) Salon Artystyczny /koncerty kameralne w filii przy Targowej/
- 3) Wernisaże w Galeria Ratusz /projekty najczęściej realizowane przez twórców z miasta/
- 4) Legionowskie senioralia /przegląd twórczości seniorów/
- 5) Dni Osób Niepełnosprawnych /inicjatywa obejmująca teren całego miasta i powiatu legionowskiego/
- 6) Festiwal Jazz Jam /kontynuacja koncertów odbywających się w ramach Jazz Jamboree/
- 7) Festiwal Muzyki Kameralnej i Organowej
- 8) Dni Legionowa i Dzień Dziecka

Miejski Ośrodek Kultury wspiera również działalność artystyczną zespołów (m.in. Szachraj, Na Luzie) oraz przedsięwzięcia prywatnych mieszkańców. Wielokrotnie wspiera swoim zapleczem technicznym i doświadczeniem inicjatywy instytucji działających na terenie miasta (instytucje kultury, szkoły, przedszkola i inni).

Z racji na panującą pandemię niemogące się odbywać w reżimie sanitarnym cykle zostały zawieszone lub prowadzone w formie on-line.

Działalność Miejskiego Ośrodka Kultury dotyczy szeroko pojętego upowszechniania kultury głównie poprzez organizację imprez artystycznych oraz prowadzenie artystycznych zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Problemy społeczne z jakimi spotyka się w swojej codziennej pracy, to przede wszystkim ograniczone możliwości materialne, szczególnie w przypadku rodzin wielodzietnych i emerytów, a także wykluczenie z tytułu niepełnosprawności fizycznej i intelektualnej oraz emigrantów (szczególnie ze wschodu), którzy trafiają do placówek MOK w

poszukiwaniu oferty, szczególnie dla swoich dzieci. MOK prowadzi zajęcia artystyczne w formie odpłatnej i nieodpłatnej, imprezy artystyczne są realizowane w formie biletowanej i niebiletowanej. MOK dokłada starań aby ceny, zwłaszcza w porównaniu z podobną działalnością placówek prywatnych, były niewygórowane. Jednak kiedy w jednej rodzinie chce z nich korzystać kilkoro dzieci, zdarza się, że obciążenie finansowe przerasta niektórych rodziców i muszą z części zajęć zrezygnować. Podobnie w przypadku emerytów o niskich dochodach, dla których zajęcia są w większości nieodpłatne, zakup biletów na koncerty może stanowić zbyt duży wydatek. Jeśli chodzi o osoby niepełnosprawne oraz emigrantów, trafiają do MOK wówczas, gdy ważne jest dla nich (lub ich rodziców) nie tylko rozwijanie swoich artystycznych talentów i pasji, ale integracja z dziećmi zdrowymi (w przypadku osób niepełnosprawnych) oraz nowym środowiskiem – dla emigrantów.

3.12.3 Muzeum Historyczne w Legionowie

Początki Muzeum Historycznego w Legionowie sięgają 10 listopada 2001 r. kiedy powołane zostały Zbiory Historyczne Miasta Legionowo. Organizacyjnie stanowiły one komórkę Wydziału Kultury i Promocji Urzędu Miasta Legionowo. Miejscem stałej ekspozycji poświęconej dziejom Legionowa były pomieszczenia w zabytkowej willi przy ul. Mickiewicza 23, obecnie siedziby głównej muzeum. W czerwcu 2006 r. Rada Miasta Legionowo uchwalała nr XLVII/609/2006, utworzyła Muzeum Historyczne w Legionowie jako samorządową instytucję kultury. Za jej cel statutowy wskazano kolekcjonowanie i prezentację zabytków związanych z historią miasta, powiatu legionowskiego i regionu. Zwłaszcza poprzez ekspozycję artefaktów, dokumentów historycznych i pamiątek stanowiących mocne fundamenty do budowania tożsamości lokalnej mieszkańców Legionowa.

W legionowskim Muzeum Historycznym funkcjonują cztery wystawy stałe:

1. Dzieje Legionowa 1877-1990 – pawilon,
2. De Profundis... Archeologia ziem powiatu legionowskiego – pawilon,
3. W krainach lodu i książek – rzecz o Alinie i Czesławie Centkiewiczach -willa,
4. Dzieje Garnizonu Legionowo. Czas wojen i pokoju -filia.

Ponadto instytucja ta prowadzi wiele inicjatyw i jest organizatorem lub uczestnikiem wydarzeń miejskich. W czasie pandemii prowadzona jest działalność edukacyjna za pomocą Internetu m.in.: Archiwum Historii Mówionej, Muzealne Warsztaty Internetowe.

3.13 Charakterystyka systemu pomocy społecznej

3.13.1 Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych

3.13.1.1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Legionowie (OPS)

Ośrodek Pomocy Społecznej jest miejscem pierwszego kontaktu osób poszukujących pomocy społecznej. Prowadzi szeroko rozumianą pracę z ludźmi dotkniętymi patologią, marginalizacją, wykluczeniem lub niedostosowaniem społecznym.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Legionowie ma swoją siedzibę przy ul. Aleja 3 Maja 28. Jest samorządową jednostką organizacyjną, realizującą zadania Gminy Miejskiej Legionowo z zakresu pomocy społecznej oraz z obszaru zabezpieczenia społecznego (w tym świadczenia rodzinne i alimentacyjne, dodatki mieszkaniowe, stypendia socjalne). Budynek Ośrodka Pomocy Społecznej ma powierzchnię 390,22 m². Pracownicy socjalni zajmują pięć pokoi. Ośrodek dysponuje salą do

rozmów z Klientami, gdzie odbywają się stałe posiedzenia grup roboczych prowadzących procedurę „Niebieskiej Karty”.

Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia 18 pracowników socjalnych, 2 aspirantów pracy socjalnej 1 konsultanta psychiatrę. Pracownicy socjalni podzieleni są na 6 Zespołów Pomocy Środowiskowej. Zadania Ośrodka Pomocy Społecznej określa jego Statut na podstawie ustawy o pomocy społecznej i należą do nich:

- 1) kierowanie osób wymagających opieki do domu pomocy społecznej,
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków,
- 3) przyznawanie i wypłacanie stypendiów socjalnych,
- 4) udzielanie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- 5) świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania,
- 6) sprawienie pogrzebu,
- 7) praca socjalna,
- 8) świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych, przysługujących na podstawie przepisów o ochronie zdrowia psychicznego,
- 9) realizacja świadczeń rodzinnych,
- 10) realizacja świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- 11) realizacja świadczenia zasiłków dla opiekunów,
- 12) realizacja dodatków mieszkaniowych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Legionowie w roku 2015 roku uruchomił Filię Nr 1 OPS przy ulicy Polskiej Organizacji Wojskowej 20 m 2. Filia zatrudnia 3 pracowników socjalnych.

W strukturach Ośrodków Pomocy Społecznej znajdują się również :

1. Świetlica terapeutyczna ul. Olszanowa E,
2. Klub Młodzieży ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 20,
3. Dom Dziennego Pobytu Senior+ ul. Gen. J. Sowińskiego 3,
4. Warsztat Terapii Zajęciowej ul. Zwycięstwa 4
5. Klub Integracji Społecznej ul. Gen. J. Sowińskiego 3.

Analiza SWOT: Ośrodek Pomocy Społecznej w Legionowie (OPS):

Mocne strony:

- ➔ Wysokie kwalifikacje pracowników OPS
- ➔ Stałe podnoszenie kwalifikacji przez pracowników socjalnych
- ➔ Otwarte drzwi dla działalności organizacji pozarządowych

Słabe strony:

- ➔ słabe warunki lokalowe OPS
- ➔ zbyt mała liczba zatrudnionych pracowników socjalnych powoduje ograniczenia możliwości w zakresie zintensyfikowanej pracy socjalnej w obliczu nadmiernej ilości obowiązków

Szanse:

- ➔ perspektywa rozwoju kompetencji kadr pomocy społecznej

Zagrożenia:

- ➔ zbyt duża biurokracja udzielanej pomocy społecznej uwarunkowana przepisami proceduralnymi

- ➔ rozproszenie zadań z zakresu pomocy społecznej w wielu ustawach
- ➔ brak skoordynowanego systemu

3.13.1.2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR)

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) w Legionowie jest powiatową samorządową jednostką organizacyjną, wykonującą w imieniu powiatu zadania własne i zlecone z zakresu pomocy społecznej. Siedziba PCPR mieści się przy ul. Gen. Władysława Sikorskiego 11 w Legionowie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie swoją działalność prowadzi od 2001 roku. Formy świadczonej przez PCPR pomocy określa ustawa o pomocy społecznej oraz inne ustawy szczególne. Do podstawowych zadań należą:

- 1) wypłacanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki dla osób opuszczających całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodziny zastępcze,
- 2) wypłata świadczeń dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- 3) pomoc dla osób niepełnosprawnych, które uzyskują m.in. dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

Z pomocy PCPR skorzystać mogą:

- 1) osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej lub osoby chcące zostać rodziną zastępczą,
- 2) dzieci całkowicie lub częściowo pozbawione opieki rodziców,
- 3) osoby opuszczające całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodziny zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii lub wychowawcze,
- 4) osoby, które w Rzeczypospolitej Polskiej uzyskały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- 5) osoby wymagające umieszczenia w domu pomocy społecznej,
- 6) osoby posiadające orzeczony stopień niepełnosprawności lub ubiegające się o wydanie takiego dokumentu.

3.13.1.3. Powiatowy Urząd Pracy

Powiatowy Urząd Pracy w Legionowie ma swoją siedzibę przy ul. Gen. Władysława Sikorskiego 11 i jest jednostką organizacyjną Powiatu Legionowskiego. Podstawą funkcjonowania instytucji rynku pracy jaką jest Powiatowy Urząd Pracy, jest ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Z 2021 r. Poz. 1100).

PUP oferuje następujące usługi - instrumenty rynku pracy, skierowane do osób zarejestrowanych jako bezrobotne:

- 1) udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy przez pośrednictwo pracy, w tym wyjaśniania zasad podejmowania pracy za granicą i korzystania z systemu EURES,
- 2) udzielanie bezpłatnych porad zawodowych,
- 3) usługi doradztwa w zakresie badania predyspozycji i kompetencji zawodowych, określania wskazanych kierunków dalszego kształcenia i szkolenia,
- 4) udzielanie informacji zawodowej,
- 5) organizowanie i finansowanie szkoleń podnoszących lub zmieniających kwalifikacje zawodowe,
- 6) organizowanie i finansowanie instrumentów rynku pracy takich jak m.in.:
 - a) staże u pracodawców,
 - b) refundację kosztów zatrudnienia pracodawcy zatrudniającego osobę bezrobotną (prace interwencyjne i roboty publiczne organizowane głównie przez gminy),
 - c) wyposażenie kosztów utworzenia stanowiska pracy dla skierowanego przez urząd bezrobotnego
 - d) przyznanie bezzwrotnych środków na podjęcie działalności gospodarczej.

Ustawa określa bardziej obszerny katalog wsparcia, który pracownicy urzędu dostosowują do potrzeb i predyspozycji zawodowych osób pozostających bez zatrudnienia. W zakresie działań ustawowych urząd pracy zajmuje się rejestrowaniem bezrobotnych i poszukujących pracy oraz przyznawaniem i wypłacaniem zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia. Urząd współpracuje również z Wojewódzkim Urzędem Pracy w zakresie świadczenia podstawowych usług rynku pracy, w tym w opracowywaniu i aktualizacji informacji zawodowych oraz innych zasobów informacji dotyczących lokalnego rynku pracy przydatnych w poszukiwaniu pracy przez osoby bezrobotne.

Bezrobotni mieszkańcy gminy mogą korzystać z zajęć prowadzonych w Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Warszawie. Doradcy zawodowi w Centrum prowadzą usługi w zakresie planowania kariery zawodowej na rzecz osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Centra opierając się na klasyfikacji zawodów i specjalności dysponują bogatymi zbiorami informacji zawodowej w postaci programów komputerowych, przewodników po zawodach, opisów i charakterystyk zawodowych, wspomagających usługi poradnictwa zawodowego. Do zbiorów informacji o lokalnym, regionalnym i krajowym rynku pracy należą także dane o działalności pozostałych instytucji rynku pracy, w tym informacje nt. kształcenia ustawicznego i szkolenia bezrobotnych.

Ponadto, urząd pracy współpracuje z gminą w zakresie upowszechniania ofert pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach, organizacji robót publicznych oraz zatrudnienia socjalnego.

Urząd upowszechnia również informację o projektach współfinansowanych ze środków unijnych, skierowanych dla osób bezrobotnych z powiatu legionowskiego, realizowanych przez inne instytucje i podmioty niż publiczne służby zatrudnienia. Tym samym uzupełnia własną ofertę aktywizacji zawodowej i stwarza klientom możliwość udziału w formach aktywizacji zawodowej poza obszarem działania urzędu pracy.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Legionowie w miejsce dotychczas istniejącego Klubu Pracy funkcjonuje Centrum Rozwoju Zawodowego. Do dyspozycji osób bezrobotnych pozostają filmy zawodoznawcze, publikacje i wydawnictwa związane z metodami rozwoju osobistego i poszukiwaniem zatrudnienia. W Centrum organizowane są tematyczne zajęcia warsztatowe dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy dotyczące m.in. rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej i możliwości pozyskania środków finansowych na ten cel.

3.13.2 Infrastruktura w zakresie pomocy osobom pozostającym w kryzysie

3.13.2.1 Podmioty oferujące wsparcie w przypadku przemocy domowej

3.13.2.1.1 Ośrodek Pomocy Społecznej

W przypadku podejrzenia występowania zjawiska przemocy domowej wszczynana jest procedura „Niebieskiej Karty”. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu właśnie o tą procedurę. Obejmuje ona ogół czynności realizowanych przez służby w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej.

Z procedurą „Niebieskiej Karty” nierozzerwalnie związana jest działalność Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych. Działaniami na rzecz przemocy w Ośrodku Pomocy Społecznej w Legionowie zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny, którego przewodniczącą jest Pani Anna Brzezińska Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Legionowie. Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów prezentujących różne dziedziny, współpracujących ze sobą w celu budowania lokalnego systemu wsparcia dla rodziny zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz zsynchronizowania i wypracowania standardów współpracy przedstawicieli różnych grup zawodowych i społecznych, zajmujących się problematyką przemocy. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie, pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarzką, ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej, niezamieszkującej wspólnie, osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo- wychowawczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego o tym fakcie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin. Rodzicom, opiekunom prawnym lub faktycznym przysługuje zażalenie do sądu opiekuńczego na odebranie dziecka. W zażaleniu można domagać się zbadania zasadności i legalności odebrania dziecka oraz prawidłowości jego dokonania. Zażalenie może być wniesione za pośrednictwem pracownika socjalnego lub funkcjonariusza Policji, którzy dokonali odebrania dziecka (w takim przypadku zażalenie podlega niezwłocznemu przekazaniu do sądu opiekuńczego) lub bezpośrednio do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, właściwego ze względu na miejsce dokonania odebrania dziecka. Sąd rozpatruje zażalenie niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin. W razie uznania bezzasadności lub nielegalności odebrania dziecka sąd zarządza natychmiastowe przekazanie dziecka rodzicom, opiekunom prawnym lub faktycznym, od których dziecko zostało odebrane. W przypadku stwierdzenia bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości odebrania dziecka sąd zawiadamia o tym przełożonych osób, które dokonały odebrania.

W przypadku trudnej sytuacji finansowej Ośrodek Pomocy Społecznej na wniosek osoby lub rodziny może udzielić pomocy finansowej z tytułu przemocy w rodzinie w formie zasiłku.

3.13.2.1.2 Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zadaniem Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występują problemy alkoholowe a także ochrona ich przed przemocą w rodzinie.

W przypadku, gdy aktem przemocy towarzyszy picie alkoholu należy powiadomić gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych, która zgodnie z prawem powinna:

- 1) przeprowadzić dokładne rozeznanie sytuacji (wywiad środowiskowy);
- 2) wezwać osobę nadużywającą alkoholu i stosującą przemoc na rozmowę ostrzegawczą,
- 3) informującą o prawnych konsekwencjach stosowania przemocy wobec bliskich;
- 4) udzielić wsparcia socjalnego, psychologicznego, prawnego osobom poszkodowanym;
- 5) poinformować członków rodzin o możliwościach szukania pomocy w zakresie problemów alkoholowych i przemocy domowej;
- 6) prowadzić dokumentację przypadku;
- 7) w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadomić organy ścigania;
- 8) w razie konieczności powiadomić policję i wnioskować o objęcie rodziny działaniami zgodne z kompetencjami, np. wizyty dzielnicowego;
- 9) w razie konieczności powiadomić ośrodek pomocy społecznej i wnioskować o objęcie rodziny działaniami zgodne z kompetencjami;
- 10) wnioskować do sądu rejonowego o zastosowanie, wobec osoby uzależnionej od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
- 11) współpracować z innymi instytucjami i organizacjami pomagającymi ofiarom przemocy domowej w środowisku lokalnym.

3.13.2.1.3 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie prowadzi program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Program ten skierowany jest do osób mających problem z kontrolowaniem złości i agresji w relacjach w rodzinie. Uczestnikami programu mogą być osoby skierowane przez służby (Zespół Interdyscyplinarny, Kuratorów zawodowych, Sąd - wyroki, OPS, Policję i inne) lub osoby które będą zainteresowane udziałem w programie w wyniku własnej decyzji.

3.13.2.1.4 Punkt konsultacyjny prowadzony przez Fundację Pasja życia

Fundacja Pasja Życia prowadzi punkt konsultacyjny w swojej siedzibie w Legionowie przy ul. Strużańskiej 2B. Zakres świadczonej pomocy obejmuje:

- 1) konsultacje psychologiczne,
- 2) terapie dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- 3) psychoterapia dla osób zmagających się z depresją,
- 4) terapia systemowa dla rodzin,
- 5) psychoterapia i psychodrama dla ofiar przemocy,

- 6) grupy wsparcia dla osób uzależnionych,
- 7) porady prawne.

3.13.2.1.5 Centrum Profilaktyki – punkt konsultacyjny prowadzony przez Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej

Centrum Profilaktyki mieści się przy ul. Aleja 3 maja 24 w Legionowie. Zakres świadczonej pomocy obejmuje:

- 1) udzielenie porad i pomocy psychoterapeutycznej z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, a także działania informacyjne, edukacyjne oraz motywujące klientów punktu do wprowadzenia konstruktywnych zmian (zmiana modelu picia, podjęcie leczenia, udział w mityngach AA, itp.),
- 2) wsparcie terapeutyczne w formie spotkań indywidualnych, a członkom rodzin osób uzależnionych także w formie spotkań grupowych,
- 3) udzielanie poradnictwa prawnego, obejmującego porady i konsultacje o treści obowiązujących przepisów z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa karnego w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemoc,
- 4) udzielanie porad i pomocy psychologicznej, w tym porad i konsultacji psychologicznych ukierunkowanych na zapewnienie pomocy w rozwiązywaniu problemów osobistych, poradnictwo psychologiczne skierowane do dorosłych i do dzieci.

3.13.2.1.6 Punkt konsultacji psychologicznych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, prowadzony przez Fundację Psyche – Strefa Pozytywnych Myśli

Punkt konsultacji psychologicznych świadczy porady w Poradni Zdrowia Psychicznego EDUCATIO Sp. z o.o. ul. Tęczowa 5A, Chotomów oraz w Centrum Profilaktyki przy ul. Aleja 3 maja 24 w Legionowie. Zakresem świadczonej pomocy obejmuje konsultacje psychologiczne, w szczególności dla dzieci i młodzieży, będących mieszkańcami Gminy Miejskiej Legionowo, w szczególności z uzależnieniami, fobią społeczną, lękami, depresją, nadmierną agresją, złością, zachowaniami autodestrukcyjnymi, zaburzeniami odżywiania, trudnościami w relacjach interpersonalnych, problemami z koncentracją i innymi trudnościami natury egzystencjalnej.

1. Infrastruktura w zakresie pomocy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym

3.13.2.1.7 Powiatowe Centrum Integracji Społecznej

Legionowski CIS rozpoczął swą działalność w sierpniu 2014 r., dzięki wsparciu finansowemu z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII. Projekt, w ramach którego CIS został utworzony i realizował swoją działalność do dnia 30.06.2015 roku. Po zakończeniu projektu CIS funkcjonuje jako zakład budżetowy powiatu legionowskiego, a swoją działalność rozszerzył o usługi komercyjne w zakresie: gastronomii, usług opiekuńczych, remontowo-budowlanych i gospodarczo-porządkowych. Siedziba biura Powiatowego Centrum Integracji Społecznej mieści się przy ul. Warszawskiej 74 w Legionowie.

Działania realizowane w CIS skierowane są do mieszkańców powiatu legionowskiego, którzy chcą podjąć zatrudnienie, podnieść lub zmienić posiadane kwalifikacje zawodowe, nauczyć się zawodu. Podstawową działalnością CIS są warsztaty zawodowe, ukierunkowane na praktyczną naukę zawodu. Aktualnie w CIS funkcjonują trzy warsztaty:

- 1) gastronomiczny,
- 2) remontowo-porządkowy,

3) opiekuńczy.

Na pomoc CIS mogą liczyć osoby znajdujące się w trudnej sytuacji finansowej, życiowej i zawodowej, a także długotrwale bezrobotne, uzależnione, niepełnosprawne oraz mające trudności w integracji ze środowiskiem.

3.13.2.1.8 Centrum Wolontariatu

Wolontariat to dobrowolna, bezpłatna, świadoma praca na rzecz innych lub całego społeczeństwa.

Wolontariusz to osoba pracująca na zasadzie wolontariatu. Według ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wolontariuszem jest ten, kto dobrowolnie i świadomie oraz bez wynagrodzenia angażuje się w pracę na rzecz osób, organizacji pozarządowych, a także rozmaitych instytucji działających w różnych obszarach społecznych. Instytucje te nie mogą korzystać z pracy wolontariuszy przy prowadzonej działalności gospodarczej, czego wprost zakazuje ustawa.

Od listopada 2002 r. przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Legionowie działa wolontariat. Dzięki współpracy koordynatorów z pracownikami socjalnymi, możliwe jest rozeznanie potrzeb wśród osób wymagających pomocy. Świadczenia udzielane im przez wolontariuszy są dobrowolne, bezpłatne i wykraczają poza więzi rodzinno – koleżeńsko - przyjacielskie. W zakres wykonywanych świadczeń wchodzi następujące czynności:

- 1) pomoc w nauce m.in. matematyce, języku polskim i angielskim.
- 2) dotrzymywanie towarzystwa, głównie osobom starszym i niepełnosprawnym np.: wspólne spacer, czytanie prasy, książek, rozmowy,
- 3) pomoc w czynnościach przy prowadzeniu gospodarstwa domowego np. zakupy, drobne naprawy,
- 4) pomoc polegająca na kontaktowaniu się z lekarzem i realizacji recept.

Wolontariusz zdobywa cenne doświadczenie zawodowe i życiowe, poszerza horyzonty, nawiązuje nowe przyjaźnie, poznaje inne środowisko poprzez pracę i integrację ze społecznością lokalną, poznaje swoje mocne i słabe strony, ma prawo do uzyskania pisemnej opinii na temat wykonywanych przez siebie świadczeń oraz pisemnego zaświadczenia o wykonywanych świadczeniach.

Ośrodek współpracuje ze szkołami na terenie Legionowa poprzez prelekcje i zebrania z uczniami. Promowany jest wolontariat wśród młodzieży szkolnej. Wolontariusze uczestniczą również w imprezach organizowanych przez miasto Legionowo.

W ramach programu realizowanego przez Ośrodek Pomocy Społecznej - Wspieraj seniora, udzielana jest pomoc w formie pracy socjalnej, dostarczenie żywności, leków, posiłków, paczek żywnościowych i opłat rachunków. Program Wspieraj Seniora realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej za pośrednictwem swoich Wolontariuszy.

W 2020 roku zgłosiło się 39 seniorów, w tym 36 osób w wieku powyżej 70 roku życia i 3 osoby poniżej 70 roku życia, 21 osobom udzielono wsparcia, w tym 19 osobom w wieku powyżej 70 roku życia i 2 osobom poniżej 70 roku życia.

3.14 Bezpieczeństwo publiczne

3.14.1 Komenda Powiatowa Policji

Do podstawowych zadań policji należy między innymi:

- 1) ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami
- 2) naruszającymi te dobra;
- 3) inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi;
- 4) wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez policję zgodnie z obowiązującym prawem to:

- interwencja;
- sporządzenie dokładnego opisu zdarzenia (notatka służbowa);
- zatrzymanie sprawców przemocy domowej stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia;
- wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa;
- zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa;
- podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy;
- udzielenie informacji ofiarom o możliwości uzyskania pomocy.

Osoby wzywające policję mają prawo do:

- 1) uzyskania od policjantów zapewnienia doraźnego bezpieczeństwa;
- 2) uzyskania informacji, kto przyjechał na wezwanie - numery identyfikacyjne policjantów, nazwa i siedziba jednostki;
- 3) wykorzystania dokumentacji interwencji policyjnej jako dowodów w sprawie karnej przeciw sprawcy przemocy;
- 4) zgłoszenia interweniujących policjantów na świadków w sprawie sądowej.

3.14.2 Prokuratura Rejonowa w Legionowie

Osoby poszkodowane na skutek przemocy domowej, a także świadkowie, mogą złożyć w prokuraturze bądź na policji zawiadomienie o przestępstwie ściganym w trybie publicznoskargowym, lub wniosek o ściganie przestępstwa (dotyczy to przestępstw ściganych na wniosek osoby poszkodowanej). W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo, prokuratura wspólnie z policją ma obowiązek:

- 1) wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy faktycznie popełniono przestępstwo;
- 2) wyjaśnienia okoliczności czynu;
- 3) zebrania i zabezpieczenia dowodów;
- 4) ujęcia sprawcy.

W uzasadnionym przypadku prokurator może zastosować środek zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy w postaci dozoru policyjnego, opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie

z pokrzywdzonym lub wystąpić z wnioskiem do sądu rejonowego o zastosowanie wobec niego tymczasowego aresztowania.

3.14.3 Straż Miejska w Legionowie

Do zadań Straży Miejskiej należy w szczególności: ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych, współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia, zdrowia i mienia obywateli, pomoc w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń. Jednak działania Straży Miejskiej w Legionowie nie są tylko działaniami ukierunkowanymi na poprawę porządku, ale również na poprawę poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, chociażby poprzez prowadzenie programu profilaktycznego, który obejmuje zarówno dzieci jak i dorosłych, a skupia wszystkie instytucje działające na rzecz poprawy bezpieczeństwa.

4 Diagnoza sytuacji społecznej

4.1 Programy służące zdiagnozowaniu i rozwiązywaniu problemów

4.1.1 Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Innych Uzależnień i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miejskiej Legionowo

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Innych Uzależnień i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miejskiej Legionowo określa strategię Gminy Miejskiej Legionowo w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

Zadania nałożone na Gminę przez ustawodawcę mają na celu pomoc osobom uzależnionym, członkom ich rodzin i najbliższego otoczenia oraz społeczności lokalnej (w szczególności dzieci i młodzieży) w minimalizowaniu skutków uzależnienia od substancji psychoaktywnych oraz zwiększanie dostępności do fachowej pomocy z zakresu leczenia uzależnień i rozwiązywania towarzyszących im problemów, z zakresu pomocy psychologicznej i prawnej dla członków rodzin, w których występują uzależnienia. To także zapobieganie uzależnieniom, edukowanie, uświadamianie, wskazywanie alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu, radzenia sobie z sytuacją trudną, czy też rozładowywanie napięć i agresji.

Działania realizowane w Gminie Miejskiej Legionowo koncentrują się wokół czterech głównych obszarów:

- I. zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i ofiar przemocy w rodzinie,
- II. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i inne uzależnienia pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- III. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- IV. wspomagania działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Wybrane działania realizowane w ramach Programu przedstawiono w punkcie strategii.

4.1.2 Miejski Program Promocji Zdrowia

Miejski Program Promocji Zdrowia stanowi okresową strategię, opisującą przedmiot oraz charakter działań w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób społecznych, planowanych do realizacji przez Gminę Miejską Legionowo w kolejnych latach.

Aktualnie obowiązujące regulacje ustawodawcze nakładają na samorząd obowiązek prowadzenia polityki zdrowotnej w oparciu o identyfikację stanu zdrowia i potrzeb zdrowotnych mieszkańców Gminy. Lokalna polityka zdrowotna ma charakter głównie profilaktyki i w tym zakresie podejmowane są działania dotyczące edukacji i wczesnej prewencji, aczkolwiek może też stanowić uzupełnienie do świadczeń Narodowego Funduszu Zdrowia w zakresie zwiększania dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej, w przypadku wybranych programów polityki zdrowotnej.

W Gminie Miejskiej Legionowo realizacja lokalnej polityki zdrowotnej odbywa się w oparciu o realizację następujących działań:

- 1) programy edukacyjne i edukacyjno-prewencyjne dla różnych grup populacyjnych,
- 2) programy prewencyjne i przesiewowe dla różnych grup populacyjnych,
- 3) programy rehabilitacyjno-edukacyjne i rehabilitacyjno-lecznicze,
- 4) współpracę z instytucjami wspierającymi zdrowie,
- 5) współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz zdrowia,
- 6) akcje i wydarzenia promujące zdrowy styl życia i profilaktykę ochrony zdrowia, m.in.: akcje poboru krwi i szpiku kostnego, finansowanie półkolonii z programem promocji zdrowego i aktywnego stylu życia, akcje badania wzroku, pomiaru tkanki tłuszczowej i BMI, badania wideodermatoskopem (badania dotyczące czerniaka i innych nowotworów skóry), badania mammograficzne,
- 7) działania towarzyszące i uzupełniające: prowadzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, finansowanie i prowadzenie kampanii edukacyjnych, zakup materiałów edukacyjnych itp.

4.1.3 Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2025

Głównym celem Programu Wspierania Rodziny jest skuteczny system opieki nad dzieckiem i rodziną sprzyjający, prawidłowemu jej rozwojowi w Gminie Miejskiej Legionowo. Program określa działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, jak i działania profilaktyczne i upowszechniające działania prorodzinne. Rodzina jest najważniejszą i podstawową grupą społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. Jako naturalne środowisko życia dziecka ma największy wpływ na jego rozwój w każdej sferze – emocjonalnej, intelektualnej i poznawczej. To właśnie rodzina najsilniej oddziałuje na kształtowanie osobowości dziecka, tworzenie jego systemu wartości i wiary we własne możliwości, dlatego tak ważne by funkcjonowała ona prawidłowo i wypełniała swoje funkcje jak najlepiej.

Niezwykle ważne jest umacnianie rodziny i przeciwdziałanie jej dysfunkcjonalności w realizacji funkcji psychospołecznych. Należy zatem objąć rodziny wsparciem i podejmować działania służące udzielaniu im wszechstronnej pomocy. Działalność profilaktyczna to zapobieganie negatywnym stanom rzeczy. Dlatego ważne jest upowszechnianie działań profilaktycznych ukierunkowanych na wspieranie rodzin niewydolnych, przejawiających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Aby sprostać tym zadaniom niezbędna jest ścisła współpraca pomiędzy

instytucjami i podmiotami, a także wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Realizatorami Programu są:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej
2. Urząd Miasta Legionowo
3. Placówki oświatowe.

4.1.4 Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Miejskiej Legionowo na lata 2018 - 2022

Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Miejskiej Legionowo na lata 2018-2022 określa zasady polityki mieszkaniowej Gminy Legionowo oraz warunki zaspokajania potrzeb mieszkaniowych jej mieszkańców.

Opracowanie przedmiotowego dokumentu stanowi realizację obowiązku, który nakłada ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.

Zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy, które obejmują m.in. sprawy związane z ładem przestrzennym, gospodarkę nieruchomościami i komunalną, gminnym budownictwem mieszkaniowym i pomocą społeczną.

Do głównych celów programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Legionowo opracowanego na lata 2018-2022 należą:

- 1) zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych najbardziej potrzebujących mieszkańców,
- 2) poprawa jakości i warunków zamieszkiwania w mieszkaniowym zasobie gminy,
- 3) sukcesywna poprawa stanu technicznego lokali i budynków wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy,
- 4) prowadzenie zasad polityki czynszowej,
- 5) prywatyzacja nieruchomości, w których sprzedaż lokali została już rozpoczęta,
- 6) racjonalizacja gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.

4.1.5 Program Współpracy Gminy Miejskiej Legionowo w 2021 roku z Organizacjami Pozarządowymi oraz Innymi Podmiotami Prowadzącymi Działalność Pożytku Publicznego

Obowiązujący w 2021 roku Program współpracy Gminy Legionowo w 2021 r. z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego przyjęty został Uchwałą Nr XXIII/356/2020 Rady Miasta Legionowo z dnia 25 listopada 2020 r. w sprawie uchwalenia Programu Współpracy Gminy Miejskiej Legionowo w 2021 roku z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Dokument ten wypracowany został na zasadach partnerskich i przy uwzględnieniu konsultacji społecznych, wspólnie przez przedstawicieli Urzędu Miasta Legionowa, sektora pozarządowego oraz mieszkańców miasta.

Program współpracy określa obszary i zasady oraz formy współpracy Gminy Legionowo z organizacjami pozarządowymi oraz zawiera wykaz zadań priorytetowych stanowiących podstawę dla Prezydenta Miasta Legionowo do dysponowania środkami publicznymi przeznaczonymi na finansowanie lub dofinansowanie zadań publicznych pozostających we właściwości Gminy, a realizowanych przez organizacje pozarządowe. Nadrzędnym celem współpracy Gminy Miejskiej Legionowo z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2013 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.) w 2021 roku jest lepsze zaspokajanie potrzeb i podnoszenie poziomu życia mieszkańców Gminy Miejskiej Legionowo. Miasto współpracuje w sposób finansowy i

pozafinansowy z organizacjami w sferze zadań publicznych. Priorytetowe zadania określone w Programie to:

1. pomocy społecznej,
2. przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym
3. wspierania i upowszechniania kultury fizycznej wśród mieszkańców Gminy Legionowo,
4. edukacji, oświaty i wychowania: rozwój uzdolnień, talentów oraz zainteresowań dzieci i młodzieży z terenu Gminy Legionowo,
5. kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
6. działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym będących mieszkańcami Gminy Miejskiej Legionowo,
7. działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości: edukacja w sferze przedsiębiorczości w Gminie Legionowo,
8. promocji i organizacji wolontariatu: promocja i organizacja wolontariatu na rzecz mieszkańców Gminy Legionowo oraz wsparcia dla organizacji pozarządowych,
9. ochrony i promocji zdrowia na rzecz mieszkańców Gminy Legionowo: działalność profilaktyczna, edukacyjna w zakresie zdrowia i jego ochrony, promocja zdrowego stylu życia i akcentowanie znaczenia zachowań prozdrowotnych,
10. włączenia lokalnej społeczności w proces rewitalizacji,
11. ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego,
12. podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej: rozwoju świadomości obywatelskiej.

Na realizację programu w 2021r. zaplanowano środki w budżecie miasta w kwocie: 2.400.684,00 zł.

4.2 Charakterystyka wybranych problemów społecznych

4.2.1 Bezdomność

4.2.1.1. Opis zjawiska

W świetle ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, za osobę bezdomną uważa się „[...]osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkującą w lokalu socjalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania" (Dz. U. z 2020r. poz. 1876 z późn. zm.). Definicja ta, choć powszechnie przyjęta, według znawców tematu, nie oddaje w pełni istoty zjawiska, u którego podstaw odnaleźć można wiele różnorodnych przyczyn i wzajemnie przenikających się wpływów, wykluczających homogeniczny obraz bezdomności.

Do najczęściej wymienianych w literaturze przedmiotu powodów bezdomności należą: rozpad więzi rodzinnych (w tym przemoc w rodzinie, rozwód małżonków powodujący niemożność

wspólnego zamieszkania), eksmisja lokatora bez przyznania prawa do lokalu socjalnego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, bezrobocie, problemy finansowe, zadłużenie, pobyt (pobyty) w zakładach karnych, choroby somatyczne i / lub problemy psychiczne powodujące wykluczenie społeczne, itp.

Warto jednak zaznaczyć, że wymienione powyżej czynniki nie przesądzają o tym, że człowiek trafia na ulicę, co więcej, zdecydowana większość osób, dotknięta jakimś problemem społecznym wcale nie staje się automatycznie bezdomna.

Można więc założyć, że istnieją jakieś wewnętrzne przyczyny, które odgrywają ważną rolę w tym, że człowiek rozpoczyna proces wchodzenia w bezdomność i staje się osobą bezdomną. Liczne źródła wskazują na istotną rolę syndromu wyuczonej bezradności, kształtującego się w procesie socjalizacji jednostki, powodującego niezdolność do wykorzystania w odpowiednim momencie drogi życiowej, dostępnych świadczeń społecznych i różnych form pomocy instytucjonalnej, które mogłyby uchronić ją przed bezdomnością i pozwoliłyby na utrzymanie statusu osoby samodzielnej.

Jednocześnie najnowsze badania pokazują bezdomnych jako osoby, które postawione w nietypowym położeniu, do którego nikt ich nie przygotowywał, radzą sobie rozpoznając różne możliwości i wykorzystując je. Bezdomni pozbawieni najczęściej stałego źródła utrzymania wypracowują różne strategie radzenia sobie z problemem braku pieniędzy, w tym: wykorzystują środki z pomocy społecznej, podejmują nieformalne sposoby zarabiania (zbieractwo, handel pośredni), a także te niezgodne z literą prawa, co automatycznie wpływa na zwiększenie ich izolacji społecznej i utrwalanie bezdomności.

Za istotny czynnik sprzyjający wchodzeniu jednostki w bezdomność uważa się również brak kompetencji społecznych lub nabycie ich w ograniczonym stopniu, w tym przede wszystkim brak umiejętności nawiązywania więzi i podtrzymywania kontaktów interpersonalnych. Bezdomny postrzegany jest najczęściej jako wyalienowana i niedopasowana jednostka poddawana różnym oddziaływaniom świata społecznego, z którymi sobie nie radzi. Temu utrwalonemu w społeczeństwie wizerunkowi bezdomnego przeczą najnowsze badania ukazujące funkcjonowanie społecznych sieci wsparcia osób bezdomnych, które ze sobą współpracują. Więż nawiązana między osobami bezdomnymi, choć nie jest pozbawiona pozytywnych efektów, w tym np. materialnych i psychologicznych, niesie ze sobą niebezpieczeństwo utrwalenia się dysfunkcyjnych schematów funkcjonowania i zaniechanie działań na rzecz usamodzielnienia się.

W wielu opracowaniach, głównie tych z początku XXI wieku, pojawia się stwierdzenie, że wyjście z bezdomności dokonuje się poprzez uzyskanie samodzielnego lokalu, posiadanie samodzielnego źródła na jego utrzymanie oraz odtworzenie umiejętności funkcjonowania społecznego, a zwłaszcza umiejętności planowania budżetu, budowania planów, tworzenia więzi społecznych. Niemal zupełnie pomija się fakt, że zapoczątkowanie tego procesu, w znacznym stopniu zależy przede wszystkim od przełamania mechanizmów, nabytych i utrwalonych w toku procesu wchodzenia w bezdomność, związanych przede wszystkim z alkoholizmem i narkomanią.

Bezdomność w ujęciu socjologicznym stanowi problem społeczny charakteryzujący się brakiem miejsca stałego zamieszkania - brakiem domu. Bezdomność w ujęciu psychologicznym to z kolei kryzysowy stan egzystencji osoby nie posiadającej faktycznego miejsca zamieszkania, pozbawionej środków niezbędnych do zaspokojenia elementarnych potrzeb, trwale wykorzenionej ze środowiska w wyniku rozpadu więzi społecznych i akceptującej swoją rolę społeczną. Jako stan ewidentnej i trwałej depriwacji potrzeb mieszkaniowych, w sytuacji, gdy dotknięta bezdomnością

osoba nie jest w stanie jej zapobiec, wiąże się z poważnym upośledzeniem psychicznego i społecznego funkcjonowania człowieka.

W ciągu 2019 roku w kręgu zainteresowań Ośrodka Pomocy Społecznej w Legionowie było 58 osób bezdomnych, z czego 4 osoby przebywały w placówkach poza Legionowem.

W Centrum Charytatywno-Opiekuńczym Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej w Legionowie czasowo lub w sposób ciągły (cały 2019 rok), przebywało 50 bezdomnych legionowian. Schronisko dysponuje 38-ma miejscami noclegowymi.

W roku 2020 było to 52 osoby bezdomne, w tym 4 osoby przebywały poza Legionowem.

W Centrum Charytatywno-Opiekuńczym Caritas DWP w Legionowie czasowo lub w sposób ciągły (cały 2020 rok), przebywało 46 bezdomnych legionowian.

Podane liczby od 2019 roku do dnia dzisiejszego mają tendencję spadkową. Prognozowanie stanu przyszłego wymaga także uwzględnienia określonej liczby wyroków o eksmisję sądową bez wskazania umieszczenia w lokalu socjalnym, co może powodować wzrost liczby osób zagrożonych bezdomnością.

Istotnym tematem, który należy podjąć w kontekście strategii rozwiązywania problemu bezdomności jest problem uzależnienia bezdomnych od systemu pomocy. Zgodnie z tą tezą oferowany system pomocy, zabezpieczający podstawowe potrzeby bytowe, przydzielany automatycznie i niejednokrotnie nieuwzględniający warunków jakie spełnić ma beneficjent, uzależnia bezdomnych i powodują wzmocnienie ich pasywności, zależności, a przede wszystkim wpływają na osłabienie motywacji do zmiany swojego położenia. Nowelizacja ustawy o pomocy społecznej - zwłaszcza zapisy art. 48a, które weszły w życie od września 2016 roku - zakłada trójstopniowy podział placówek dla osób bezdomnych:

- 1) Schroniska - zapewniające osobom bezdomnym pobyt całodobowy pod warunkiem podpisania i realizacji kontraktów socjalnych oraz zachowania całkowitej abstynencji od alkoholu i innych środków psychoaktywnych;
- 2) Noclegownie - zapewniające osobom bezdomnym pobyt „tylko na noc” pod warunkiem zachowania całkowitej abstynencji od alkoholu i innych środków psychoaktywnych;
- 3) Ogrzewalnie - zapewniające osobom bezdomnym pobyt „tylko na noc” bez warunku zachowania całkowitej abstynencji od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.

Poza statutowymi działaniami Schroniska Caritas i Domu Samotnej Matki, funkcjonują w Legionowie inne formy przeciwdziałania bezdomności, realizowane przez Urząd Miasta Legionowo, Komunalny Zakład Budżetowy oraz Ośrodek Pomocy Społecznej. Działania tych jednostek nastawione są na profilaktykę bezdomności poprzez zapewnienie osobom z wyrokami eksmisyjnymi i rodzinom, których nie stać na zakup czy wynajem mieszkania, pomocy w ratalnej regulacji zadłużeń czynszowych czy konkretnej pomocy oddłużeniowej i dodatków mieszkaniowych realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

Gmina Miejska Legionowo dysponuje 924 komunalnymi lokalami mieszkalnymi, w tym 311 lokalami socjalnymi (dane z 2021 roku).

Spośród 311 lokali socjalnych, 258 znajduje się w budynkach, w których występują wyłącznie lokale socjalne.

W budowie pozostaje blok z przewidywaną liczbą 39 lokali socjalnych. Liczba oczekujących na przydział lokalu z zasobów Gminy wynosi 279 rodzin, z czego 182 rodzin oczekuje na lokale

komunalne, 67 rodzin - na mieszkania socjalne oraz 30 rodzin posiada wyroki eksmisyjne z klauzulą zapewnienia przez gminę lokali zastępczych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Legionowie, realizując działania w zakresie profilaktyki bezdomności, udzielał pomocy w formie zasiłków celowych na wydatki mieszkaniowe:

- 1) w roku 2019 na sumę 64 589,35 zł dla 88 rodzin;
- 2) w roku 2020 na sumę 75 432,61 zł dla 101 rodzin.

Dodatki mieszkaniowe w tym okresie wynosiły:

- 1) w roku 2019 - 806 828,37 zł dla 424 rodzin;
- 2) w roku 2020 - 885 658,04 zł dla 402 rodzin.

4.2.1.2. Infrastruktura w zakresie pomocy osobom bezdomnym

Na terenie Legionowa funkcjonują:

- 1) Centrum Charytatywno-Opiekuńcze Caritas DWP w Legionowie, dysponujące 38 - ma miejscami noclegowymi dla mężczyzn. Centrum zapewnia całonocny pobyt, wyżywienie oraz pomoc psychologiczną i rzeczową.
- 2) Dom Samotnej Matki i Dziecka "Bezpieczna Przystań" Domu Zakonnego Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Najświętszej Marii Panny z Gandino ul. ks. J. Schabowskiego 4, zapewniający 10 miejsc dla matek i ich dzieci z terenu Powiatu Legionowskiego, które z różnych powodów utraciły dotychczasowe miejsce zamieszkania.

Analiza SWOT:

Mocne strony:

- ➔ Środki finansowe na programy z zakresu uzależnień
- ➔ Dobre zaplecze instytucjonalne dla systemu profilaktyki, interwencji i terapii uzależnień
- ➔ Funkcjonowanie schroniska dla bezdomnych z ofertą reintegracji społeczno-zawodowej

Słabe strony:

- ➔ Niewystarczająca liczba lokali socjalnych
- ➔ W okresie zimowym niewystarczająca liczba miejsc w schronisku dla bezdomnych mężczyzn
- ➔ Brak schroniska dla bezdomnych kobiet

Szanse:

- ➔ Interdyscyplinarne podejście do problemu

Zagrożenia:

- ➔ Brak miejsc na rynku pracy dla osób z niskimi kwalifikacjami
- ➔ Zwolnienia w firmach

- ➔ Brak możliwości umieszczania osób bezdomnych (spełniających kryteria) w domach pomocy społecznej (duże koszty) czy ZOL-ach (podmioty te wykluczają możliwość przyjmowania osób ze zdiagnozowaną chorobą alkoholową)
- ➔ Niechęć gmin ościennych do powołania i wspólnego utrzymywania noclegowni powiatowej
- ➔ Niedostatecznie określone zasady postępowania w zakresie pomocy osobom bezdomnym pomiędzy instytucjami czy służbami a organizacjami udzielającymi wsparcia np. brak zrozumienia, że schroniska muszą spełniać normy p. poż., sanitarne, itp., że każda przyjmowana nowa osoba bezdomna nie może stanowić zagrożenia dla już przebywających (wszawica, gruźlica itp.)
- ➔ Postawa i stan osób bezdomnych: uzależnienia, nieumiejętność gospodarowania środkami finansowymi, brak motywacji do zmiany sytuacji życiowej itp.

4.2.2 Bezrobocie

Zgodnie z definicją ustawową, za osobę bezrobotną uważa się osobę poszukującą zatrudnienia, która ukończyła 18 rok życia, nie osiągnęła wieku emerytalnego, aktualnie nie uczy się na żadnym szczeblu kształcenia lub nie jest skierowana na szkolenie przez PUP oraz jest zameldowana w Polsce, pozostaje w Polsce legalnie lub jej pobyt może zostać zalegalizowany (azyl polityczny, karta stałego lub czasowego pobytu, obywatele UE).

Bezrobocie to szczególnie poważny problem natury społecznej, ale również ekonomicznej i psychologicznej. Pozostawanie bez zatrudnienia, zwłaszcza długookresowe, implikuje szereg negatywnych skutków, które dotyczą zarówno osobę bezrobotną, jak również jej najbliższe otoczenie, w tym głównie rodzinę. Do ekonomicznych skutków bezrobocia zaliczyć można:

- 1) niewykorzystany potencjał ludzki,
- 2) obciążenie dla budżetu państwa i budżetów samorządowych, związane z koniecznością wypłacania świadczeń z pomocy społecznej oraz zasiłków dla osób bezrobotnych, jak również związane z utrzymaniem służb zajmujących się problemami i obsługą osób bezrobotnych,
- 3) spadek poziomu życia osób bezrobotnych i ich rodzin.

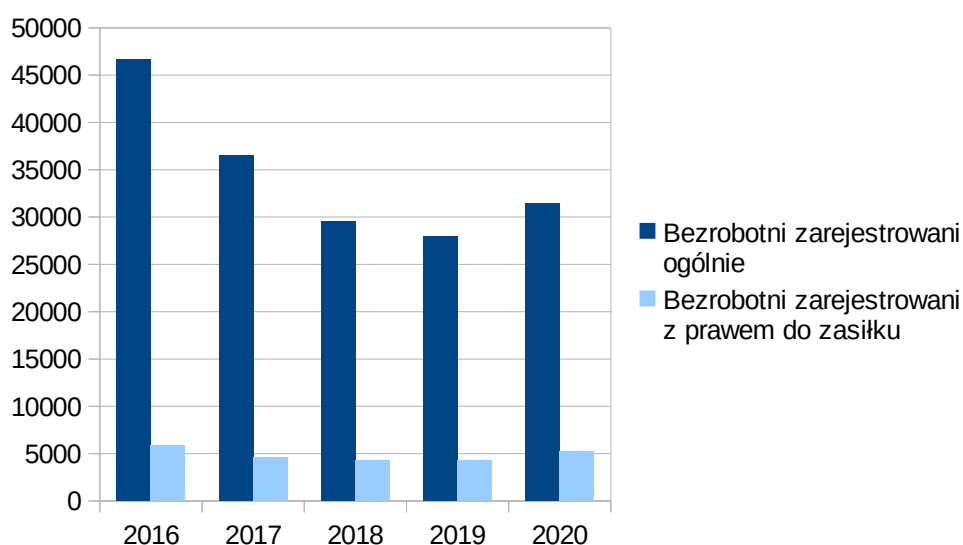
Společnymi skutkami bezrobocia są:

- 1) szerzenie się społecznych kręgów ubóstwa (jako efekt spadku poziomu życia osób bezrobotnych i ich rodzin);
- 2) powstawanie i narastanie zjawisk społecznie niepożądanych i patologicznych (m.in. alkoholizm, przemoc w rodzinie, rozpad rodziny, utrata mieszkania, przestępczość), choroby (m.in. depresje, nerwice, choroby naczyń wieńcowych spowodowane długotrwałym stresem), zmiana ról społecznych, utrata lub ograniczenie kontaktów z otoczeniem, w przypadku młodzieży bezrobotnej - ryzyko związania się z subkulturami oraz wzrost zagrożenia narkomanią.

Psychologiczne skutki bezrobocia to: utrata poczucia bezpieczeństwa, spadek samooceny, niezdolność do pokonywania problemów, poczucie bezradności, poczucie utraty wpływu na własne życie, postępujący zanik gotowości i chęci do podjęcia pracy, spadek umiejętności funkcjonowania w formach życia społeczno-gospodarczego, depresje, wzmożony stres.

Miernikiem poziomu bezrobocia jest m.in. wskaźnik bezrobocia, czyli procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności będącej w wieku produkcyjnym. W Gminie Miejskiej Legionowo na koniec grudnia 2020 r. wskaźnik ten wyniósł 8,3%. Dla porównania, w tym samym okresie wskaźnik bezrobocia w województwie mazowieckim wyniósł 5,2%, zaś w całej Polsce – 6,2% (wg danych MPiPS). Na koniec grudnia 2020 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy (PUP) w Legionowie zarejestrowanych było 2890 bezrobotnych mieszkańców Legionowa, z czego największą grupę osób bezrobotnych stanowili ludzie w przedziale wiekowym 35-44 lata (386 osób), osoby z najniższym wykształceniem - gimnazjalnym lub poniżej (358 osób), osoby długotrwale bezrobotne (1374), pozostające bez pracy od 6 do 12 miesięcy (314 osób).

Poniższy wykres przedstawia poziom bezrobocia w Legionowie na przestrzeni lat 2016 – 2020.

Analiza SWOT: Bezrobocie

Mocne strony:

- ➔ Oferta reintegracji społeczno - zawodowej w noclegowni dla bezdomnych mężczyzn
- ➔ Centra Integracji Społecznej, prace społecznie użyteczne
- ➔ Doświadczony w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na realizację projektów z zakresu aktywizacji zawodowej personel PUP
- ➔ Dobre skomunikowanie z Warszawą, co przyczynia się do zwiększenia dostępności warszawskiego rynku pracy

Słabe strony:

- ➔ Brak dużych zakładów pracy

Szanse:

- ➔ Interdyscyplinarne podejście do rozwiązywania problemu
- ➔ Bliska odległość Warszawy

Zagrożenia:

- ➔ Wzrost bezrobocia w kraju

- ➔ Brak pracy tymczasowej
- ➔ Redukowanie miejsc pracy w firmach
- ➔ Możliwość kolejnych lckdown'ów w związku z rozprzestrzenianiem się COVID19

4.2.3 Niepełnosprawność

4.2.3.1. Opis zjawiska

Niepełnosprawność jest pojęciem utrwalonym i funkcjonującym potocznie w świadomości społecznej, jednak zakres jego znaczenia jest dynamiczny i podlega na kształtowaniu przez czynniki historyczne, uwarunkowania kulturowe, definicje prawne czy przesłanki etyczno - filozoficzne.

Przegląd definicji pojęcia niepełnosprawności wskazuje na jego wielowymiarowość a przez to obliuguje, w budowaniu niniejszej strategii, do odniesienia się do różnorodności problemów, jakie w codziennym życiu napotykają osoby niepełnosprawne. Światowa Organizacja Zdrowia definiuje niepełnosprawność w następujący sposób: niepełnosprawność jest terminem-parasolem, obejmującym swoim zasięgiem upośledzenia, utrudnienia funkcjonalne oraz ograniczenia w partycypacji społecznej, gdzie upośledzenie jest rozumiane jako problem w strukturze lub funkcjach ciała, utrudnienie funkcjonalne oznacza problemy, jakie osoba ma z podejmowaniem i realizacją zadań życia codziennego, natomiast ograniczenia w partycypacji społecznej odnoszą się do problemów wynikających z relacji osoby do społeczeństwa i możliwości pełnienia przez nią ról społecznych. Niepełnosprawność jest zatem zjawiskiem niezwykle złożonym odzwierciedlającym interakcje pomiędzy cechami i funkcjami ludzkiego ciała, a cechami społeczeństwa, w którym człowiek żyje.

Wyraźna jest ewolucja definicji pojęcia niepełnosprawności od modelu medycznego, określającego niepełnosprawność jako konsekwencję choroby lub uszkodzenia ciała ku modelom społecznym, wskazującym na niepełnosprawność jako efekt ograniczeń, jakich doświadcza jednostka w relacji z szerszym społeczeństwem.

W polskim prawodawstwie nie ma jednolitej definicji pojęcia niepełnosprawności, co może utrudniać planowanie i realizację kompleksowej strategii oddziaływań naprawczych i profilaktycznych wobec grupy osób niepełnosprawnych.

Sejm RP w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych stwierdza, że zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.

4.2.3.2. Diagnoza demograficzna i struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w Legionowie

Gmina Miejska Legionowo liczy 51503 mieszkańców, w tym 928 to mieszkańcy zameldowani na pobyt czasowy (dane na dzień 31.12.2020 r.).

Wśród mieszkańców gminy liczba dzieci i młodzieży do lat osiemnastu wynosi 10441, co stanowi 20,27% populacji, osoby w wieku produkcyjnym od 18 do 65 lat to grupa licząca 14968 mieszkańców, co stanowi 29,06% ogółu mieszkańców, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 50,67% populacji mieszkańców Legionowa, co stanowi grupę 26094.

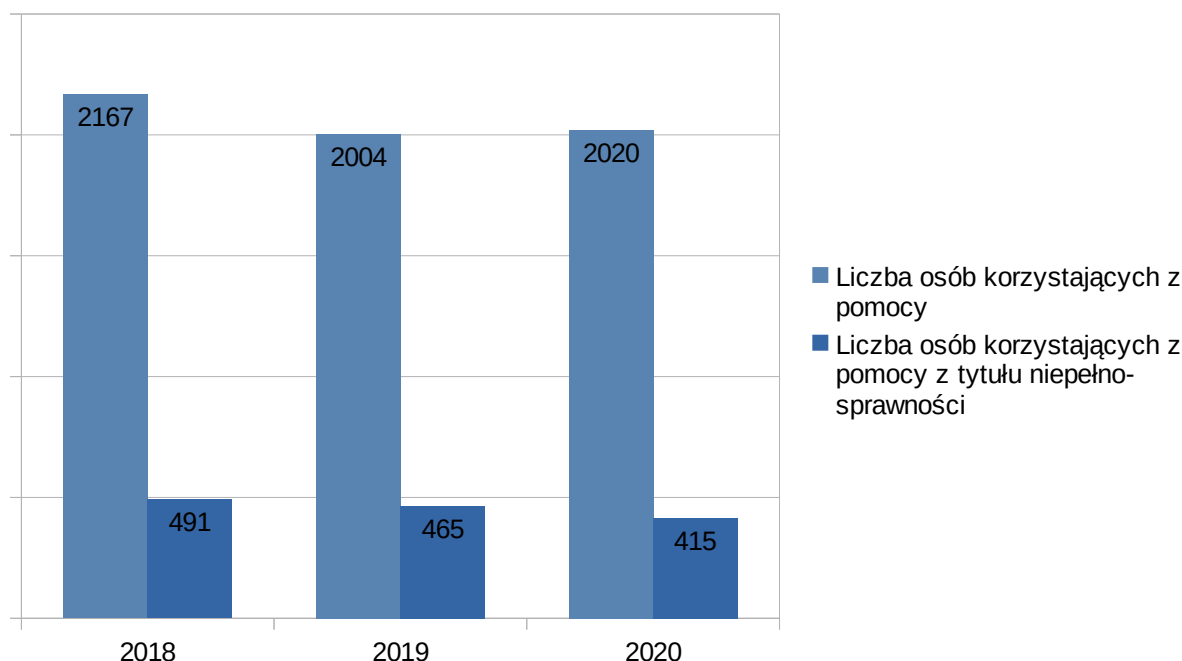
Szacuje się, że około 15% mieszkańców Legionowa to osoby niepełnosprawne legitymujące się różnego typu orzeczeniami o niepełnosprawności: Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, MON, MSWiA oraz KRUS-u.

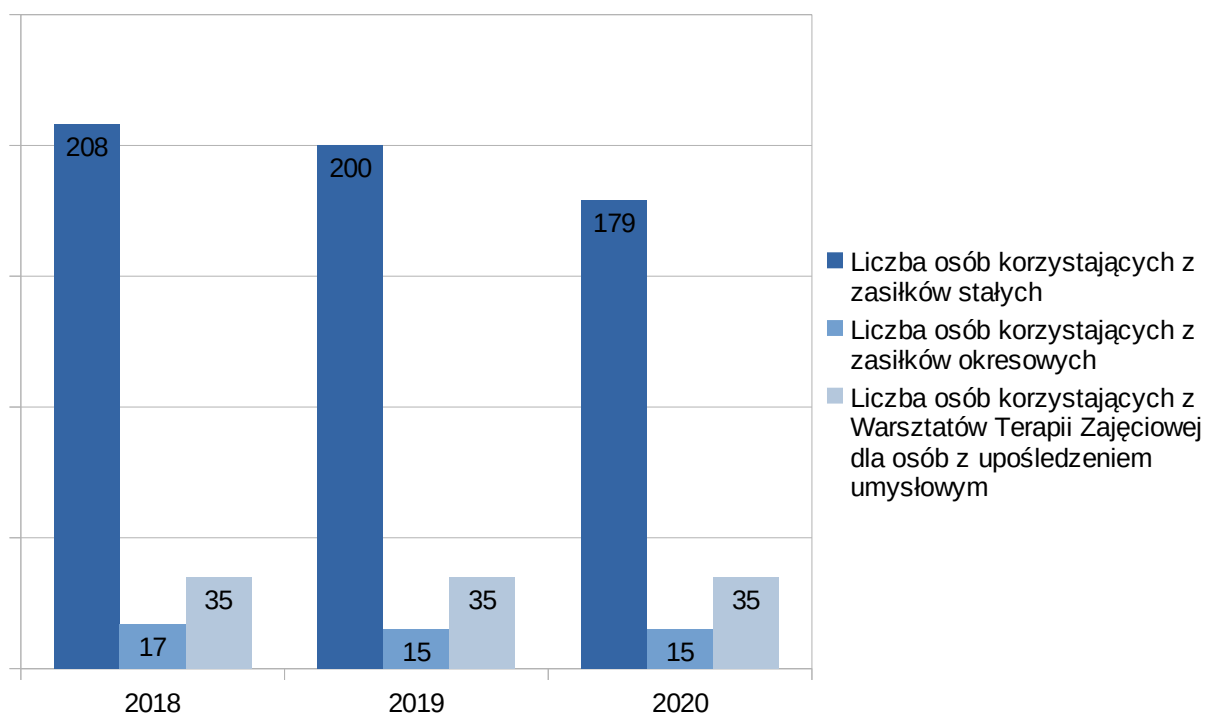
Dominującymi problemami zdrowotnymi u orzekanych osób w grupie wiekowej 0-16 są: astma, autyzm, schorzenia narządu ruchu, cukrzyca oraz niepełnosprawność intelektualna. W grupie wiekowej 16-60 lat dominują następujące problemy zdrowotne: choroby psychiczne, schorzenia narządu ruchu, schorzenia układu krążenia, schorzenia neurologiczne oraz schorzenia onkologiczne.

W grupie wiekowej 60+ dominują schorzenia narządu ruchu, schorzenia neurologiczne (stan po udarach) oraz schorzenia układu krążenia.

Informacje pozyskane z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności (PZSON) oraz z rozmów z psychologami i pedagogami szkolnymi wskazują na znaczny wzrost liczby dzieci z diagnozą spektrum autyzmu. Nie jest jasne, czy wzrost przypadków odzwierciedla rzeczywistą sytuację (należy dopuścić możliwość zaistnienia nieścisłości diagnostycznych) i czy trend wzrostowy utrzyma się. Niezwykle ważna jest więc obserwacja i stworzenie warunków do prawidłowego i wczesnego diagnozowania dzieci z podejrzeniem autyzmu. W grupie wiekowej 16-60 lat dominującym problemem jest niepełnosprawność z powodu choroby psychicznej. Istotność tego problemu znalazła odzwierciedlenie w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego, który wyznacza kierunki i priorytety działań zarówno na szczeblu państwowym, jak i samorządowym. W grupie osób orzekanych przez PZSON w Legionowie przeważają osoby w wieku produkcyjnym z wykształceniem podstawowym lub zawodowym, które deklarują przy składaniu wniosków o wydanie orzeczenia chęć podjęcia pracy zawodowej (dane uzyskane w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Legionowie). Istnieje zatem potrzeba stymulacji legionowskiego rynku pracy do tworzenia ofert skierowanych do tej grupy mieszkańców.

Zgodnie z danymi Ośrodka Pomocy Społecznej w Legionowie w latach 2018-2020 z różnych form pomocy skorzystała następująca liczba osób legitymujących się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności:

Analiza SWOT: Niepełnosprawność

Mocne strony:

- ➔ Istniejące placówki działające na rzecz osób niepełnosprawnych PCPR, OPS, ośrodki zdrowia, Domy Pomocy Społecznej, Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ), Powiatowa Komisja ds Orzekania o Niepełnosprawności, Pełnomocnik ds Osób Niepełnosprawnych w Urzędzie Miasta Legionowo
- ➔ Dobrze wykształcona kadra
- ➔ Umiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych
- ➔ Pozytywna postawa społeczna- gotowość pomocy osobom niepełnosprawnym
- ➔ Działalność hospicjum domowego
- ➔ Zaplecze edukacyjne
- ➔ Turnusy rehabilitacyjne
- ➔ Duża liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz, między innymi, osób niepełnosprawnych
- ➔ Dostęp do usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych
- ➔ Dostęp do wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci
- ➔ Ulgi w komunikacji miejskiej
- ➔ Możliwość korzystania z pomocy psychologicznej i psychiatrycznej

Słabe strony:

- ➔ Brak Zespołu Leczenia Środowiskowego

- ➔ Niewystarczająca informacja w zakresie świadczeń, ulg i uprawnień, jakie osoby niepełnosprawne mogą uzyskać na terenie miasta

Szanse:

- ➔ Wsparcie dla przedsiębiorców zatrudniających osoby niepełnosprawne (np. PFRON)
- ➔ Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych z przeznaczeniem na potrzeby osób niepełnosprawnych
- ➔ Współpraca sektora publicznego z sektorem pozarządowym
- ➔ Planowana realizacja programu na rzecz osób niepełnosprawnych

Zagrożenia:

- ➔ Niewystarczające środki z PFRON, którymi dysponuje PCPR
- ➔ Brak mieszkań chronionych
- ➔ Niskie świadczenia dla osób opiekujących się osobami niepełnosprawnymi
- ➔ Zbyt mała liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych
- ➔ Mała liczba zakładów pracy chronionej i chałupniczej
- ➔ Negatywne trendy demograficzne- starzenie się społeczeństwa

4.2.4 Przemoc w rodzinie

4.2.4.1. Opis zjawiska

Przemoc w rodzinie to problem społeczny, który z roku na rok staje się najistotniejszą kwestią społeczną. Zgodnie z art. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 29 lipca 20015r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemocą nazywamy jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażając te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszając ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Literatura psychologiczna i pedagogiczna wyróżnia najczęściej występujące formy przemocy, m.in. :

- **przemoc fizyczna** - naruszanie nietykalności cielesnej, np. bicie, popychanie, szarpanie, kopanie, policzkowanie, duszenie, wykręcanie rąk,
- **przemoc psychiczna** - naruszanie godności osobistej poprzez, upokarzanie, krzyki, przeklinanie, zastraszanie, szantażowanie, wyśmiewanie, izolowanie od otoczenia,
- **przemoc seksualna** - naruszanie intymności poprzez np. gwałt, zmuszanie do nieakceptowanych form współżycia, oglądania treści pornograficznych,
- **przemoc ekonomiczna** - naruszanie własności poprzez, np. kontrolowanie wydatków, wydzielanie pieniędzy, przywłaszczenie pieniędzy lub innych dóbr, zmuszanie do podpisywania zobowiązań finansowych,

- **zaniedbywanie** - naruszanie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich, mogące polegać na niedostarczaniu pożywienia, leków, ubrania, zaniedbywaniu podstawowych potrzeb drugiego człowieka.

W przemocy występują cyklicznie powtarzające się zdarzenia. Na cykl przemocy składają się trzy następujące po sobie fazy :

1. **faza narastającego napięcia** - osoba stosująca przemoc jest zirytowana, często robi awantury z byle powodu i prowokuje kłótnie,
2. **faza gwałtownej przemocy** - ostry incydent przemocy, gdzie osoba stosująca przemoc staje się gwałtowna i wpada w szal,
3. **faza „miodowego miesiąca”** - jest to czas skruchy osoby stosującej przemoc, gdzie sprawca najczęściej wówczas przeprasza, żałuje tego, co zrobił i okazuje miłość.

Przemoc nie jest jednorazowym aktem, lecz procesem, który ma tendencję do powtarzania się, a nie zatrzymana przemoc narasta. Dlatego niezmiernie ważne jest, aby ofiara doznająca przemocy otrzymała niezbędną, bezpłatną pomoc w szczególności w formie: poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego oraz ochrony przed dalszym krzywdzeniem poprzez odizolowanie ofiary przemocy od osoby stosującej przemoc. Świadomość ofiary przemocy, o tym, że po fazie „miodowego miesiąca” znów będzie doznawała przemocy, przyczyni się do udzielenia jej właściwej pomocy i nie rezygnacji w tej fazie z pomocy osób lub instytucji zewnętrznych. Najczęściej jednak osoby doznające przemocy w rodzinie w fazie „miodowego miesiąca” ponownie wierzą w zmianę sprawcy i z tej pomocy rezygnują.

Wobec przemocy podejmuje się różnego rodzaju działania interwencyjne i łagodzące skutki tego zjawiska.

W Gminie Miejskiej Legionowo funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta Legionowo Nr 265/2010, z dnia 24 września 2010 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, zmienionego Zarządzeniem z dnia 7 października 2013 r. Nr 171/2013. Zespół interdyscyplinarny wykonuje swoje zadania zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. Nr 180, poz. 1493), oraz na podstawie aktów wykonawczych do ustawy tj. Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” oraz innych. Pracą Zespołu Interdyscyplinarnego kieruje przewodniczący/cy Zespołu. W skład grup roboczych wchodzi przedstawiciele: ośrodka pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów społecznych, psycholog, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, kuratorzy sądowi. Zatem zgłoszenia problemu przemocy w rodzinie można dokonać w każdej z tych instytucji. Obsługę organizacyjno-techniczną zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej w Legionowie.

W latach 2019-2020 odbyło się 688 posiedzeń grup roboczych (373 - 2019 r.; 315 – 2020 r.), na których udzielono wsparcia 210 osobom dotkniętym przemocą, oraz 210 osobom, wobec których istniało podejrzenie o stosowanie przemocy w rodzinie.

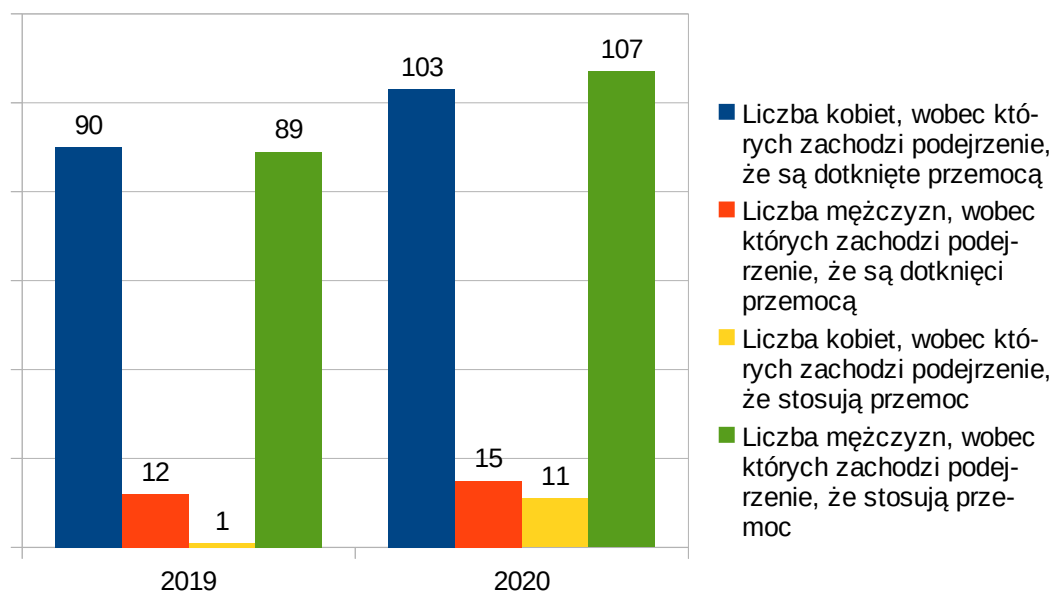
Podczas posiedzeń grupa robocza dokonuje analizy sytuacji w rodzinie i zjawiska problemu, na podstawie, której zostaje ustalony plan pomocy rodzinie. Podczas spotkania z osobą doznającą przemocy wypełniany jest „formularz C” - w ciągu ostatnich dwóch lat zostało wypełnionych 95 formularzy. Podczas rozmowy z osobą podejrzaną o stosowanie przemocy w rodzinie wypełniany jest „formularz D” - w ciągu ostatnich dwóch lat zostało wypełnionych 51 formularzy.

Rodzina, w trakcie prowadzonej procedury „Niebieskiej Karty” jest stale monitorowana zarówno przez pracownika socjalnego, jak i dzielnicowego, do momentu ustania zjawiska przemocy i zakończenia procedury „Niebieskiej Karty”. W okresie od 2019 r. do 2020 r. zakończono prowadzenie procedury „Niebieskiej Karty” w 178 przypadkach. Przestankami zamknięcia procedury było ustanie zjawiska przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie, oraz po zrealizowaniu planu pomocy lub rozstrzygnięcia przez Zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą o braku zasadności podejmowania działań. Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza „Niebieskiej Karty-A” przez przedstawiciela jednego z podmiotów: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia.

W okresie 2019 r.-2020 r. najczęściej formularzy „Niebieskiej Karty-A” wypełniła Komenda Powiatowa Policji w Legionowie - 205, przez pracowników socjalnych zostały wypełnione 2 formularze „Niebieskiej Karty”, następnie Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - 0 „Niebieskich Kart”, przez placówki Ochrony Zdrowia - 2 formularze „Niebieskiej Karty” i Oświata - 11 formularzy „Niebieskiej Karty”. Łącznie zostało złożonych 214 formularzy „Niebieskiej Karty-A”, w tym 21, które zostały założone w toku trwania tej samej procedury.

4.2.4.2. Charakterystyka osób stosujących przemoc, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty” oraz osób wobec, których stosowano przemoc w rodzinie

Ze statystyk Komendy Powiatowej Policji w Legionowie i Ośrodka Pomocy Społecznej w Legionowie wynika, że w latach 2019 – 2020, wśród osób dotkniętych przemocą w rodzinie w przeważającej liczbie były kobiety - 193 kobiet, w tym 92 kobiety między 18 a 67 rokiem życia; 2 kobiety po 67 roku życia. Natomiast mężczyzn dotkniętych przemocą w rodzinie było 37, w tym 21 między 18 a 67 rokiem życia i zero mężczyzn po 67 roku życia. Osób wobec, których istniało podejrzenie o stosowanie przemocy w rodzinie w latach 2019 - 2020 było łącznie 220. W przeważającej większości byli to mężczyźni -196 mężczyzn, w tym 196 mężczyzn między 18 a 67 rokiem życia i 1 mężczyzna powyżej 67 roku życia. Natomiast kobiet podejrzanych o stosowanie przemocy było 24, w tym 24 między 18 a 67 rokiem życia i zero kobiet po 67 roku życia.

Według formularzy „Niebieska Karta-A”, w latach 2019-2020 odnotowano 15 zgłoszeń o podejrzeniu stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka.

Każda sprawa z udziałem nieletnich kierowana jest do Zespołu ds. wykroczeń, nieletnich i patologii Wydziału Prewencji Komendy Powiatowej Policji, gdzie podejmowane są działania w celu wyjaśnienia okoliczności i ustalenia rzeczywistych faktów w danej sytuacji. W przypadku wystąpienia podejrzenia przemocy wobec dzieci Zespół kieruje sprawę do Sądu Rodzinnego Wydziału Rodzinnego i Nieletnich. Rodzina wówczas zostaje objęta nadzorem kuratora sądowego. Dzieci w rodzinach, w których prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty” zostają objęte pomocą psychologa Ośrodka Pomocy Społecznej, ewentualnie szkolnego psychologa, pedagoga szkolnego (w przypadku dzieci uczących się lub w wieku przedszkolnym). Każda zgłoszona sprawa jest analizowana przez Zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą, która przygotowuje wraz z rodziną plan pomocy rodzinie. Tak jak osoby doznające przemocy w rodzinie otrzymują wsparcie i specjalistyczną pomoc, tak i osoby podejrzane o stosowanie przemocy otrzymują ofertę wzięcia udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc. Program ma na celu nauczyć osobę kontrolowania złości i agresji w relacji z członkami rodziny. Może także skorzystać z bezpłatnej pomocy psychologicznej. Niestety osoby stosujące przemoc rzadko korzystają z pomocy specjalistów, aby zmienić swoje zachowanie. Wskazują na to statystyki korzystania z programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc prowadzony przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie. W roku 2019 w programie uczestniczyło 13 osób.

W przypadku gdy w rodzinie, w której występuje przemoc i jest ona związana jednocześnie z problemem alkoholowym, wtedy zarówno osoby współuzależnione, doświadczające przemocy jak i osoby uzależnione, stosujące przemoc mogą skorzystać z bezpłatnej pomocy m.in. takiej jak: pomoc specjalistów terapii uzależnień, psychoterapeutów, radcy prawnego, psychologa, warsztatów psychodramy, konsultacji seksuologicznych, grupy wsparcia. Pomoc świadczona jest w Centrum Profilaktyki zlokalizowanym przy ul. Aleja 3 Maja 24, finansowanych z budżetu Gminy Miejskiej Legionowo.

Osoby doświadczające przemocy w rodzinie, które w związku z zagrożeniem życia lub zdrowia są zmuszone opuścić lokal mieszkalny mogą uzyskać schronienie w Domu Samotnej Matki i Dziecka w Legionowie, w lokalu socjalnym lub innej placówce zapewniającej nocleg i pomoc na terenie Polski, w których poza wyżywieniem i zakwaterowaniem zostają objęte pomocą psychoterapeutyczną i działaniami z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej.

Analiza SWOT: Przemoc w rodzinie

Mocne strony:

- ➔ Kompetentny Zespół Interdyscyplinarny oraz punkty pomocy dla ofiar przemocy
- ➔ Właściwe przygotowanie instytucji do pomocy ofiarom i sprawcom przemocy: OPS, PCPR, Policja, Sąd Rejonowy, Urząd Miasta Legionowo
- ➔ Wykształcona kadra
- ➔ Umiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych
- ➔ Funkcjonujący Dom Samotnej Matki w Legionowie

Słabe strony:

- ➔ Zbyt mała liczba dzielnicowych
- ➔ Brak właściwego zaplecza lokalowego do rozmów ze sprawcami i ofiarami przemocy

Szanse:

- ➔ Interdyscyplinarne działania wszystkich instytucji powołanych do Zespołu Interdyscyplinarnego

Zagrożenia:

- ➔ Rozpowszechnianie się problemu przemocy w rodzinie w związku z izolacją społeczną
- ➔ Nieskuteczna i niewystarczająca pomoc będzie skutkować degradacją rodziny
- ➔ Skomplikowane i długotrwałe procedury karania sprawców

4.2.5 Niewydolność opiekuńczo - wychowawcza

W publikacji psychologa, Zbigniewa Zaborowskiego, „O rodzinie. Rodzina jako grupa społeczno-wychowawcza” rodzina została określona jako grupa naturalna oparta na związkach krwi, małżeństwa lub adopcji. Zdaniem autora, jest to grupa o charakterze wspólnoty, której podstawowe funkcje to:

- 1) utrzymanie ciągłości gatunkowej (biologicznej) społeczeństwa, stąd prokreacja dzieci jest istotną jej funkcją. Członkowie rodziny powiązani są nie tylko węzłami pokrewieństwa, lecz również związkami prawnymi – ekonomicznymi;
- 2) usługowo-opiekuńcza - zapewnia wszystkim codzienne usługi (wyżywienie, czystość mieszkania, odzież, itp.), oraz opiekę tym członkom, którzy nie są samodzielni w pełni z powodu wieku lub choroby, kalectwa bądź innych przyczyn; rodzina zaspokaja zarówno potrzeby bytowe oraz opiekuńcze członków, potrzeby troszczenia się o innych i doznawania opieki;
- 3) socjalizacyjna - stosowana jest w stosunku do dzieci, które dzięki życiu w rodzinie wzrastają w społeczeństwo, ale i współmałżonków gdyż proces dostosowania się ich w małżeństwie jest procesem socjalizacyjnym;
- 4) psychohigieniczna - dzięki stabilizacji, bezpieczeństwu, możliwości wymiany emocjonalnej i stworzenia warunków dla rozwoju osobowości przyczynia się do dojrzałości emocjonalnej i równowagi psychicznej; częściej nazywa się tę funkcję funkcją wymiany emocjonalnej lub funkcją ekspresji uczuć, bądź też rozładowania napięć emocjonalnych czy też funkcją zapewniającą członkom rodziny poczucie bezpieczeństwa.

Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka. Tu nawiązuje ono pierwsze kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Rzeczypospolita Polska zgodnie z zapisami zawartymi w art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., chroni rodzinę i zapewnia opiekę Państwa w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględniając dobro rodziny, zaś rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Zasada ta znajduje również odzwierciedlenie w ratyfikowanej przez Polskę w 1991 r. Konwencji o Prawach Dziecka Organizacji Narodów Zjednoczonych, zgodnie z którą rodzina jako podstawowa komórka społeczeństwa oraz naturalne

środowisko rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, powinna być otoczona niezbędną ochroną oraz wsparciem, aby mogła w pełnym zakresie wypełniać swoje obowiązki w społeczeństwie.

Zawarta w Konstytucji RP zasada udzielania przez władze publiczne pomocy rodzinie znajduje rozbudowane ujęcie w ustawach, w tym w szczególności w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej gdzie w treści art. 6 pkt 14 definiuje szeroko pojęcie rodziny jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące” oraz w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Mianem rodziny wielodzietnej nazywa się komórkę społeczną posiadającą troje i więcej dzieci, przy czym rodzinę niepełną charakteryzuje stały brak w procesie wychowania jednego z rodziców.

W kwietniu bieżącego roku dyrektorzy szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez gminę Legionowo zostali poproszeni o przekazanie następujących informacji dotyczących problemów społecznych pojawiających się w ich placówkach:

- 1) Jakie problemy społeczne zostały zidentyfikowane wśród uczniów/ dzieci uczęszczających do Państwa placówek, i ich rodzin w roku szkolnym 2020/2021?
- 2) Jakie rozwiązania na poziomie gminy w zakresie szeroko pojętej polityki społecznej powinny być w Państwa ocenie zaplanowane, aby zniwelować przyczyny i/lub skutki opisanych w pkt 1 problemów społecznych?
- 3) Jakie Państwa zdaniem obszary miejskiej polityki społecznej należy uznać za priorytetowe do roku 2026?

Dyrektorzy na podstawie analizy czynników ryzyka, dostrzeżonych i pogłębiających się z roku na rok problemów społecznych oraz przeprowadzonych ankiet, zidentyfikowali problemy społeczne wśród dzieci, młodzieży i ich rodzin. W przesłanych odpowiedziach dyrektorów można wyodrębnić trzy sfery życia społecznego, w których dostrzeżono deficyty. Należy zauważyć że wszystkie te strefy wzajemnie na siebie wpływają i przenikają się.

Pierwszą sferą, o której pisali niemal wszyscy dyrektorzy, to sfera rodziny. Najczęściej zauważane problemy w tej sferze to: brak umiejętności wychowawczych rodziców, brak czasu dla dziecka, brak współpracy z rodzicami, słabe więzi emocjonalne pomiędzy członkami rodziny, a także trwające rozwody, które powodują silne napięcia, rodzą w dzieciach lęki, niepokoje, zachwianie poczucia bezpieczeństwa i stany blisko związane z depresją. Kolejnym zjawiskiem w tej sferze jest absencja szkolna postrzegana jako zjawisko, które jest efektem problemów rodzinnych, rozpoczynającego się procesu demoralizacji ucznia, niespójnego systemu wychowawczego w relacji szkoła-dom, braku motywacji uczniów do podjęcia wysiłku oraz przyzwolenia rodziców na nieuczęszczanie do szkoły. Jak zauważają dyrektorzy wszystkie te negatywne zachowania pogłębiła izolacja związana z pandemią. Rozwiązaniem na problemy z tej sfery życia społecznego według dyrektorów jest doskonalenie umiejętności wychowawczych rodziców, a także organizacja warsztatów dotyczących radzenia sobie z sytuacją długotrwałego stresu.

Kolejną bardzo obszerną sferą życia społecznego jest zdrowie fizyczne i psychiczne. Pojawiające się najczęściej problemy dotyczące zdrowia fizycznego to: niepełnosprawność, choroby cywilizacyjne (astma, nadwaga, nietolerancje pokarmowe), nadwaga/otyłość będące wynikiem zmniejszonej aktywności fizycznej a także spadek poziomu kondycji fizycznej u dzieci i młodzieży.

Rozwiązaniem na problemy z tej sfery życia społecznego według dyrektorów jest zwiększenie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej dla dzieci i rodziców np. siłownie plenerowe, place zabaw, korty tenisowe, skateparki i tym podobne. Zagwarantowanie badań przesiewowych dla dzieci dotyczących zdrowego kręgosłupa, a także diagnostyka nadwagi i otyłości. Organizacja dla rodzin warsztatów o zdrowym odżywianiu.

Wymieniane najczęściej przez dyrektorów problemy związane ze zdrowiem psychicznym to: cyberprzemoc, uzależnienie od korzystania z narzędzi cyfrowych w tym zagrożenie uzależnieniem behawioralnym: gry on-line, media społecznościowe (obecna sytuacja związana z pandemią nasiliła niewłaściwe relacje społeczne), problemy w kontaktach z rówieśnikami - mała częstotliwość bezpośrednich kontaktów, zaburzony rozwój emocjonalno-społeczny, problemy z koncentracją uwagi, problemy psychiczne dzieci i młodzieży będące efektem m.in. funkcjonowania w ramach nauki zdalnej oraz ograniczenia relacji do środowiska rodzinnego.

Rozwiązaniem na problemy z tej sfery życia społecznego według dyrektorów jest kompleksowa pomoc łatwo dostępnych specjalistów- psychologów, pedagogów, psychiatrów i terapeutów uzależnień.

Trzecią strefą, o której należy wspomnieć to strefa bezpieczeństwa socjalnego. Wymieniane najczęściej problemy w tej sferze to: ubóstwo, wielodzietność (często związany z tym niski status materialny), samotne rodzicielstwo, alkoholizm. Dobra współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w opinii dyrektorów powinna zaradzić postępującej pauperyzacji społecznej rodzin. Dyrektorzy zgodnie stwierdzili, że obszary miejskiej polityki społecznej, które należy uznać za priorytetowe do roku 2026 to budowanie i ochrona zdrowia psychicznego, a także profilaktyka i wczesne wykrywanie depresji, zaburzeń zachowania mogących doprowadzić do zaburzeń psychicznych. Za priorytetowe uznali również dyrektorzy działania mające na celu przeciwdziałanie marginalizacji i włączenie społeczne osób nią zagrożonych. Jak zauważają konieczna jest również poprawa warunków kształcenia osób niepełnosprawnych, jak też wsparcie dla organizacji pozarządowych i innych podmiotów niosących pomoc osobom w trudnej sytuacji życiowej. Należy realizować programy przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom oraz ich negatywnym skutkom. Dzieciom i młodzieży powinno się stworzyć możliwość korzystania z placówek wsparcia dziennego (w tym: świetlic, klubów integracji społecznej, bibliotek, ognisk wychowawczych i pracy pozaszkolnej). W ramach działań służących włączaniu społecznemu powinny być wykorzystywane innowacje społeczne. Priorytetem miejskiej polityki społecznej także powinna być szeroko pojęta pomoc specjalistów dla dzieci oraz osób starszych. Polityka społeczna powinna uwzględniać szersze możliwości poradnictwa, pomocy, warsztatów umiejętności wychowawczych dla zainteresowanych i potrzebujących wsparcia w tym zakresie rodziców, a także zajęć terapeutycznych dla dzieci.

W ustawie o pomocy społecznej rodzina występuje jako podmiot ochrony i świadczeniobiorcy. W polskim systemie prawa rodzina traktowana jest jako podmiot szczególnej opieki ze strony państwa.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Legionowie, zatrudnia asystenta rodziny, zgodnie z art. 17 ust. 1 w związku z art. 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który realizuje pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, m.in. poprzez:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;

- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

W 2019 r. pomocą asystenta rodziny zostało objętych 38 rodzin, w tym 6 rodzin, zostało zobowiązanych do współpracy z asystentem rodziny przez Sąd Rodzinny w Legionowie. W trakcie 2019 roku asystentura została zamknięta w 9 rodzinach. Przestankami do jej zamknięcia było osiągnięcie celów i zrealizowanie planu pomocy rodzinie. W 2020 r. asystent rodziny objął pomocą 35 rodzin, w tym 2 rodziny, które zostały zobowiązane przez Sąd Rodzinny w Legionowie. W trakcie 2020 roku asystentura została zamknięta w 12 rodzinach ze względu na zaprzestanie współpracy rodziny z asystentem. Asystent rodziny zobligowany jest do pomocy i wspierania rodzin biologicznych, których dzieci umieszczone są w pieczy zastępczej, na rzecz ich powrotu do środowiska rodzinnego.

Tabela 9: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Legionowie w zakresie pomocy udzielonej rodzinom z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w latach 2019-2020

	2019	2020
Liczba rodzin, dla których głównym powodem udzielenia pomocy była bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:	173	160
Rodziny niepełne	117	107
Rodziny wielodzietne	32	32

Pomoc w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych świadczona jest również przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie.

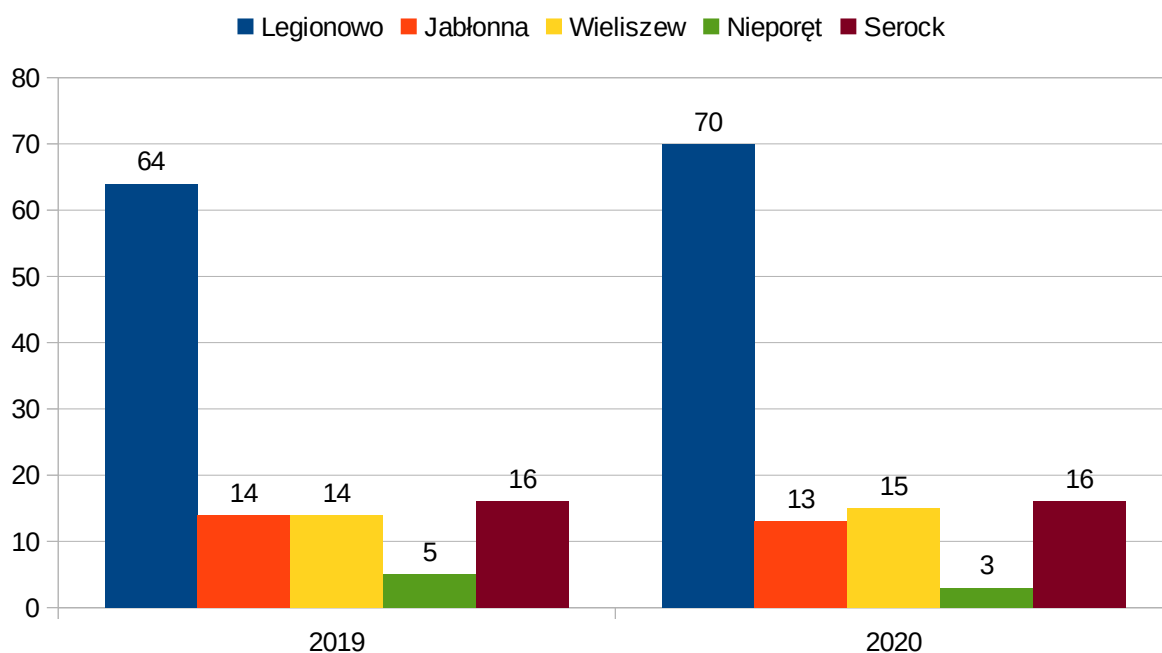
Ze statystyk Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie wynika, że w roku 2019 w pieczy zastępczej przebywało 213 dzieci, w tym:

- 104 dzieci w rodzinie spokrewnionej,
- 57 dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych,
- 52 dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych.

W 2020 r. w pieczy zastępczej przebywało 218 dzieci, w tym:

- 102 dzieci w rodzinie spokrewnionej,
- 60 dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych,
- 56 dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych.

W wykresie poniżej obrazujemy problematykę umieszczanych dzieci z terenu Gminy Miejskiej Legionowo w pieczy zastępczej na tle innych gmin w powiecie legionowskim:

Analiza SWOT:

Mocne strony:

- ➔ Ulgi dla rodzin wielodzietnych w opłatach za pobyt dzieci w żłobku i przedszkolach prowadzonych przez gminę
- ➔ Dotacje udzielane przez miasto dla niepublicznych placówek oświatowych
- ➔ Dobre zaplecze edukacyjne
- ➔ Interdyscyplinarne podejście do problematyki dziecka i rodziny
- ➔ Funkcjonowanie Domu Samotnej Matki

Słabe strony:

- ➔ Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież w okresie wakacji, ferii zimowych i przerw świątecznych
- ➔ Ograniczona oferta dla rodzin wielodzietnych
- ➔ Niewystarczające zasoby mieszkaniowe gminy
- ➔ Zagrożenie wykluczeniem społecznym rodzin zamieszkałych w zasobach komunalnych
- ➔ Słabe zaangażowanie się służby zdrowia w interdyscyplinarną pomoc rodzinom

Szanse:

- ➔ Wzrost świadomości społecznej w zakresie przemocy domowej, wychowania, uzależnień
- ➔ Trendy prorodzinne w polityce kraju

Zagrożenia:

- ➔ Występowanie zjawiska osłabienia autorytetu rodziców, nauczycieli

- ➔ Narastanie agresji, wandalizmu wśród dzieci i młodzieży
- ➔ Niewystarczające środki finansowe na realizację zadań

4.2.6 Uzależnienia

4.2.6.1. Opis zjawiska

O skali zjawiska sięgania po substancje psychoaktywne na terenie Gminy Miejskiej Legionowo wnioskować można z danych instytucji i placówek związanych z problemem uzależnień, a także przy założeniu, że skala i charakter problemów nie odbiega od ogólnopolskich trendów, a co za tym idzie wnioski wysuwane na szczeblu krajowym i wojewódzkim są też prawidłowe dla społeczności Legionowa. Biorąc pod uwagę wskaźniki dostarczane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dotyczące populacji osób w Polsce, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych, na obszarze Gminy Miejskiej Legionowo szacunkowe dane liczbowe dotyczące populacji przedstawiają się następująco:

Tabela 10: Populacje osób w Legionowie, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe)- opracowanie własne na podstawie danych PARPA

Nazwa miernika	Szacunkowy procent populacji	Szacunkowa liczba mieszkańców (stan na 31.12.2019 r.)
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	2% populacji	1040 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	4% populacji	2080 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym	4% populacji	2080 osób
Osoby pijące szkodliwie	5 – 7% populacji	2600 – 3645 osób

Z kolei przekładając wyniki badań EZOP (Epidemiologia Zaburzeń Psychiatrycznych i Dostępność Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej) dane szacunkowe dla Gminy Miejskiej Legionowo, kształtują się następująco:

Tabela 11: Populacje osób w Legionowie w wieku 18-64 lata, u których występują zaburzenia związane z używaniem substancji (dane szacunkowe wg badania EZOP)- opracowanie własne na podstawie wyników badania EZOP

Nazwa miernika	Szacunkowy procent populacji	Szacunkowa liczba mieszkańców w wieku 18 – 64 lata (stan na 31.12.20219 r.)
Nadużywanie alkoholu ogółem,	11,9% populacji	3670 osób
Uzależnienie od alkoholu	2,4% populacji	740 osób
Nadużywanie narkotyków	1,4% populacji	432 osoby
Uzależnienie od narkotyków	0,3% populacji	90 osób

Skala zjawiska narkomanii w Legionowie jest nieznana z uwagi na fakt, że nie ma Poradni Terapii Uzależnień od Narkotyków, do której zgłaszałiby się narkomani lub osoby nadużywające substancji psychoaktywnych. Na terenie Miasta nie funkcjonuje oddział detoksykacyjny, który przekazałby informacje statystyczne dotyczące zjawiska. Z braku środków i możliwości technicznych nie jest także możliwe prowadzenie szczegółowych statystyk na temat zjawiska narkomanii przez organy ścigania.

Skala zjawiska w Polsce nie jest do końca znana i podaje się jedynie szacunkowo, że osób uzależnionych od narkotyków na terenie Polski jest od 40 do 80 tysięcy osób.

Można przypuszczać, że najczęstszym powodem inicjacji narkotykowej w Legionowie, podobnie jak w Polsce, jest lęk przed odrzuceniem w grupie, potrzeba przynależności i akceptacji, próba dowartościowania się poprzez pozorną dorosłość, problemy emocjonalne i osobowościowe, ucieczka od problemów zewnętrznych i wewnętrznych, konflikty w rodzinie, niski poziom zainteresowań, brak przyzwyczajenia do systematycznej pracy, kierowanie się w życiu zasadą przyjemności, a nie poczuciem realizmu, obniżony poziom dojrzałości społecznej. Motywacja do życia w trzeźwości w dużej mierze zależała od bilansu zysków i strat, płynących z przyjmowania narkotyków.

Substancje psychoaktywne, zwłaszcza narkotyki, które często działają szybciej niż alkohol, przez co szybciej przynoszą pożądane efekty, niwelują lęk (np. w trakcie spotkań towarzyskich), dają poczucie siły, pozwalają zapomnieć o problemach, których młody człowiek nie umie konstruktywnie rozwiązać. Stanowią też sposób spędzania wolnego czasu i nawiązywania relacji społecznych. Pamiętać należy jednak, że często przyczyny sięgania po substancje psychoaktywne mają charakter wieloczynnikowy.

O skali zjawiska sięgania po substancje psychoaktywne bezpośrednio wnioskować można z danych działających na terenie naszej Gminy poradni terapii uzależnień, funkcjonujących w Przychodni Lekarzy Specjalistów EL-MED oraz w Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Legionowo”. Wybrane dane z tych placówek przedstawiono poniższej tabeli:

Tabela 12: Wybrane dane z legionowskich poradni terapii uzależnień dotyczące zjawiska używania substancji psychoaktywnych w Legionowie w okresie 01.01.2019 r.-31.12.2019 r.- opracowanie własne na podstawie przekazanych od ośrodków danych

Nazwa miernika	Przychodnia Lekarzy Specjalistów EL-MED	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „LEGIONOWO”
Liczba pacjentów poradni ogółem: w tym:	31	184
Uzależnionych	15	108
Współuzależnionych	5	53
DDA	10	10
Innych	1	13

Twardych danych na temat problemów uzależnień w Gminie Miejskiej Legionowo dostarczają także podmioty zajmujące się bezpośrednio pomocą osobom uzależnionym i współuzależnionym, a także zaangażowane w pracę na rzecz środowisk zagrożonych patologią i uzależnieniami: Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Pomocy Społecznej w Legionowie, Samorządowego Centrum Profilaktyki (psycholog i terapeuta uzależnień), Stowarzyszenia „Lepsze Dziś” prowadzącego dyżury i grupy wsparcia dla osób z problemami alkoholowymi, Poradni Zdrowia Psychicznego EDUCATIO i Fundacji Pasja Życia (trzy ostatnie podmioty świadczą usługi na rzecz Mieszkańców Gminy Miejskiej Legionowo w ramach zwiększania dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej).

Tabela 13: Klienci korzystający z pomocy Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Legionowie.

Liczba osób z problemem alkoholowym, wobec których podjęto działania – przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywujące	236
Liczba osób współuzależnionych od alkoholu i DDA, wobec których podjęto działania	55
Liczba złożonych wniosków do MKRPA o podjęcie działań wobec osób uzależnionych	49
Liczba złożonych przez MKRPA wniosków do sądu ws. wszczęcia postępowania o przymusowe leczenie	6
Liczba wysłanych zaproszeń do Mieszkańców o stawienie się przed MKRPA	291

Liczba osób z problemem alkoholowym, wobec których podjęto działania – przeprowadzono rozmowy interwencyjno-motywujące	236
Liczba nowych spraw założonych ws. osób uzależnionych	49

Tabela 14: Klienci korzystający ze świadczeń w w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych uzależnień w Samorządowym Centrum Profilaktyki (terapeuta uzależnień).

Nazwa miernika	Kobiet	Mężczyzn	Dzieci i Młodzieży	Liczba świadczeń
1. Osoby z problemem alkoholowym ogółem	8	23	0	47
2. Osoby z problemem narkotycznym	2	5	1	17
3. Uzależnionych od nikotyny	0	0	0	0
4. Uzależnionych od leków	0	1	0	1
5. Uzależnionych od hazardu	0	3	0	5
6. Uzależnionych od nowoczesnych technologii	0	0	0	0
7. Inne uzależnienia (jakie?)	0	0	0	0
8. Dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnieni i DDA)	41	8	0	106
9. Osoby doznające przemocy w rodzinie	8	1	0	15
10. Osoby stosujące przemoc w rodzinie	0	1	0	1
11. Inne osoby będące beneficjentami	44	13	0	63
Liczba osób które skorzystały ze świadczeń ogółem:	148			

Tabela 15: Klienci korzystający ze świadczeń w w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych uzależnień w Fundacji Pasja Życia (terapeuta uzależnień).

Nazwa miernika	Kobiet	Mężczyzn	Dzieci i Młodzieży	Liczba świadczeń
1. Osoby z problemem alkoholowym ogółem	1	17	0	26
2. Osoby z problemem narkotycznym	0	9	1	12

Nazwa miernika	Kobiet	Mężczyzn	Dzieci i Młodzieży	Liczba świadczeń
3. Uzależnionych od nikotyny	1	18	0	22
4. Uzależnionych od leków	2	15	0	20
5. Uzależnionych od hazardu	0	5	0	13
6. Uzależnionych od nowoczesnych technologii	1	6	8	19
7. Inne uzależnienia (jakie?)	0	0	0	0
8. Dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnieni i DDA)	25	14	4	54
9. Osoby doznające przemocy w rodzinie	18	2	6	37
10. Osoby stosujące przemoc w rodzinie	1	4	1	9
11. Inne osoby będące beneficjentami	3	1	0	6
Liczba osób które skorzystały ze świadczeń ogółem: (każda osoba liczona jeden raz, bez względu na ilość i rodzaju dzielonych świadczeń)	55			

Tabela 16: Skala zjawiska alkoholizmu i narkomanii, wg danych OPS w Legionowie.

Rok	Ogółem rodzin pod opieką OPS	Ogółem osób w rodzinach	Rodzin z problemem alkoholowym	Osób w rodzinach z problemem alkoholowym	rodzin z problemem narkotycznym	osób w rodzinach z problemem narkotycznym	Rodzin z przemocą	Osób w rodzinach z przemocą
2011	1328	2744	85	181	8	14	10	31
2012	1434	2913	137	273	13	20	10	32
2013	1516	3059	136	261	14	21	16	59
2014	1474	2903	67	153	5	8	12	41
2015	1422	2750	76	156	10	14	13	41
2016	1355	2529	64	132	9	15	16	40
2017	1392	2553	94	192	9	15	8	17

Rok	Ogółem rodzin pod opieką OPS	Ogółem osób w rodzinach	Rodzin z problemem alkoholowym	Osób w rodzinach z problemem alkoholowym	rodzin z problemem narkotycznym	osób w rodzinach z problemem narkotycznym	Rodzin z przemocą	Osób w rodzinach z przemocą
2018	1348	2401	48	92	6	7	7	18
2019	1287	2242	35	69	2	5	7	19

O skali zjawiska sięgania po substancje psychoaktywne, można także pośrednio wnioskować z danych związanych z problemami, jakie substancje psychoaktywne wywołują w lokalnych społecznościach. Dynamika wzrostu lub stopień zahamowania skali zjawisk takich jak liczba popełnianych przestępstw czy wykroczeń pod wpływem substancji psychoaktywnych może stanowić istotne źródło informacji na temat skali uzależnienia od substancji psychoaktywnych. Wybrane dane uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Legionowie oraz Straży Miejskiej za rok 2019 przedstawiono w tabelach 17 i 18.

Tabela 17: Wybrane dane Komendy Powiatowej Policji w Legionowie dotyczące zjawiska używania substancji psychoaktywnych w Legionowie w okresie 01.01.2019 r.-31.12.2019 r.

Kategoria danych	Wartość danych
Liczba ujawnionych przez Policję nietrzeźwych osób do 18 roku życia	22
Liczba wszczętych postępowań z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, z tego:	9
z udziałem nieletnich	0
w sprawach o wykroczenia	9
w sprawach o przestępstwa	0
Liczba stwierdzonych wykroczeń z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	714
Liczba stwierdzonych przestępstw z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	0
Liczba ujawnionych nietrzeźwych osób kierujących pojazdami (w tym nieletnich):	74
z tego ujawnionych sprawców wykroczeń	34

Kategoria danych	Wartość danych
z tego ujawnionych sprawców przestępstw	40
Liczba nałożonych mandatów karnych z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	69 + 594 pouczeń
Liczba wszczętych postępowań karnych z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	72
w tym z udziałem nieletnich	2
Liczba stwierdzonych przestępstw z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	93
w tym z udziałem nieletnich	2
Liczba osób małoletnich, pokrzywdzonych przestępstwami narkotykowymi	2
Główny przedmiot (rodzaj narkotyku) w przestępstwach narkotykowych: marihuana, amfetamina, mefedron	x
Liczba interwencji w zakresie przemocy w rodzinie	101
Ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	101
w tym ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	69
Ogólna liczba ofiar przemocy	101
w tym liczba ofiar małoletnich	4
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	101
w tym nowych, wszczynających procedurę	84

Tabela 18: Wybrane dane Straży Miejskiej dotyczące zjawiska używania substancji psychoaktywnych w Legionowie w okresie 01.01.2019 r.-31.12.2019 r.

Liczba ujawnionych przypadków spożywania alkoholu w miejscach publicznych	946
Liczba nietrzeźwych przekazanych rodzinom	167

4.2.6.2. Planowane działania

Zadania własne Gminy nałożone przez ustawodawcę mają na celu pomoc osobom uzależnionym, członkom ich rodzin i najbliższego otoczenia oraz społeczności lokalnej w minimalizowaniu skutków uzależnienia od substancji psychoaktywnych, ale też przede wszystkim zapobieganie występowaniu uzależnień, czyli edukowanie i wskazywanie alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu, radzenia sobie z sytuacją stresową, bez wspomagania się substancjami psychoaktywnymi. W przypadku ludzi młodych – zadania nakierowane są także na wspieranie systemu edukacji młodych ludzi w kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych i społecznych, to jest takich, dzięki którym osoba młoda nie będzie miała potrzeby sięgania po środki odurzające.

Zadania własne Gminy w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i odpowiadające im wybrane działania do realizacji (całokształt działań przewidzianych do realizacji, określa się corocznie w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Innych Uzależnień i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Miejskiej Legionowo.

4.2.7 Ludność w wieku poprodukcyjnym

4.2.7.1. Seniorzy

Zmiany społeczne, ekonomiczne a także postęp technologiczny i nauk medycznych sprawia, iż życie człowieka wydłuża się. Zgodnie z danymi BIP w Legionowie na koniec grudnia 2020 r. na terenie Gminy zameldowanych było stałe i czasowo 12.057 osób w wieku emerytalnym (mężczyźni 65 lat i powyżej oraz kobiety 60 lat i powyżej), co stanowiło 23,4% ogółu zameldowanych mieszkańców Gminy. Oznacza to, że w populacji co raz więcej osób będzie wymagało, oprócz podstawowych potrzeb osób starszych związanych z zabezpieczeniem bytu i dostępu do opieki zdrowotnej: poczucia bezpieczeństwa, przynależności, przydatności, poczucia własnej wartości oraz szacunku. Spełnianie tych potrzeb powinno być zapewnione przez gminy poprzez umożliwienie osobom starszym jak najszerzego dostępu do dóbr kultury, wypoczynku, edukacji w dziedzinie najnowszych technologii a także wiedzy na temat oferty dla seniorów od organizacji pozarządowych jakie działają na terenie gminy.

Osoby starsze powinny mieć zagospodarowany czas wolny, być aktywne fizycznie i utrzymywać kontakty społeczne. Gmina Miejska Legionowo swoje możliwości w zakresie zapewnienia aktywności społecznej osób starszych, zwiększa przy wykorzystaniu potencjału podmiotów III sektora.

4.2.7.2. Dom Dziennego Pobytu dla osób starszych

Na terenie Gminy Miejskiej Legionowo działają dwa Domy Dziennego Pobytu.

Dom Dziennego Pobytu prowadzony przez Gminę Miejską Legionowo, znajduje się na ulicy gen. Józefa Sowińskiego 3. Dom przeznaczony jest dla 90 osób samotnych, emerytów i rencistów. W placówce przevažają osoby z zaburzeniami psychicznymi, oraz osoby z problemami narządu ruchu. Celem działania placówki, jest zabezpieczenie dziennej opieki osobom starszym, niepełnosprawnym, samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu potrzeb życiowych. Dom poza zabezpieczeniem dziennego pobytu zapewnia ciepły posiłek w czasie pobytu, organizuje zajęcia terapeutyczne, relaksacyjne, prowadzi terapię zajęciową, rehabilitację ruchową w formie gimnastyki usprawniającej, zapewnia kontakty społeczne i udział w zajęciach kulturalno-towarzyskich. Personel współpracuje z rodziną i środowiskiem w zakresie budowania sieci wsparcia

społecznego. W Ośrodku podejmowanych jest wiele działań mających na celu przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych, m.in. poprzez organizowanie i uczestnictwo w rozmaitych imprezach okolicznościowych oraz spotkaniach z przedszkolakami i uczniami z legionowskich placówek oświatowych, które pozytywnie wpływają na relacje międzypokoleniowe. Dom Dziennego Pobytu świadczy również usługi w postaci wyżywienia na wynos dla osób kwalifikujących się do usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, które ze względu na wiek i stan zdrowia, własnym staraniem nie są w stanie ich zapewnić. W placówce wsparcia dziennego można również uzyskać doraźną pomoc psychologiczną i konsultacje psychiatryczne oraz pomoc socjalną.

Dzienny Dom Senior+ jest przeznaczony dla osób nieaktywnych zawodowo w wieku 60+ z terenu gminy Legionowo, zarówno kobiet jak i mężczyzn, ze szczególnym uwzględnieniem osób samotnych, posiadających złe warunki mieszkaniowe, bezradnych w prowadzeniu gospodarstwa domowego, mających potrzebę integracji społecznej, niepełnosprawnych czy dotkniętych dysfunkcjami społecznymi. Dzienny Dom Senior+ zapewnia wsparcie seniorom poprzez możliwość korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji w tym oferty prozdrowotnej, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej. Podstawowy zakres usług świadczonych przez DDS+ to usługi: socjalne, w tym posiłek, edukacyjne, kulturalno-oświatowe, aktywności ruchowej lub kinezyterapii, sportowo-rekreacyjne, aktywizujące społecznie, terapii zajęciowej.

4.2.7.3. Domy Pomocy Społecznej

Na terenie Gminy Miejskiej Legionowo działa jeden Dom Pomocy Społecznej "Kombatant" mieszczący się na ul. Jagiellońskiej 71 w Legionowie. Jest to placówka prowadząca działalność na rzecz osób starszych i przewlekle somatycznie chorych.

Dom dysponuje 96 miejscami w tym 71 jednoosobowymi pokojami (ok. 10 m²). Każdy z tych pokoi wyposażony jest w oddzielną łazienkę z prysznicem oraz balkon. Pozostałe mieszkania to głównie tzw. studia małżeńskie tj. 2 pokoje z wewnętrznym korytarzem i łazienką. Budynek pozbawiony jest barier architektonicznych, otoczony jest ogrodem. W placówce pracuje wykwalifikowany personel. m.in. pielęgniarki, opiekunki i pokojowe. Adekwatnie do zaleceń lekarskich oraz preferencji mieszkańców posiłki serwowane są w ramach różnych programów żywieniowych (dieta lekkostrawna, cukrzycowa, miksowana czy podstawowa po 65. roku życia). Placówka posiada dwa samochody i w razie potrzeby mieszkańcy są dowożeni na wizyty lekarskie do lekarzy specjalistów do przychodni na terenie Legionowa, jak również poza miasto: do szpitali w Warszawie i Wieliszewie. Mieszkańcy Domu Pomocy mogą korzystać codziennie z ćwiczeń usprawniających (gimnastyki ogólnorozwojowej indywidualnej i gimnastyki grupowej) pod nadzorem technika fizjoterapii. Zlecone zabiegi rehabilitacyjne wykonywane są w sali rehabilitacji, która jest wyposażona w specjalistyczny sprzęt. W placówce są prowadzone również zajęcia plastyczne, manualne w salach terapii zajęciowej pod okiem terapeuty zajęciowego. Mieszkańcy Domu Pomocy Społecznej mają zapewnioną także opiekę psychologa i pracownika socjalnego. Na terenie obiektu znajduje się biblioteka, mieszkańcy mogą także skorzystać z internetu. Placówka organizuje wycieczki i umożliwia udział w imprezach kulturalno -oświatowych. W Domu Pomocy w kaplicy codziennie odprawiane są nabożeństwa.

4.2.7.4. Środowiskowe formy wsparcia

Osoby starsze mogą również korzystać w Gminie Miejskiej Legionowo ze środowiskowych form wsparcia, tj. z Klubów Seniora i Uniwersytetu III wieku.

Na terenie Gminy działają 3 Kluby Seniora.

W ramach Klubu Senior+ , seniorzy mogą skorzystać z zajęć usprawniających zarówno społecznie, jak i fizycznie w specjalnie przygotowanych pomieszczeniach (pomieszczenie ogólnodostępne wyposażone w stoły i krzesła – sala spotkań, kuchnia wyposażona w sprzęty, urządzenia i naczynia do przygotowania i spożycia posiłku, łazienka wyposażona w 2 toalety i umywalki, wydzielone miejsce na szatnię).

Klub Seniora Amicus to propozycja skierowana do ok. 60 legionowskich emerytów i rencistów, zamieszkujących Gminę Miejską Legionowo, mających potrzebę uaktywnienia swojego życia, czucia się potrzebnym i pomocnym innym mieszkańcom Legionowa. Najważniejszą misją jest integracja społeczna osób starszych i ich aktywizacja w kierunku podejmowania działań zmierzających do poprawy jakości życia oraz wspieranie działań na rzecz samopomocy. W ramach Klubu Seniorzy uczestniczą w zajęciach edukacyjnych zajęciach pracy z komputerem, w wyjazdach integracyjnych (do kina, do teatru, na basen), w nauce szydełkowania, pracach zręcznościowych, w kursach języka angielskiego i rosyjskiego, zajęciach plastyczno-technicznych i zajęciach sportowych.

Ponad powyższe, na terenie Legionowa działają: Klub Seniora "Zapominajka" przy Miejskim Ośrodku Kultury oraz teatr dla osób starszych "Na Luzie", gdzie seniorzy mogą spędzić swój czas trenując i przygotowując się do spektakli.

W Legionowie działa również Uniwersytet Trzeciego Wieku (LUTW). Został on utworzony w 2006 roku przez Stowarzyszenie Pomocy Potrzebującym Nadzieja oraz Miejski Ośrodek Kultury w Legionowie. Siedziba główna znajduje się na ul. marsz. Józefa Piłsudskiego 3 w Legionowie. Patronatem naukowym LUTW została Akademia Humanistyczna w Puławach. Zadaniem Uniwersytetu jest przede wszystkim poszerzanie wiedzy i umiejętności seniorów, organizacja czasu wolnego przez udział w zajęciach oraz wycieczkach.

Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów (PZERiI) Oddział Rejonowy w Legionowie od 47 lat współpracuje z Gminą Miejską Legionowo przy realizacji zadań publicznych w zakresie integracji społecznej, w szczególności osób starszych, często samotnych, potrzebujących kontaktu. Działania te realizowane są poprzez organizację spotkań i wyjazdów kulturalnych, rekreacyjnych i wypoczynkowo-rehabilitacyjnych.

Od 12 lat przy PZERiI działa zespół wokalny „Erin”.

W 2019 roku PZERiI spotykał się z dziesięcioma tysiącami seniorów, natomiast w 2020 r., zachowując zasady reżimu sanitarnego w związku z pandemią, z pięcioma tysiącami seniorów.

4.2.7.5. Opieka medyczna

Z punktu widzenia opieki medycznej dla osób starszych, istotną rolę na terenie Gminy Miejskiej Legionowo pełni, istniejący od lipca 2000 r., zakład opiekuńczo leczniczy "Wigor". Zakład mieści się w Legionowie przy ulicy Pomorskiej 26. Składa się on z:

- Zakładu Leczniczo-Rehabilitacyjnego,
- Zakładu Pielęgnacyjno – Opiekuńczego,
- Gabinetów: Fizjoterapii, Akupunktury, Psychoterapii, Porad Dietetycznych.

Od 01.01.2004 r. Niepubliczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej "WIGOR" posiada umowę z NFZ w zakresie opieki długoterminowej, co pozwala na częściową refundację kosztów pobytu w ośrodkach. Oferuje całodobową opiekę medyczną, doświadczenie w demencji, pełną rehabilitację, terapię zajęciową, opiekę psychologiczną, porady dietetyczne, zajęcia logopedyczne, imprezy

okolicznościowe oraz atrakcyjne położenie. W Niepublicznym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej "Wigor" prowadzone są różne terapie. Między innymi terapia zajęciowa za pomocą, której podnoszona jest ogólna sprawność starszych osób, które mają trudności z wykonywaniem codziennych rutynowych czynności.

Analiza SWOT

Mocne strony:

- ➔ Funkcjonowanie klubów seniora
- ➔ Możliwość skorzystania z oferty Zakładu Opiekuńczo Leczniczego
- ➔ Możliwość uczestniczenia w zajęciach Uniwersytetu Trzeciego Wieku
- ➔ Funkcjonowanie Domu Dziennego Pobytu dla Osób Starszych
- ➔ Dostęp do pomocy psychologicznej
- ➔ Organizacje i stowarzyszenia działające na rzecz seniorów
- ➔ Infrastruktura (basen, Arena, Park Seniora, Ratusz, Centrum Komunikacji, Miejski Ośrodek Kultury), liczne ośrodki zdrowia, sąd, NGO, kościoły, wspólnoty
- ➔ Duże zagęszczenie (łatwiej dotrzeć do infrastruktury)

Słabe strony:

- ➔ Niewystarczająca dostępność usług medycznych i rehabilitacyjnych
- ➔ Słaby przepływ informacji do osób starszych
- ➔ Brak animatorów aktywności fizycznej
- ➔ Brak lekarzy geriatrów
- ➔ Bariery architektoniczne
- ➔ Brak tradycji i tożsamości z miastem

Szanse:

- ➔ Wykorzystywanie potencjału osób starszych i zapewnienie im partycypacji w życiu lokalnej społeczności
- ➔ Sprawy seniorów to jeden z głównych aspektów polityki społecznej (obecny priorytet)
- ➔ Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych

Zagrożenia:

- ➔ Niewystarczające środki finansowe
- ➔ Ograniczona oferta usług medycznych specjalistycznych
- ➔ Ubożenie części społeczeństwa- emerytów i rencistów

4.2.8 Integracja mniejszości – Romowie

Romska mniejszość etniczna jest jedyną mniejszością, która jest narażona na wykluczenie społeczne. Uwarunkowane jest to wieloma czynnikami społecznymi i kulturowymi, głównie niskim poziomem wykształcenia tej grupy, co przekłada się na brak wśród członków społeczności romskiej kwalifikacji pożądaných na rynku pracy, a to z kolei warunkuje złą sytuację bytową i zdrowotną wśród Romów. Według danych Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji za rok 2011, stopa bezrobocia wśród Romów w woj. mazowieckim wynosiła aż 72%.

Według danych przeprowadzonego w 2011 r. Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań, na terenie Polski zamieszkiwało ok. 17 tys. Romów. Z kolei dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 r. mówiły o 1291 członkach społeczności romskiej, zamieszkujących województwo mazowieckie, z czego 51 Romów zamieszkiwało teren Gminy Miejskiej Legionowo.

Ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Legionowie od wielu lat korzysta 13 rodzin romskich. Wsparcie to obejmuje: zasiłki celowe, zasiłki okresowe, zasiłki stałe, świadczenia pieniężne na żywność, paczki żywnościowe świąteczne, posiłki dla dzieci w przedszkolach/szkolach, pomoc rzeczową w formie opału.

Od roku 2014 Ośrodek Pomocy Społecznej w Legionowie po nawiązanej współpracy w Wójtem Romskiej społeczności z terenu naszej gminy prowadzi rozmowy o potrzebach i problemach ich członków. W roku 2015 do Ośrodka Pomocy Społecznej w Legionowie wpłynęło oficjalne pismo ze strony legionowskich Romów dotyczące ich podstawowych potrzeb. Ze wstępnej diagnozy wynika, iż problemy romskich rodzin dotyczą przede wszystkim złych warunków mieszkaniowych, braku wystarczających środków finansowych na bieżące potrzeby związane z opłatami za lokale mieszkalne, rachunki za media. Legionowscy Romowie w przeważającej większości zasiedlają mieszkania komunalne, których z uwagi na złą sytuację finansową nie są w stanie na bieżąco remontować, jak również nie są w stanie tych mieszkań wyposażać w podstawowe sprzęty gospodarstwa domowego oraz niezbędne meble.

Ponadto, członkowie społeczności romskiej borykają się z problemami natury zdrowotnej, wymagającymi regularnych wizyt lekarskich oraz zażywania lekarstw. Brak ubezpieczenia zdrowotnego oraz brak środków finansowych powoduje, iż wielu legionowskich Romów nie jest w stanie zapewnić sobie należytego leczenia.

Legionowscy Romowie będący w wieku aktywności zawodowej zainteresowani są głównie pracą na własny rachunek (m.in. handel obwoźny, prace chałupnicze), jednak brak im środków finansowych na otwarcie własnej działalności gospodarczej. Z kolei uprzedzenia i stereotypy na temat Romów znacznie utrudniają im znalezienie zatrudnienia na otwartym rynku pracy, jak również utrudniają im pełną integrację z lokalną społecznością, co ma miejsce już na etapie szkoły podstawowej. Podopieczni Ośrodka Pomocy Społecznej w Legionowie uskarżają się na brak tolerancji względem ich dzieci ze strony rówieśników.

Gmina Miejska Legionowo planując kierunki działań związane z problematyką społeczności romskiej powinna stworzyć Programy osłonowe oraz aktywizujące, które pozwolą tej grupie społecznej na aktywność zarówno zawodową jak i społeczną oraz skierowaną na integrację środowiska romskiego z lokalną społecznością. Konieczne jest, aby wzmacniać różnorodność w naszej wspólnocie lokalnej i pomóc zintegrować się całemu społeczeństwu.

4.2.9 Bezpieczeństwo

Bezpieczeństwo publiczne w ujęciu węższym to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego, a także przed zjawiskami

mogącymi zakłócić normalne funkcjonowanie obywateli, godzącymi w ogólnie przyjęte normy postępowania. Bezpieczeństwo publiczne jest także stanem w społeczeństwie, który umożliwia jego sprawne funkcjonowanie.

Bardzo groźnym zjawiskiem powodującym zachwianie poczucia bezpieczeństwa publicznego u obywateli jest szeroko rozumiana przestępczość.

Służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo

Kierując się potrzebą zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej, w Legionowie powołano Straż Miejską, która stoi na straży utrzymywania czystości, porządku publicznego i bezpieczeństwa w mieście. Podstawą działania Straży Miejskiej jest zapewnienie lokalnej społeczności spokoju i możliwości rozwoju danego społeczeństwa. Uprawnienia na podstawie, których działa strażnik to ustawa o strażach gminnych dająca strażnikom możliwość legitymowania, wydawania poleceń, ujęcia, czy zatrzymania i nie jest przejawem władzy strażnika nad społeczeństwem. Są jedynie działaniem zmierzającym do przestrzegania i ochrony prawa. Patrole straży miejskich działające na terenie Gminy nie wychodzą po to, aby karać społeczeństwo przez nakładanie grzywien w postaci mandatu karnego, ale ich celem jest kontrolowanie stanu zachowań społeczeństwa przed naruszaniem porządku publicznego, a w razie potrzeby interweniowanie. Jeśli funkcjonariusze straży miejskiej są wezwani do interwencji, to tu zachodzi konieczność bezpośredniego działania w tej konkretnej sytuacji naruszenia prawa.

Straż Miejska w Legionowie ma swoją siedzibę przy ul. Jagiellońskiej 26B w budynku Komendy Powiatowej Policji. W związku z tym, że obie te instytucje odpowiedzialne za bezpieczeństwo mieszkańców znajdują się w tym samym budynku, przepływ informacji dotyczących, między innymi, występujących zagrożeń jest natychmiastowy, co wpływa pozytywnie na efektywność działania zarówno jednej jak i drugiej służby. Na uwagę zasługuje fakt, że również w tym samym budynku zostało umieszczone Centrum Monitoringu Wizyjnego Miasta Legionowo. System ten składa się na obecną chwilę z 45 punktów kamerowych rozmieszczonych na terenie miasta z możliwością jego rozbudowy. Ponadto w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom Legionowa i podróżującym, w budynku Centrum Komunikacyjnego znajdującego się przy ul. Kościuszki 8A, utworzono Monitoring Wizyjny Centrum Komunikacyjnego, który składa się z 39 kamer zamontowanych wewnątrz jak i na zewnątrz budynku, co pozwala na monitorowanie zarówno samego obiektu jak i rejonu przyległego. Systemy monitoringów działają w systemie zmianowym przez 24 godziny. Poniżej wykaz istniejących punktów kamerowych na terenie miasta Legionowo i Centrum Komunikacyjnego :

Tabela 19: Wykaz punktów kamerowych Monitoringu Wizyjnego Miasta Legionowo

Nr kamery	Lokalizacja
K01	Warszawska/Sobieskiego
K02	Warszawska/Jagiellońska
K03	Piaskowa PKP
K04	Piaskowa/Al. Sybiraków
K05	Rondo Poniatowskiego

Nr kamery	Lokalizacja
K06	Osiedle Młodych
K07	Legionowo Przystanek (PKP)
K08	Piłsudskiego (PKP)
K09	Piłsudskiego - Rynek
K10	Jagiellońska/Piłsudskiego
K11	3-go Maja/Dietricha
K12	Rondo przy Ratuszu
K13	Sobieskiego/Piłsudskiego
K14	Sobieskiego/K.Wielkiego
K15	Rondo Husarska
K16	Sowińskiego/Mickiewicza
K17	Jagiellońska/Parkowa
K18	Handlowa/Kwiatowa
K19	Zakopiańska/Kwiatowa
K20	Wysockiego/Marysieńki
K21	Królowej Jadwigi (ZSO Nr 2)
K22	Norwida/Ogrodowa
K23	Broniewskiego Parking
K24	Osiedle Kozłówka
K25	Jana Pawła I (ZSP)
K26	Starostwo Powiatowe
K27	Piłsudskiego/Batorego

Nr kamery	Lokalizacja
K28	Rondo Zwycięstwa
K29	Zegrzyńska (CSP)
K30	Wyszyńskiego/Al. Legionów (Cmentarz)
K31	Słowackiego/Wyspiańskiego
K32	Kozłówka/Plac zabaw
K33	Al. Sybiraków
K34	Zegrzyńska 63
K35	Żłobek
K36	Park Seniora

Wykaz punktów kamerowych Monitoringu Wizyjnego Centrum Komunikacyjnego:

Parter budynku: 12 kamer o numerach od KW-0/1 do KW-0/12

I piętro budynku: 8 kamer o numerach od KW 1/1 do KW1/8

II piętro budynku: 8 kamer o numerach od KW 2/1 do KW2/8

Teren zewnętrzny: 12 kamer o numerach od KZ - 1 do KZ-12

4.2.10 Współpraca Straży Miejskiej z Policją

Ważnym działaniem Straży Miejskiej jest współpraca z Policją, w szczególności poprzez:

- 1) stałą wymianę informacji o zagrożeniach występujących na określonym terenie w zakresie bezpieczeństwa ludzi i mienia , spokoju i porządku publicznego
- 2) organizację systemu łączności Policji i Straży
- 3) koordynację rozmieszczenia służb policyjnych i straży, z uwzględnieniem zagrożeń występujących na danym terenie
- 4) wspólnym prowadzeniu działań porządkowych w celu zapewnienia spokoju i porządku w miejscach zgromadzeń, imprez artystycznych, rozrywkowych i sportowych, a także w innych miejscach publicznych
- 5) wymianę informacji w zakresie obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych.

Ponadto współpraca między tymi instytucjami polegać ma na wzajemnej pomocy podczas wykonywania czynności służbowych związanych z interwencjami, zabezpieczeniami imprez

organizowanych na terenie miasta oraz innymi działaniami mającymi zapewnić ład i porządek publiczny.

Straż Miejska w Legionowie, w celu podniesienia wiedzy mieszkańców na temat istniejących zagrożeń, organizuje spotkania, pogadanki z młodzieżą szkolną jak i dziećmi z klas przedszkolnych, uczestniczy w festynach organizowanych przez dyrekcję tych placówek, przeprowadza akcje profilaktyczne dotyczące bezpieczeństwa na drodze, bezpiecznych ferii, wakacji, bezpieczeństwa nad akwenami wodnymi, zasad bezpiecznego poruszania się na rowerze, bezpieczeństwa w sieci „Cyberprzemoc”, a także szeroko pojętego bezpiecznego zachowania się w życiu codziennym.

Również o zapewnienie ładu i spokoju publicznego dbają operatorzy Monitoringu Wizyjnego Miasta Legionowo oraz Centrum Komunikacyjnego, którzy na bieżąco przez 24 godziny obserwują sytuację w mieście. Centrum monitoringu ma bezpośrednią łączność zarówno z Oficerem Dyżurnym KPP Legionowo jak z Dyżurnym Straży Miejskiej.

W codziennej służbie wszystkie te formacje ściśle ze sobą współpracują, co zwiększa skuteczność w ograniczeniu i zapobieganiu przestępczości. W celu skutecznego i bardziej efektywnego zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, na bieżąco analizowane są informacje uzyskane od społeczności lokalnej np. w formie wniosków, próśb, informacji, które to przekazywane są na codziennych odprawach do służby patrolowej funkcjonariuszom Straży Miejskiej.

Straż Miejska dba również o bezpieczeństwo najmłodszych mieszkańców Legionowa. Codziennie w drodze do szkoły towarzyszą im funkcjonariusze Straży Miejskiej, którzy pełnią służbę na posterunkach stałych w okolicach szkół.

W celu diagnozowania oraz przeciwdziałania przestępczości, które to działania mają zmierzać do wzrostu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców miasta Legionowo, Straż Miejska opracowała mapę zagrożeń na terenie miasta. Teren miasta Legionowo został podzielony na cztery sektory, gdzie w każdym z tych obszarów na podstawie prowadzonych analiz stworzono rejony zagrożeń oraz miejsca szczególnie niebezpieczne.

Mapa zagrożeń

4.2.10.1.1 Sektor I

Rejony Zagrożone w sektorze :

- osiedle Kozłówka
- osiedle Młodych
- Cmentarz

Miejsca zagrożone występujące w tym sektorze :

- osiedle Młodych – Olszankowa C, rejon pętli WTB (Warszawski Transport Publiczny)
- Cmentarz
- ul. Polskiej Organizacji Wojskowej- Plac Zabaw, rejon sklepu spożywczego,
- rejon przyległy do torowiska.

4.2.10.1.2 Sektor II

Rejony zagrożone w tym sektorze:

- PKP Legionowo Przystanek
- rondo Józefa Poniatowskiego
- stacja PKP Legionowo-Przystanek
- teren Stadionu Miejskiego w Legionowie

Miejsca zagrożone występujące w tym sektorze:

- rejon przyległy do ronda Józefa Poniatowskiego
- rejon stacji PKP
- ul. Mazowiecka i rejon przyległy do sklepu „Aria”
- przejście podziemne pod torami
- teren Skate Parku Stadionu Miejskiego w Legionowie

4.2.10.1.3 Sektor III

Rejony zagrożone w tym sektorze :

- osiedle Batorego
- osiedle Jagiellońska
- osiedle Sobieskiego
- Centrum Komunikacyjne ul. Tadeusza Kościuszki
- Park Miejski ul. Rynek
- Park im. NSZZ Solidarności
- Park im. Jana Pawła II
- Park Zdrowia
- Targowisko Miejskie

Miejsca zagrożone występujące w tym sektorze:

- ul. Kazimierza Wielkiego okolice sklepu „Lidl”
- ul. Aleja 3-go Maja 21-23 i okolice OPS-u
- ul. gen. Józefa Sowińskiego rejon pętli WTB i rejon sklepu „Biedronka”
- ul. Juliusza Słowackiego 25-29
- ul. Zygmunta Krasińskiego 75
- przejście podziemne pod torami PKP
- parking wielopoziomowy przy ul. Tadeusza Kościuszki
- hala główna Centrum Komunikacyjnego
- ul. Królowej Jadwigi 4-10
- Plac Zabaw przy ul. Królowej Jadwigi
- ul. Marysieńki 2

- ul. Jana III Sobieskiego 8- 10
- Rondo „Husarska”
- plac przy DH „Maxim”
- plac przy ul. Jerzego Siwińskiego przy „Faktorii”
- ul. Husarska rejon przy „kanałku”

4.2.10.1.4 Sektor IV

Rejony zagrożone w tym sektorze :

- osiedle Bukowiec
- osiedle Piaski

Miejsca zagrożone występujące w tym sektorze:

- tereny leśne w okolicach osiedla Bukowiec
- rejon przyległy do Kościoła przy ul. Długiej
- parking wielopoziomowy przy ul. Szwajcarskiej
- rejon Parku Miejskiego im. Kościuszkowców
- rejon przyległy do pawilonu handlowego przy ul. Zegrzyńskiej 15

Charakterystyka sektorów w mapie zagrożeń

4.2.10.1.5 Sektor I

W sektorze tym usytuowane są dwa osiedla, tj. oś. Młodych i oś. Kozłówka, Cmentarz Parafialny i osiedla domków jednorodzinnych. Na osiedlu Młodych, szczególnie w okresie świąt dochodzi do przestępstw kradzieży z włamaniem do mieszkań, piwnic, pojazdów. Nagminne są przypadki spożywania na terenie osiedla alkoholu w miejscach niedozwolonych, co generuje inne niezgodne z obowiązującym prawem zachowania np. nieobyczajne wybryki, używanie słów powszechnie uznanych za wulgarne, dewastacje mienia, pobicia itp. W ostatnim czasie nasiliły się tu przypadki kradzieży katalizatorów z pojazdów.

Jeżeli chodzi o osiedle Kozłówka, to podstawową trudnością jest spożywanie alkoholu, co w konsekwencji powoduje dużą liczbę interwencji domowych na tle przemocy w rodzinie. Występują także kradzieże pospolite i dewastacje mienia. Nagminne jest również przechodzenie przez tory w miejscu niedozwolonym. Ponadto problemem jest demoralizacja dzieci i młodzieży, ze względu na przyjęte standardy spędzania wolnego czasu przez dorosłych mieszkańców osiedla, polegające na spotkaniach na wolnym powietrzu, którym towarzyszy wspólne spożywanie alkoholu. Takie wspólne biesiadowania mają miejsce np. przy boisku osiedlowym lub placu zabaw.

Na cmentarzu dochodzi do dewastacji nagrobków i kradzieży mienia.

4.2.10.1.6 Sektor II

Sektor ten obejmuje dzielnicę mieszkalną domów jednorodzinnych Legionowo Przystanek. Głównym zagrożeniem w tym sektorze jest stacja PKP, gdzie dochodzi do aktów wandalizmu, spożywania alkoholu, chodzenia po torowisku, załatwiania potrzeb fizjologicznych. Także przejście podziemne pod torami to miejsce dość niebezpieczne, gdzie dochodziło do rozbojów i kradzieży. W rejonie tym, ze względu na dużą liczbę domków jednorodzinnych, dochodzi do kradzieży z

włamaniami do budynków, kradzieżami mienia. W rejonie Ronda Poniatowskiego nagminnie spożywany jest alkohol i gromadzi się tu element policyjnie podejrzany. Należy też zwrócić uwagę na problem masowego przebywania w tym rejonie cudzoziemców, ze względu na „Bum budowlany”, co może skutkować obniżeniem poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

4.2.10.1.7 Sektor III

Sektor III to głównie centrum miasta wraz z budynkiem Centrum Komunikacyjnego i parkingiem wielopoziomym. Główne zagrożenia w tym sektorze to spożywanie alkoholu – szczególnie Park Miejski, okolice pubu „Szaszłykarnia”, perony PKP, Park Zdrowia, Park im. Jana Pawła II, Park im. Solidarności. W rejonie dochodzi do licznych dewastacji mienia, kradzieży mienia, rozbojów. Notowano też przestępstwa kradzieży z włamaniem pojazdów zaparkowanych w garażach podziemnych bloków mieszkalnych jak i parkingu wielopoziomym. W ostatnim czasie nasiliły się kradzieże rowerów z okolic Centrum Komunikacyjnego i parkingów wielopoziomych jak również akty dewastacji infrastruktury parkingów. Na osiedlu Batorego mamy do czynienia ze spożywaniem alkoholu oraz zakłócaniem ciszy nocnej. Bolączką mieszkańców jest również gromadzenie się zarówno młodzieży jak i osób dorosłych na Placu Zabaw przy ul. Królowej Jadwigi, gdzie odbywają się libacje alkoholowe, a także dewastacje infrastruktury i zaśmiecanie terenu.

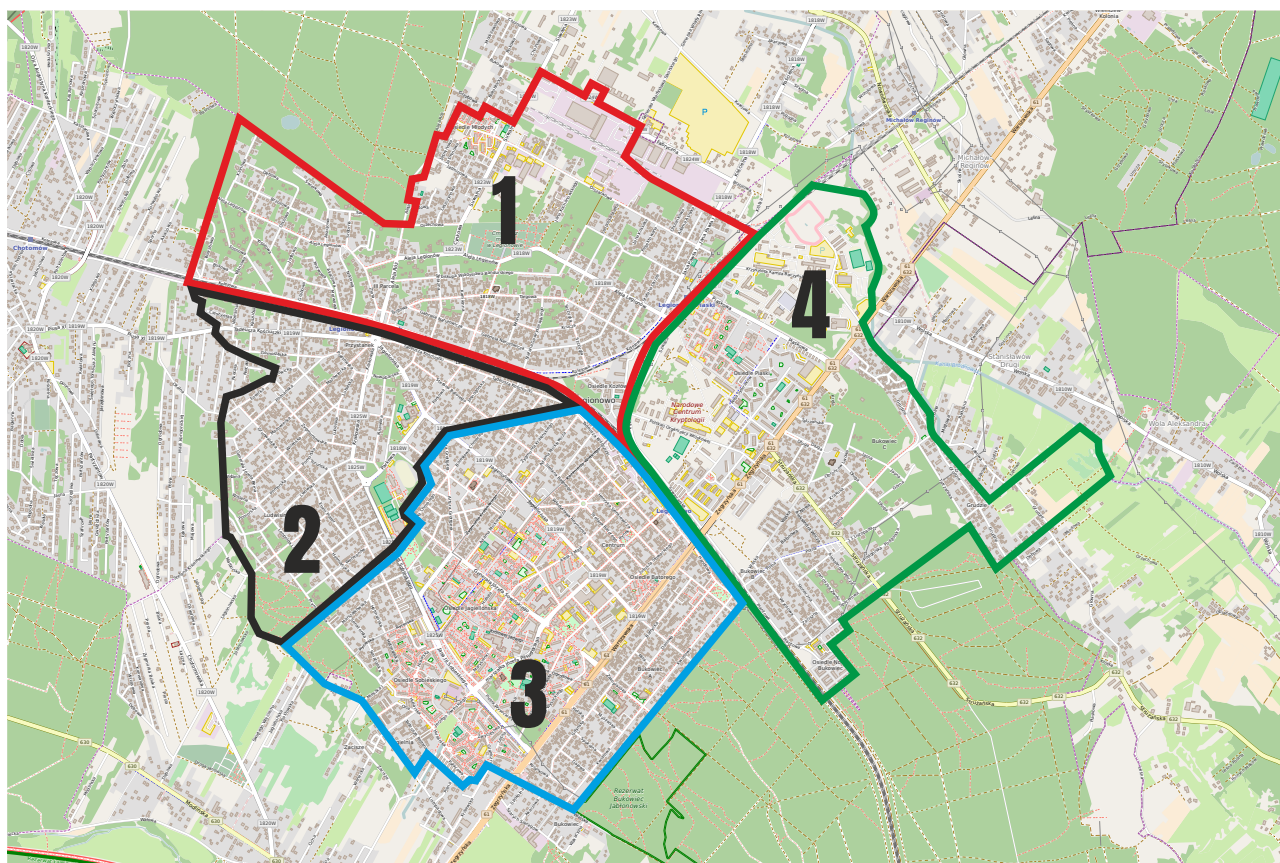
W sektorze tym usytuowane są osiedle Jagiellońska, osiedle Sobieskiego, a także mieści się tu Targowisko Miejskie, na terenie którego często dochodzi do kradzieży kieszonkowych, dewastacji mienia, kradzieży z włamaniem oraz innych czynów zabronionych.

Na terenie osiedli dochodzi do przestępstw pospolitych min. kradzieże, kradzieże z włamaniem, uszkodzenia mienia, pobicia. Nagminne jest spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych, używania słów wulgarnych, zakłócania ciszy nocnej, dewastacji mienia. Przy ul. Sobieskiego usytuowany jest Park Zdrowia, gdzie głównym problemem jest spożywanie alkoholu. Ponadto w rejonie tym odnotowuje się dużą liczbę zgłoszeń dotyczących kradzieży tablic rejestracyjnych z pojazdów.

4.2.10.1.8 Sektor IV

W sektorze tym znajduje się osiedle Piaski, osiedle Bukowiec oraz osiedla domków jednorodzinnych. Na terenie osiedla Piaski problemem są kradzieże pospolite, kradzieże z włamaniem do mieszkań i piwnic, dewastacje mienia. W ostatnim czasie nasiliły się tu przypadki kradzieży katalizatorów z pojazdów. Bolączką mieszkańców jest nagminne spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych, gromadzenie się elementu policyjnie podejrzanego oraz przebywanie osób bezdomnych. W rejonie parku im. Kościuszkowców i rejonie WSCH dochodzi do libacji alkoholowych, tam też interwencje Policji i Straży Miejskiej są najczęstsze. Pospolite jest również nieprawidłowe parkowanie pojazdów i zaśmiecone tereny. Przy ul. Szwajcarskiej znajduje się parking wielopoziomowy, gdzie dochodzi do aktów kradzieży, dewastacji infrastruktury, spożywania alkoholu i kradzieży rowerów. Ponadto w okresie zimowym odnotowano przypadki nielegalnych popisów jazdy samochodami na ostatniej kondygnacji garażu. Na terenie os. Bukowiec, które jest osiedlem zamkniętym, nie zanotowano poważniejszych zdarzeń. Jedynie można zwrócić uwagę na zaśmiecanie rejonu przyległego do osiedla. Tak jak i w innych rejonach odnotowuje się przypadki spożywania alkoholu i zanotowano jeden przypadek dokonania rozboju. W rejonie tym usytuowane jest Centrum Szkolenia Policji oraz teren wojskowy.

Poniższa grafika wskazuje opisane powyżej poszczególne sektory

5 Cele Strategii

5.1 Cele strategiczne

Cele strategiczne rozumiane są potocznie jako to, co chcielibyśmy osiągnąć w przyszłości, możemy więc określać je również jako powzięte zamierzenia. Nadają one, oraz określają, sens działań składających się na realizację niniejszej Strategii.

Cele powinny być ściśle sformułowane, mierzalne, ambitne, realistyczne i określone w czasie.

Cele niniejszej Strategii obejmuje wytypowane cztery obszary priorytetowe :

1. Obszar priorytetowy I Rodzina
2. Obszar Priorytetowy II: Niepełnosprawność, długotrwała choroba i osoby starsze
3. Obszar priorytetowy III: Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu
4. Obszar priorytetowy IV: Problem przemocy w rodzinie

5.1.1 Cel strategiczny I Rodzina

Obserwuje się systematyczny wzrost liczby rodzin żyjących w ubóstwie. Pogarszająca się jakość życia dotyka szczególnie rodziny, w których występuje bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, niepełnosprawność , długotrwała choroba i uzależnienia. Niepokojącym zjawiskiem jest kumulacja niekorzystnych zjawisk społecznych, które mogą być przyczyną dezintegracji społecznej i zawodowej całych rodzin.

Rodzina jest podstawową komórką, która powinna zaspokoić potrzeby każdego z jej członków . Jest miejscem, gdzie człowiek wchodzi w podstawowe dla siebie związki z innymi ludźmi, uczy się bliskości emocjonalnej. Podstawą do życia jest zaspokojenie potrzeb fizjologicznych i biologicznych, powinna je gwarantować rodzina. Rodzina wywiera istotny wpływ na kształtowanie się postaw, aspiracji i systemów wartości. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, błędne lub złe wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję a następnie przekazanie złych wzorców, z którymi identyfikują i utożsamiają się dzieci. W rodzinach dotkniętych dysfunkcją często występują u dzieci kłopoty z nauką, problemy wychowawcze, aż do wkraczania na drogę konfliktu z prawem.

Niedostateczny rozwój aktywnych form wsparcia dla osób zagrożonych dezintegracją społeczną i zawodową może prowadzić do ich społecznego wykluczenia.

Beneficjentami celu strategicznego I są:

- 1) Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej.
- 2) Rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
- 3) Dzieci i młodzież.

Rezultatem osiągnięcia celu strategicznego będzie stworzenie podstaw do rozwoju społeczeństwa zintegrowanego, w którym rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym będą miały zapewnione odpowiednie wsparcie umożliwiające przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych oraz godne warunki życia.

Czynnikami, które będą miały wpływ na realizację celu będą w szczególności :

- 1) Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych problemów.
- 2) Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania.
- 3) Ustawodawstwo merytoryczne i dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej.

Zakłada się okres realizacji zadania – ciągły z pomiarem osiągnięcia celu corocznie do 30 dnia stycznia każdego roku.

Na cel strategiczny I Rodzina, składają się cele operacyjne:

1. Skuteczne wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej.
2. Zmniejszenie skali ubóstwa rodzin.
3. Wsparcie dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym.

5.1.2 Cel strategiczny II Niepełnosprawność, długotrwała choroba i osoby starsze

Starzenie się społeczeństwa staje się problemem powszechnym we współczesnym świecie. Rola i pozycja człowieka starego w nowoczesnym, zmodernizowanym społeczeństwie bardzo się zmieniła. Wiek biologiczny nie zawsze jest tożsamy ze zmianami psychofizycznymi, dlatego przyjmujemy, że tym pojęciem będziemy określać ludzi w wieku poprodukcyjnym, czy emerytalnym. Trzeba pamiętać, że starzenie się jest procesem, dlatego nie powinien to być okres nagłego wycofania się z życia społecznego, kulturalnego i towarzyskiego, ponieważ może to spowodować osamotnienie i izolację.

Mając na uwadze strukturę rodzin, które nie są w pełni wydolne w zaspakajaniu potrzeb swoich najstarszych członków, istnieje potrzeba zbudowania sprawnego systemu pomocy, który będzie uwzględniał najważniejsze potrzeby ludzi starszych.

Niepełnosprawność jest zjawiskiem wielopłaszczyznowym należy jednak uwzględnić w nim kontekst psychologiczny i społeczny. W społeczeństwie występują tendencje do izolacji i ograniczania udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i mimo poprawy w tej dziedzinie, niektóre formy dyskryminacji osób niepełnosprawnych stanowią nadal poważny problem. Stworzenie spójnego programu pomocy osobom niepełnosprawnym poprawi sytuację tych osób.

Polityka społeczna ma instrumenty do rozwiązywania problemów społecznych, lecz nie wszystkie problemy można rozwiązać. Należy jednak przeciwdziałać pogłębianiu się różnic społeczno – ekonomicznych, izolacji grup społecznych.

Beneficjentami celu strategicznego II są:

- 1) Ludzie starsi.
- 2) Osoby niepełnosprawne
- 3) Rodziny osób starszych i niepełnosprawnych.
- 4) Środowisko osób niepełnosprawnych i starszych.

Wdrożenie celu strategicznego będą odzwierciedlać następujące rezultaty :

- 1) umożliwienie osobom starszym i niepełnosprawnym w pełnym uczestnictwie w życiu społecznym;

- 2) ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez promocję działań profilaktycznych i podnoszenia poziomu wiedzy w społeczności lokalnej;
- 3) zwiększenie dostępności do usług dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Ważnymi czynnikami, które będą miały wpływ na realizację celu będą :

- 1) Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, mieszkańców gminy na rzecz rozwiązywania własnych i lokalnych problemów.
- 2) Dostępność do zewnętrznych źródeł finansowania.
- 3) Ustawodawstwo merytoryczne i dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej.

Zakłada się okres realizacji zadania – ciągły z pomiarem osiągnięcia celu corocznie do 30 dnia stycznia każdego roku.

Na cel strategiczny II Niepełnosprawność, długotrwała choroba i osoby starsze, składa się cel operacyjny: Stworzenie sprawnego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.

5.1.3 Cel strategiczny III Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu

W ujęciu społecznym bezrobocie oznacza stan bezczynności zawodowej osób zdolnych do pracy, zgłaszających gotowość do jej podjęcia. Konsekwencjami w funkcjonowaniu osób bezrobotnych i ich rodzin są przede wszystkim obniżenie własnej wartości, poczucie bezsilności i beznadziejności oraz niepewności statusu społecznego, pogorszenie standardu życia, ubóstwo, izolacja społeczna, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, stygmatyzacja, problem z zagospodarowaniem czasu wolnego. Konsekwencją społeczną jest m.in. ponoszenie przez społeczeństwo kosztów świadczeń na rzecz osób bezrobotnych.

Beneficjentami celu strategicznego III są:

- 1) Osoby bezrobotne .
- 2) Rodziny osób bezrobotnych.
- 3) Środowisko osób bezrobotnych.
- 4) Romowie

Wdrożenie celu strategicznego będzie skutkowało :

- 1) Zwiększeniem poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych.
- 2) Zmniejszeniem skali wykluczenia społecznego.
- 3) Wsparcie różnorodnych form zdobywania doświadczenia na rynku pracy.
- 4) Przeciwdziałanie powielaniu przez młodzież niepożądanych postaw społecznych, tj. bierności w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych.

Na stopień realizacji celu będą miały ważny wpływ :

- 1) Stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców gminy na rzecz rozwoju aktywności zawodowej, edukacji i promocji przedsiębiorczości .
- 2) Zaangażowanie w pozyskiwanie środków zewnętrznych.

Zakłada się okres realizacji zadania – ciągły z pomiarem osiągnięcia celu corocznie do 30 dnia stycznia każdego roku.

Na cel strategiczny III Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, składają się cele operacyjne:

1. Zmniejszenie skali bezrobocia.
2. Zacieśnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi i rozwój służb społecznych.
3. Poprawa warunków bytowych członków społeczności romskiej.

5.1.4 Cel strategiczny IV: Problem przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie została zdefiniowana w art. 2 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z tą definicją przez przemoc w rodzinie należy rozumieć wszelkie jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste osób w rodzinie, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym, wieloaspektowym, rozpatrywanym w czterech perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej. Dlatego przeciwdziałanie jej wymaga podejścia interdyscyplinarnego.

Beneficjentami celu strategicznego IV są:

- 1) Osoby uzależnione;
- 2) Rodziny osób uzależnionych;
- 3) Dzieci i młodzież ;
- 4) Rodziny , w których występuje przemoc;
- 5) Instytucje działające w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 6) Organizacje pozarządowe;
- 7) Nauczyciele

Wdrożenie celu strategicznego będzie skutkowało :

- 1) Zwiększeniem działań profilaktycznych szczególnie skierowanych do dzieci i młodzieży.
- 2) Podjęciem współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie walki z przemocą w rodzinie.
- 3) Przeciwdziałanie powielaniu przez młodzież niepożądanych postaw społecznych.

Na stopień realizacji celu będą miały ważny wpływ: stopień zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców gminy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zakłada się okres realizacji zadania – ciągły z pomiarem osiągnięcia celu corocznie do 30 dnia stycznia każdego roku.

Na cel strategiczny IV Problem przemocy w rodzinie, składają się cele operacyjne:

1. Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie.
2. Prowadzenie zintegrowanej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy w rodzinie.

5.2 Cele operacyjne

5.2.1 Cel operacyjny 1: Skuteczne wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej

L.p.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła danych
1	Prowadzenie długookresowego programu wsparcia rodziny w jej funkcjach wychowawczych, opiekuńczych i socjalnych	Ośrodek Pomocy Społecznej placówki oświatowe Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych samorząd gminny	Liczba udzielonych świadczeń	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2	Pomoc materialna i rzeczowa rodzinom wymagającym wsparcia	Ośrodek Pomocy Społecznej organizacje pozarządowe, którym zlecono zadania samorząd gminny	Liczba udzielonych świadczeń Liczba przekazanych artykułów Liczba rodzin objętych wsparciem	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
3	Promowanie i wspieranie rodzin wielodzietnych	Ośrodek Pomocy Społecznej samorząd gminny	Liczba udzielonych świadczeń Liczba rodzin objętych programem legionowskiej Karty Dużej Rodziny	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
4	Stworzenie możliwości korzystania przez dzieci i rodziców z pomocy prawnej i psychologicznej	Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny placówki oświatowe organizacje pozarządowe, którym zlecono zadania samorząd gminny	Liczba udzielonych porad specjalistycznych Liczba godzin pracy konsultantów	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
5	Świadczenie pomocy mającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez asystenta rodziny lub pracownika socjalnego	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objęta opieką	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

5.2.2 Cel operacyjny 2: Zmniejszenie skali ubóstwa rodzin

L.p.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła danych
1	Edukowanie rodzin w zakresie racjonalnego gospodarowania budżetem domowym	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych opieką	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2	Udzielanie pomocy w formie posiłku lub zasiłku celowego na zakup żywności oraz w formie rzeczowej	Ośrodek Pomocy Społecznej placówki oświatowe organizacje pozarządowe, którym zlecono zadania	Liczba dzieci korzystających z dożywiania Liczba osób dorosłych objętych opieką	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
3	Udzielanie pomocy dzieciom w rodzinach dotkniętych różnego rodzaju dysfunkcjami	Ośrodek Pomocy Społecznej placówki oświatowe organizacje pozarządowe, którym zlecono zadanie samorząd gminny	Liczba dzieci objętych pomocą	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

5.2.3 Cel operacyjny 3: Wsparcie dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym

L.p.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła danych
1	Realizacja programów zwiększających dostęp dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych do edukacji, wypoczynku, rekreacji, kultury i sportu	Placówki oświatowe samorząd gminny organizacje pozarządowe, którym zlecono zadanie	Liczba dzieci korzystających z organizowanego odpoczynku Liczba uczestników realizowanych programów	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2	Prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących różnorodnych zagrożeń społecznych, m.in.: alkohol, narkotyki, przemoc, które bezpośrednio lub pośrednio mogą prowadzić do uzależnienia	Ośrodek Pomocy Społecznej samorząd gminny organizacje pozarządowe, którym zlecono zadanie	Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych Liczba osób uczestniczących w programach i przedsięwzięciach profilaktycznych	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

5.2.4 Cel operacyjny 4: Stworzenie sprawnego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych

L.p.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła danych
1	Rozwijanie usług z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia oraz świadczeń socjalnych dla osób starszych i niepełnosprawnych	Ośrodek Pomocy Społecznej organizacje pozarządowe, którym zlecono zadanie samorząd gminny	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć Liczba osób uczestniczących w programach i przedsięwzięciach profilaktycznych	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2	Organizowanie wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, środowiskowego dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych	Ośrodek Pomocy Społecznej organizacje pozarządowe, którym zlecono zadanie samorząd gminny	Liczba zrealizowanych usług Liczba osób objętych wsparciem	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
3	Stworzenie warunków dla rozwoju osobistego osób starszych i niepełnosprawnych i umożliwiających im pełne uczestnictwo w życiu społecznym gminy	organizacje pozarządowe, którym zlecono zadanie samorząd gminny	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć Liczba osób uczestniczących w programach i przedsięwzięciach	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
4	Wspieranie akcji promujących zdrowy styl życia	organizacje pozarządowe, którym zlecono zadanie samorząd gminny	Liczba zrealizowanych działań	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

5.2.5 Cel operacyjny 5: Zmniejszenie skali bezrobocia

L.p.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła danych
1	Wzmocnienie partnerstwa instytucji rynku pracy i instytucji pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2	Wspieranie działań i programów aktywizacji zawodowej i pokonywania bezradności społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowy Urząd Pracy organizacje pozarządowe, którym zlecono zadanie	Liczba zrealizowanych lub wspartych w realizacji programów	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
3	Rozwój gminnego modelu przeciwdziałania i wychodzenia z bezdomności	Ośrodek Pomocy Społecznej samorząd gminny organizacje pozarządowe, którym zlecono zadanie	Liczba zrealizowanych lub wspartych w realizacji programów	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
4	Zapewnienie osobom bezdomnym pomocy doraźnej, schronienia, pomocy socjalnej, psychologicznej, reintegracji społecznej i zawodowej	Ośrodek Pomocy Społecznej samorząd gminny organizacje pozarządowe, którym zlecono zadanie	Liczba osób objętych wsparciem	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

5.2.6 Cel operacyjny 6: Zacieśnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi i rozwój służb społecznych

L.p.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła danych
1	Zlecanie organizacjom pozarządowym realizację zadań publicznych	samorząd gminny organizacje pozarządowe	Wysokość środków przekazanych organizacjom pozarządowym w związku ze zleceniem realizacji zadań publicznych	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2	Rozwijanie dialogu z organizacjami pozarządowymi i wspieranie ich działalności	samorząd gminny organizacje pozarządowe	Liczba dokumentów skonsultowanych z organizacjami pozarządowymi Liczba spotkań z organizacjami	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

5.2.7 Cel operacyjny 7: Poprawa warunków bytowych członków społeczności romskiej

L.p.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła danych
1	Poprawa warunków sanitarnych mieszkań romskich	Ośrodek pomocy społecznej	Liczba mieszkań romskich, w których poprawiły się warunki sanitarne	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2	Edukacja społeczności romskiej	Ośrodek pomocy społecznej placówki oświatowe	Liczba działań ukierunkowanych na edukację Romów	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
3	Integracja społeczna Romów	Ośrodek pomocy społecznej	Liczba programów promujących kulturę i obyczaje romskie	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

5.2.8 Cel operacyjny 8: Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie

L.p.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła danych
1	Prowadzenie kampanii promocyjno-edukacyjnych na temat problemu przemocy w rodzinie i możliwości jej przeciwdziałania	Ośrodek pomocy społecznej placówki oświatowe Zespół Interdyscyplinarny samorząd gminny organizacje pozarządowe, którym zlecono zadanie	Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2	Podjęmowanie działań interdyscyplinarnych ograniczających zjawisko przemocy w rodzinie, w szkole, w środowisku rówieśniczym	Ośrodek pomocy społecznej placówki oświatowe Zespół Interdyscyplinarny samorząd gminny organizacje pozarządowe, którym zlecono zadanie	Liczba zrealizowanych programów	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

5.2.9 Cel operacyjny 9: Prowadzenie zintegrowanej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy w rodzinie

L.p.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła danych
1	Kompleksowa pomoc dla ofiar przemocy, w tym realizacja procedury „Niebieskiej karty”	Ośrodek pomocy społecznej placówki oświatowe Zespół Interdyscyplinarny samorząd gminny organizacje pozarządowe, którym zlecono zadanie	Liczba osób objętych wsparciem Liczba założonych „Niebieskich kart”	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
2	Umożliwienie osobom zagrożonym przemocą i dotkniętym przemocą dostępu do pomocy specjalistycznej	Ośrodek pomocy społecznej placówki oświatowe Zespół Interdyscyplinarny samorząd gminny organizacje pozarządowe, którym zlecono zadanie	Liczba osób objętych wsparciem	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie
3	Podejmowanie działań interwencyjno-pomocowych na rzecz dzieci ofiar i świadków przemocy	Ośrodek pomocy społecznej placówki oświatowe Zespół Interdyscyplinarny samorząd gminny organizacje pozarządowe, którym zlecono zadanie	Liczba osób objętych wsparciem	Dokumentacja podmiotów realizujących zadanie

6 Źródła finansowania

Przewiduje się następujące źródła finansowania Strategii :

- 1) środki własne samorządu ;
- 2) środki z budżetu centralnego;
- 3) środki partnerów przedsięwzięcia (np. NGO) ;
- 4) środki funduszy krajowych;
- 5) środki strukturalne Unii Europejskiej.

Możliwość zewnętrznego wsparcia finansowego rozwoju Gminy zależy będą od czynników :

- 1) wysokość środków przeznaczonych przez Unię Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce
- 2) zasady podziału środków unijnych pomiędzy poszczególne województwa,
- 3) potencjał absorpcyjny poszczególnych organizacji społecznych i instytucji,
- 4) zdolność przygotowania i realizacji konkretnych projektów dla Gminy Legionowo w sferze społecznej.

W procesie powstawania nowoczesnego społeczeństwa opartego na wzajemnych relacjach gospodarki wolnorynkowej, gdzie ludzie wymieniają między sobą towary i usługi, poza przyjętą formą działalności gospodarczej istnieje potrzeba aktywności społecznej, szczególnie w czasach kiedy państwo nie jest w stanie zadbać o potrzeby wszystkich członków swojej wspólnoty. Jest to możliwe w ramach funkcjonowania organizacji pozarządowych, fundacji, stowarzyszeń, które obok instytucji zajmujących się pomocą innym ludziom z ramienia urzędu cieszą się dużą skutecznością.

W społeczeństwie obywatelskim organizacje pozarządowe mogą efektywnie realizować działania w sferze pomocy społecznej ponieważ pozyskiwane środki ze źródeł krajowych i pozabudżetowych (w tym np. także UE, EOG) wykorzystują na cele społeczne w 80 – 90 %.

Na terenie Gminy Miejskiej Legionowo jest wysoka liczba organizacji o profilu pomocy społecznej. Zakłada się zwiększanie uświadamienia społeczeństwu możliwości, jakie można wykorzystać za pośrednictwem organizacji pozarządowych.

7 System wdrażania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Miejskiej Legionowo na lata 2021-2026 obejmuje zasięgiem czasowym okres pięciu lat i zakłada ciągłość w realizacji wytyczonych kierunków działań z zachowaniem wymogu wprowadzania niezbędnych zmian dostosowawczych, wynikających z aktualnej sytuacji ekonomicznej i społecznej w kolejnych latach.

Cele strategiczne wyznaczone w niniejszej Strategii dotyczą najistotniejszych problemów występujących na terenie Legionowa, mianowicie: bezrobocia, ubóstwa, problemów opiekuńczo – wychowawczych, problematyki osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych, uzależnionych, bezdomnych, opuszczających zakłady karne i innych zagrożonych marginalizacją.

Realizacja określonych celów determinuje konieczność zaangażowania możliwych zasobów państwowych, regionalnych i lokalnych. Rozwijanie i utrzymywanie systemu pomocy wymaga

zintegrowanych działań wszelkich podmiotów, w tym organizacji pozarządowych, grup sąsiedzkich, rodzin, wolontariuszy. Samopomoc i samoorganizacja obywateli jest często bardziej efektywna niż interwencja instytucji publicznych.

Proponuje się by realizatorami strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz twórcami i koordynatorami programów celowych byli:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Legionowie,
2. Rada Miasta Legionowo
3. Urząd Miasta Legionowo,
4. Policja,
5. Organizacje społeczne i pozarządowe, Kościół Katolicki, inne kościoły, związki wyznaniowe oraz osoby fizyczne i prawne, zaangażowane w realizację zadań w zakresie pomocy społecznej.
6. Zespół Interdyscyplinarny
7. Placówki oświatowe.

7.1 Harmonogram wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gminy Miejskiej Legionowo na lata 2021 – 2026 obejmować będzie pięć etapów:

1. Podjęcie uchwały przez Radę Miasta Legionowo o przyjęciu do realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Legionowo na lata 2021 – 2026 – termin realizacji IV kwartał 2021 r.
2. Koordynacja działań objętych Strategią – termin realizacji IV kwartał 2021 r. - IV kwartał 2026 r.
3. Monitoring i ewaluacja Strategii – na koniec każdego roku w okresie od IV kwartału 2021 r. – IV kwartału 2026 r.
4. Uzupełnianie, w ramach zapotrzebowania, Strategii o nowe zadania i programy – sukcesywnie w okresie realizacji Strategii tj. IV kwartału 2021 r. - IV kwartał 2026 r.
5. Podsumowanie i ocena Strategii – IV kwartał 2026 r. - I kwartał 2027 r.

7.2 Sposoby monitorowania, ewaluacji i komunikacji społecznej

Sposób monitorowania i ewaluacji realizowanych zadań wpisujących się w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opisują wskaźniki określone dla zadań przypisanych dla poszczególnych celów operacyjnych, oraz przypisanych im działań, które przedstawione w sprawozdaniach z wykonania realizacji zadań będą jednym z narzędzi monitorowania realizacji strategii.

7.3 Monitoring

Monitorowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawowy warunek jej należytego wdrożenia. Z uwagi na powyższe corocznie, na koniec każdego roku począwszy od I

kwartału 2022 r. sporządzany będzie raport z realizacji celów oraz kierunków działań i przedkładany Prezydentowi Miasta Legionowo.

Raport uwzględniał będzie określone w dokumencie wskaźniki określone dla osiągnięcia celów operacyjnych. Monitoring wdrażania strategii powinien odbywać się w sposób ciągły, aby osiągnąć postawione w nim cele. Zaniechanie kontroli realizacji Strategii może spowodować spadek skuteczności i efektywności procesu wdrażania.

7.4 Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Oceny zasadności proponowanych zmian dokonuje Zespół w składzie określonym zarządzeniem nr 63/2021 Prezydenta Miasta Legionowo z dnia 4 marca 2021 r. ze zmianami.

Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej to :

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społecznością lokalną. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych o stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

7.5 Zmiany Strategii

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej uchwały Rady Miasta Legionowo.

W szczególności Strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona na wniosek Prezydenta Miasta Legionowo czy Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Legionowie. Przestankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w Gminie Legionowo organizacji społecznych, podmiotów gospodarczych, lub poszczególnych mieszkańców, a także Zespołu odpowiedzialnego za jej realizację.